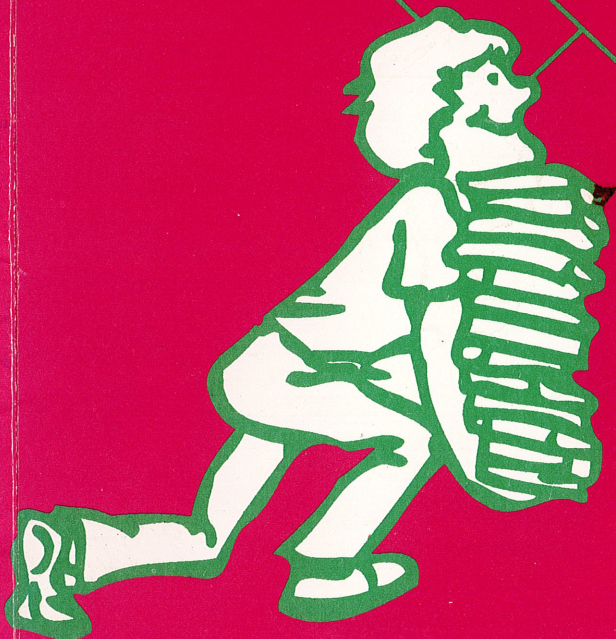

ระบบบัญชี

ด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมัน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กองวิชาการและแผนงาน

กลุ่มพัฒนาระบบและสอบบัญชี

ระบบบัญชี

ด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมัน

จัดพิมพ์ครั้งที่ 2 จำนวน 800 เล่ม

จัดทำโดย :-

นางสุวรรณา เจียรน้อย ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน

นางพวงวรรณ ไกรสินธุ์ นักวิชาการตรวจสอบบัญชี 6 ว.

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คำนำ

ปัจจุบันสหกรณ์จำนวนมากได้ขยายธุรกิจในการจำหน่ายน้ำมัน อันได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่นชนิดต่าง ๆ และสหกรณ์มักประสบปัญหาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีอยู่เสมอ ซึ่งสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงนี้เป็นสินค้าเฉพาะอย่างที่มีการสูญระเหยตามสภาพ ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องมีระบบการควบคุมภายในที่ดี เพื่อให้การดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันนี้ประสบผลสำเร็จ สามารถทำให้สหกรณ์มีฐานะการเงินดีขึ้นด้วย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงได้จัดทำระบบบัญชีด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมันของสหกรณ์ โดยเนื้อหาจะกล่าวถึง รูปแบบเอกสาร รายงาน สมุดบัญชี และลำดับขั้นตอนวิธีปฏิบัติทางบัญชีเฉพาะธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเท่านั้น รวมทั้งการจัดทำรายงานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กรมสรรพากรกำหนดไว้ด้วย และการจัดพิมพ์ครั้งนี้เป็นการจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่พิมพ์ผิดให้เรียบร้อยแล้ว

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าระบบบัญชีด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมันของสหกรณ์เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจด้านจำหน่ายน้ำมัน และผู้สนใจทั่วไป ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการบันทึกบัญชี หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือมีข้อเสนอแนะประการใด เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป โดยขอได้โปรดแจ้งมายังกลุ่มพัฒนาระบบและสอบบัญชี กองวิชาการและแผนงาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เทเวศร์ กรุงเทพฯ 10200

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กองวิชาการและแผนงาน

กลุ่มพัฒนาระบบและสอบบัญชี

มิถุนายน 2541

สารบัญ

หน้า

● ลักษณะการดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันของสหกรณ์	1
● ระบบบัญชีด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมันของสหกรณ์	8
- เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี	9
- สมุดบัญชี	16
- รายงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการควบคุมและใช้เป็นข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน	18
- ผังบัญชี	21
- ทางเดินเอกสารและการบันทึกบัญชี	26
- การแสดงรายการเกี่ยวกับธุรกิจจำหน่ายน้ำมันในงบการเงิน	98
● ตัวอย่างการบันทึกบัญชี	101

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 รูปแบบเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี	131
ภาคผนวก 2 รูปแบบสมุดบัญชีและทะเบียน	149
ภาคผนวก 3 รูปแบบรายงาน	173
ภาคผนวก 4 รูปแบบทางเดินเอกสาร	199
ภาคผนวก 5 ประมวลรัษฎากรและประกาศอธิบดีกรมสรรพากรที่เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มของน้ำมัน	213

ลักษณะการดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันของสหกรณ์

ในปัจจุบันธุรกิจจำหน่ายน้ำมันกำลังเป็นที่นิยมแพร่หลายมากขึ้นในสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์บริการ โดยสหกรณ์เหล่านั้นจะจัดให้มีธุรกิจการจำหน่ายน้ำมันเสริมขึ้นเป็นอีกธุรกิจหนึ่งของสหกรณ์

รูปแบบของการจำหน่ายน้ำมันที่สหกรณ์ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นตัวแทนการจำหน่ายน้ำมัน ซึ่งสหกรณ์จะเลือกเป็นตัวแทนการจำหน่ายน้ำมันของบริษัทเอกชนรายใดนั้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของคณะผู้บริหารสหกรณ์ ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ในฐานะของผู้บริหารสหกรณ์ จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงผลตอบแทนจากการลงทุนที่ควรได้รับ สัญญาผูกพันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย เงื่อนไขการซื้อการรับสินค้าและการชำระเงินค่าสินค้า เป็นต้น

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตัดสินใจเลือกเป็นตัวแทนจำหน่ายน้ำมันของบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันรายใดแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะต้องเลือกตัดสินใจในการลงทุนสร้างสถานีบริการน้ำมันและจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยสหกรณ์มีทางเลือกลงทุน 2 ทางเลือก คือ

1. สหกรณ์ลงทุนเอง
2. ผู้จำหน่ายน้ำมันลงทุนให้

1. กรณีสหกรณ์ลงทุนเอง สหกรณ์จะต้องดำเนินการในเรื่องจัดหาพื้นที่หรือบริเวณที่จะเป็นสถานที่ตั้งสถานีบริการน้ำมันของสหกรณ์ แล้วดำเนินการปรับ/ถมพื้นดินเพื่อก่อสร้างหลังคาคลุมตู้จ่ายน้ำมัน หรือจะต่อเติมออกไปเป็นอาคารสำหรับขายน้ำมันหล่อลื่นและเป็นสำนักงานของสถานีบริการน้ำมันด้วยขึ้นอยู่กับความจำเป็นในประโยชน์ใช้สอย ซึ่งภายใต้หลังคาคลุมตู้จ่ายน้ำมัน สหกรณ์จะต้องสร้างแท่นสำหรับตั้งตู้จ่ายน้ำมันและต้องซื้อถังบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิง โดยอาจเลือกแบบถังบรรจุน้ำมันใต้ดิน หรือแบบติดตั้งลอยเหนือพื้นดิน ซึ่งจะมีการตอกเสาเข็มรับน้ำหนักถังเพื่อป้องกันการยุบตัวของพื้นดิน และอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง กระจกตวงน้ำมันเชื้อเพลิง ป้ายสัญลักษณ์ของผู้แทนจำหน่าย (สอบถามผู้จำหน่ายน้ำมันมิให้หรือไม่) สำหรับอุปกรณ์ถังน้ำมันและตู้จ่ายน้ำมัน สหกรณ์อาจจะซื้อโดยวิธีเช่าซื้อจากบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันได้

2. กรณีผู้จำหน่ายน้ำมันลงทุนให้

ในกรณีนี้ สหกรณ์มีหน้าที่จัดเตรียมพื้นที่ ปรับพื้นที่ แล้วแจ้งบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน ซึ่งจะมาดำเนินการปลูกสร้างหลังคาคลุมบ่อบี หรืออาคาร พร้อมอุปกรณ์ถังบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง การลงทุนในลักษณะนี้ทางบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันจะเก็บเงินเป็นค่าสิทธิดำเนินการกับสหกรณ์ โดยบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันจะกำหนดยอดซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงของสหกรณ์ขั้นต่ำต่อเดือน และคิดค่าสิทธิดำเนินการเป็นอัตราต่อลิตรของยอดน้ำมันเชื้อเพลิงที่ซื้อ ทั้งนี้ บริษัทผู้จำหน่ายจะกำหนดประมาณการยอดซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงขั้นต่ำของแต่ละเดือนที่สหกรณ์จะต้องจ่ายค่าสิทธิดำเนินการไว้ หากสหกรณ์ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเกินกว่าที่กำหนด ส่วนที่เกินไม่ต้องเสียค่าสิทธิดำเนินการ

การลงทุนโดยผู้จำหน่ายน้ำมันลงทุนให้ทั้งหมดนี้ สหกรณ์ต้องจ่ายค่าเช่าทรัพย์สินให้กับบริษัทผู้จำหน่าย ได้แก่ หลังคาคลุมบ่อบีหรืออาคาร ถังบรรจุน้ำมัน ผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ ตามงวดเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และในทำนองเดียวกันบริษัทจะจ่ายเงินค่าเช่าพื้นที่ให้กับสหกรณ์ตามงวดเวลาเช่นเดียวกัน ซึ่งการจ่ายค่าเช่าซึ่งกันและกันจะระบุไว้ชัดเจนถึงระยะเวลาและจำนวนเงินในสัญญาข้อตกลงระหว่างสหกรณ์กับบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน

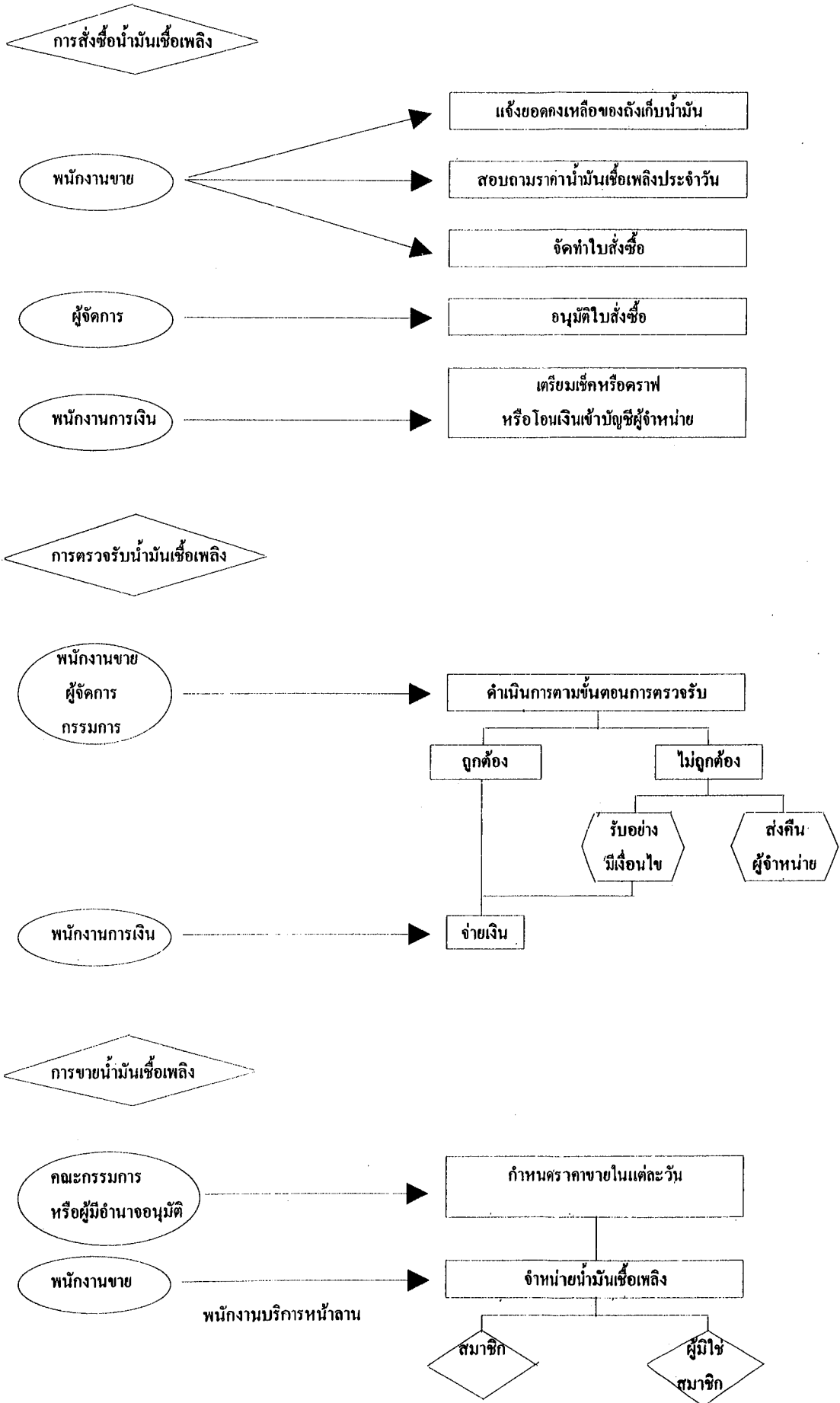
อนึ่ง เนื่องจากสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจนี้ ส่วนมากจะมียอดขายเกินกว่า 1 ล้าน 2 แสนบาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม สหกรณ์จึงควรจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มก่อนลงทุนซื้อสินทรัพย์ต่าง ๆ ในการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อสหกรณ์จะได้นำภาษีซื้อที่เกิดจากการซื้อหรือสร้างทรัพย์สิน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไปใช้ในการเครดิตภาษีซื้อได้ และนอกจากนี้สหกรณ์ควรพิจารณาขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากรขอเป็นผู้ประกอบการรายย่อยตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 54 และฉบับที่ 60 เพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก...5.....หน้า 218.....) เพื่อความสะดวกในการออกใบกำกับภาษี

สำหรับชนิดของน้ำมันที่สหกรณ์จะตัดสินใจนำมาจำหน่าย ได้แก่

- น้ำมันเชื้อเพลิง
 - เบนซินพิเศษ
 - เบนซินธรรมดา
 - ไรสารตะกั่ว
 - ดีเซล
- น้ำมันหล่อลื่นต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสินค้าที่มีการสูญระเหยไปตามสภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น อัตราการหมุนของน้ำมันที่ขาย อุณหภูมิของแต่ละพื้นที่ เป็นต้น ดังนั้น ในทุก ๆ เดือน สหกรณ์จึงต้องคำนวณจำนวนน้ำมันคงเหลือในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขาดหายไปเนื่องจากการระเหยของน้ำมัน เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การระเหยของน้ำมัน ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 60) ข้อ 5 คือ “.....ให้คำนวณจำนวนน้ำมันในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขาดหายไปเนื่องจากการระเหยของน้ำมันตามสภาพปกติได้ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของปริมาณน้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์หัวจ่ายในแต่ละเดือนภาษี”

ขั้นตอนการดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

หน้าที่ของพนักงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับธุรกิจการจำหน่ายน้ำมัน

ผู้จัดการ

- ทดสอบการตรวจวัดปริมาณน้ำมันคงเหลือในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งพนักงานขายเป็นผู้จัดทำและรายงาน
- พิจารณาความเหมาะสมของปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่พนักงานขายเสนอให้ซื้อ ก่อนจะอนุมัติใบสั่งซื้อ
- ติดต่อประสานงานกับบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง โดยด่วน ในกรณีมีปัญหาในการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิง
- ติดตามทวงถามเอกสารสำคัญเกี่ยวกับการซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงจากบริษัทผู้จำหน่าย เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ เช่น ใบเพิ่มหนี้/ใบกำกับภาษี ใบลดหนี้/ใบกำกับภาษี เป็นต้น
- พิจารณาราคาขายน้ำมันเชื้อเพลิงต่อลิตรของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดให้เหมาะสมกับสภาพตลาดในท้องถิ่นของสหกรณ์ เพื่อกำหนดราคาขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ทั้งนี้ ถ้าผู้จัดการไม่ได้รับมอบอำนาจในการกำหนดราคาขาย ผู้จัดการต้องนำเสนอคณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดราคาขายต่อไป
- ตรวจสอบความถูกต้องของการจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ซึ่งถือเป็นรายงานสินค้าและวัตถุดิบ
- รายงานปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือที่ตรวจนับได้ และยอดคงเหลือตามบัญชี เปรียบเทียบกันแล้วมีน้ำมันขาดบัญชีหรือไม่ พร้อมทั้งสรุปวิเคราะห์สาเหตุที่ควรจะเป็น เสนอคณะกรรมการดำเนินการเพื่อทราบ เป็นประจำทุกเดือน
- ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานบริการหน้าลานหรือพนักงานขายที่ให้บริการแก่ลูกค้า

พนักงานขาย

- จัดทำใบสั่งซื้อน้ำมัน และคอยตรวจสอบราคาน้ำมันในแต่ละวันเพื่อเสนอผู้จัดการ
- ตรวจสอบระดับน้ำมันคงเหลือในถังน้ำมันทุกสิ้นวัน
- จัดทำรายงานถึงน้ำมันคงเหลือประจำวัน

- คอยตรวจสอบมิเตอร์ผู้จ่ายน้ำมัน โดยการทดสอบปริมาตรว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องให้รายงานผู้จัดการ เพื่อดำเนินการติดต่อบริษัทช่างซ่อม วิศวกร วิศวกร เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้เรียบร้อยต่อไป

- เก็บรักษาเงินค่าขายน้ำมันที่พนักงานบริการหน้าลานนำมาส่งให้เพื่อรวบรวม และจัดทำใบส่งเงินค่าขายน้ำมัน ส่งมอบให้พนักงานการเงินพร้อมตัวเงิน
- จัดทำใบเสร็จรับเงินค่าขายน้ำมัน ใบกำกับสินค้า
- จัดทำรายงานการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์หัวจ่าย ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์

พนักงานบริการหน้าลาน

- ให้บริการจ่ายน้ำมันให้แก่ลูกค้าตามจำนวนที่ลูกค้าต้องการ
- ดูแลทำความสะอาดบริเวณลานจ่ายน้ำมัน
- ตรวจสอบดูผู้จ่ายน้ำมันมีการรั่วซึมหรือไม่ เพื่อรายงานให้พนักงานขายทราบ
- รับเงินค่าขายน้ำมันจากลูกค้าแล้วนำส่งให้พนักงานขาย

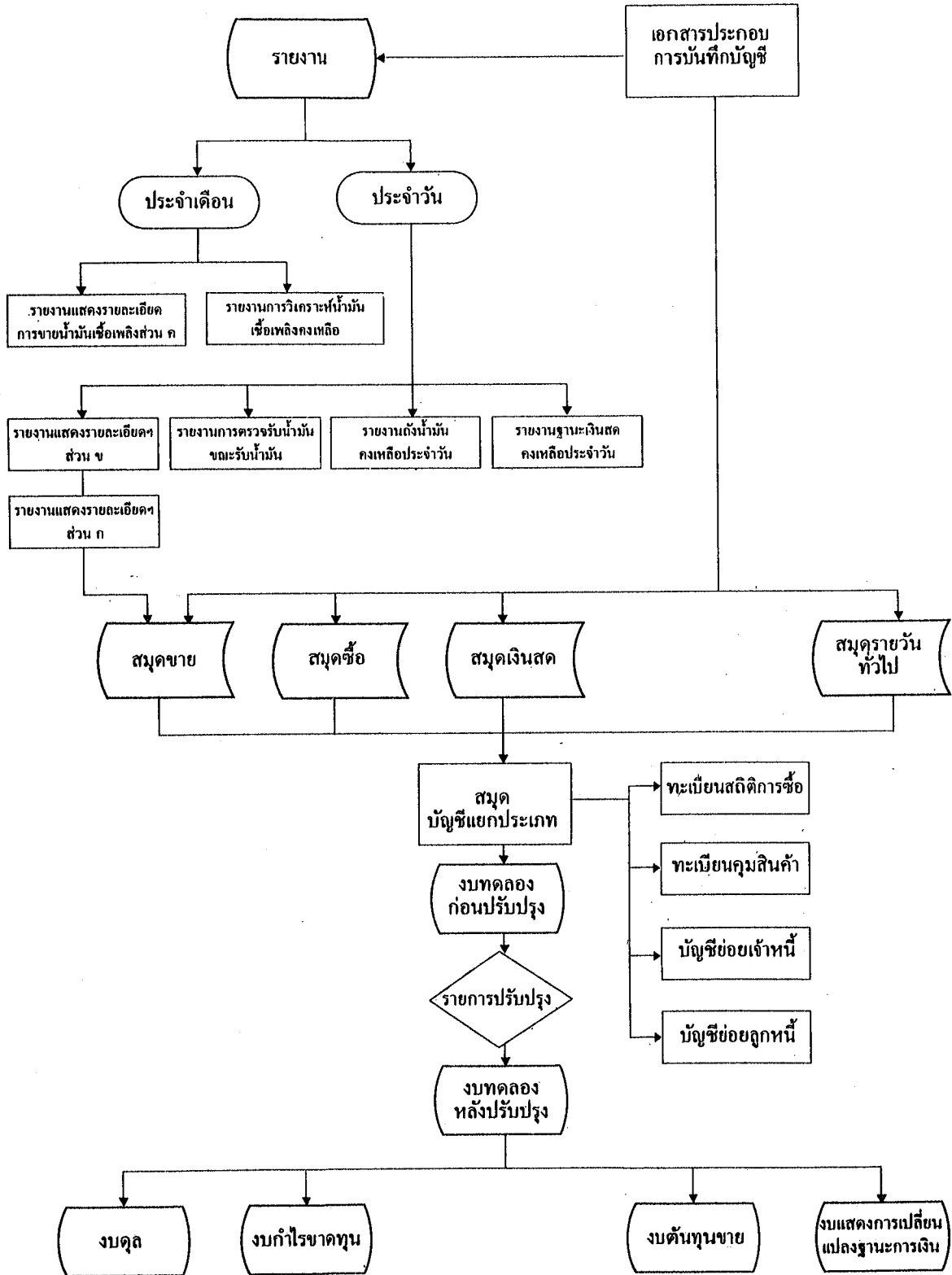
พนักงานการเงิน

- จัดบันทึกตัวเลขมิเตอร์เริ่มต้นของผู้จ่ายน้ำมันทุกชนิดก่อนเปิดขายน้ำมัน และในช่วงปิดจำหน่ายของทุกวัน
- ตรวจสอบใบส่งเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน พร้อมกับตรวจนับและรับเงินค่าขายประจำวันว่าถูกต้องตรงกัน
- จ่ายเงินสดหรือจัดเตรียมเอกสารทางการเงินตามคำสั่งของผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจในการอนุมัติการจ่ายเงิน

พนักงานบัญชี

- ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการซื้อ การขายน้ำมันที่พนักงานบัญชีได้รับทุกครั้งก่อนการบันทึกบัญชี
- จัดทำบัญชี ทะเบียนต่าง ๆ ให้ครบถ้วนถูกต้อง
- จัดทำรายงานบัญชีต่าง ๆ ที่จำเป็นเสนอผู้จัดการ
- จัดทำใบเสร็จรับเงิน รับชำระหนี้จากลูกค้าค่าขายน้ำมัน
- จัดทำรายงานภาษีซื้อ รายงานภาษีขาย รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ประกอบด้วย ส่วน ก. และ ข. และส่วน ค.)

แผนผังระบบบัญชีด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมันของสหกรณ์

ระบบบัญชีด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมันของสหกรณ์

ระบบบัญชีของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจการจำหน่ายน้ำมันนี้จะกล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการจำหน่ายน้ำมันเท่านั้น ส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องการบริหารทั่ว ๆ ไป เช่น การรับเงินค่าหุ้น การรับเงินค่าธรรมเนียมนแรกเข้า ฯลฯ เป็นต้น และการดำเนินธุรกิจในด้านอื่น เช่น การขายสินค้า การรวบรวมผลิตผล การให้บริการ และอื่น ๆ ให้ศึกษาและถือใช้ตามหนังสือระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตร

เนื่องจากสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเชื่อเพลิงนั้น ส่วนใหญ่จะมีรายรับถึงเกณฑ์ที่จะต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร ฉะนั้น เมื่อสหกรณ์คำนวณรายรับทั้งหมดที่ได้จากการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แล้วมีรายรับตั้งแต่ 1 ล้าน 2 แสนบาทขึ้นไป สหกรณ์จะต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มให้ถูกต้องตามประมวลรัษฎากร มิฉะนั้นสหกรณ์จะถูกลงโทษตามกฎหมาย

ตามระบบภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ ผู้ประกอบการจำหน่ายน้ำมันมักจะมีปัญหาในการจัดทำใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี เนื่องจากต้องจัดทำทุกครั้งที่มีผู้ซื้อน้ำมันเชื่อเพลิง ดังนั้น ในขณะที่กำลังจัดทำคู่มือระบบบัญชีเล่มนี้ กรมสรรพากรได้ออกประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54 และฉบับที่ 60) เรื่องกำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้า หรือให้บริการรายย่อย การออกใบกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียน ตามมาตรา 86/8 แห่งประมวลรัษฎากร และการเก็บรักษารายงาน ตามมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งประกาศฉบับดังกล่าวได้ช่วยให้สหกรณ์ลดปัญหาในการออกใบกำกับภาษีลงได้อย่างมาก วิธีการขอเข้ากฎเกณฑ์ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54 และฉบับที่ 60) ให้ศึกษาจากภาคผนวกในส่วนท้ายของเอกสารเล่มนี้

ฉะนั้น ระบบบัญชีด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมัน สำหรับสหกรณ์เล่มนี้จะพยายามเน้นสาระสำคัญในส่วนของรูปแบบเอกสาร การบันทึกบัญชี และการรายงานต่าง ๆ และในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มได้ ยึดถือปฏิบัติตามแบบที่กรมสรรพากรกำหนดไว้

สำหรับเนื้อหาในระบบบัญชีด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมัน จะแยกเป็นดังนี้

1. เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี
2. สมุดบัญชี

3. รายงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการควบคุม และใช้เป็นข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน
4. ผังบัญชี
5. ทางเดินเอกสารและการบันทึกบัญชี
6. การแสดงรายการเกี่ยวกับธุรกิจจำหน่ายน้ำมันในงบการเงิน

1. เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

เอกสาร ใบสำคัญต่าง ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีโดยปกติแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

- เอกสารภายใน เป็นเอกสารที่สหกรณ์จัดทำขึ้นเอง
- เอกสารภายนอก เป็นเอกสารที่สหกรณ์ได้รับจากบุคคลภายนอก ได้แก่ ใบเสร็จรับเงิน/

ใบกำกับภาษี ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ ฯลฯ เป็นต้น

เอกสารภายในที่สหกรณ์จัดทำขึ้นเพื่อใช้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมัน ได้แก่

1. ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี (เอกสารหมายเลข 1 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับบันทึกรายการรับเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นการขายเงินสด ได้แก่ ดีเซล เบนซินพิเศษ เบนซินไร้สารตะกั่ว ขายน้ำมันหล่อลื่นชนิดต่าง ๆ โดยจัดทำขึ้น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มอบให้ผู้ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง

ฉบับที่ 2 มอบให้พนักงานบัญชีนำไปเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 3 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

ทั้งนี้ การออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปเช่นนี้ จะต้องระบุเลขทะเบียนรถยนต์ไว้ด้วย ซึ่ง
เป็นไปตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 52) เรื่องกำหนดข้อความอื่น
ในใบกำกับภาษี ตามมาตรา 86/4(8) แห่งประมวลรัษฎากร

ถ้าสหกรณ์ไต่ถามคำขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากร เพื่อขอเข้าเงื่อนไขการขายสินค้าหรือ
ให้บริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่
54 และฉบับที่ 60) และได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรแล้ว ให้ออกใบเสร็จรับเงินนี้เฉพาะกรณี
ที่ผู้ซื้อร้องขอ หรือมียอดขายน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป หรือมีส่วนลดการค้าแต่ถ้าสหกรณ์
ไม่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร สหกรณ์จะต้องออกใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีนี้แก่ผู้ซื้อ
น้ำมันเชื้อเพลิงทุกครั้งที่มีการขายเกิดขึ้น

ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีที่ใช้สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น สหกรณ์ควรแยกเล่มออกต่างหากจากสินค้าชนิดอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบและควบคุม

2. ใบกำกับภาษีอย่างย่อ (เอกสารหมายเลข 2 ในภาคผนวก 1)

ตามมาตรา 86/6 แห่งประมวลรัษฎากร และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 32) เรื่องกำหนดลักษณะหรือเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าในลักษณะขายปลีกหรือประกอบกิจการให้บริการในลักษณะบริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก ซึ่งกำหนดให้กิจการสถานบริการน้ำมันเป็นกิจการค้าปลีก ให้มีสิทธิออกใบกำกับภาษีอย่างย่อได้ และการออกใบกำกับภาษีอย่างย่อจะต้องมีรายการอย่างน้อยตามที่ระบุไว้ตามมาตรา 86/6 หรืออาจจะออกใบกำกับภาษีอย่างย่อด้วยเครื่องบันทึกการเก็บเงินก็ได้ โดยจะต้องปฏิบัติตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 46) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การอนุมัติใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินเพื่อออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน ตามมาตรา 86/6 แห่งประมวลรัษฎากร

ดังนั้น เมื่อสหกรณ์เป็นสถานบริการน้ำมัน จึงมีสิทธิที่จะออกใบกำกับภาษีอย่างย่อได้

ใบกำกับภาษีอย่างย่อนี้ พนักงานขายเป็นผู้จัดทำ เมื่อสหกรณ์ขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด โดยจัดทำขึ้น 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 มอบให้ผู้ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง

ฉบับที่ 2 มอบให้พนักงานบัญชีนำไปเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 3 ดัดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

อนึ่ง ใบกำกับภาษีอย่างย่อ ต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

1. คำว่า “ใบกำกับภาษีอย่างย่อ”

2. ชื่อหรือชื่อย่อของผู้ขาย

3. เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้ขาย

4. เลขที่ เล่มที่ (ถ้ามี) ของใบกำกับภาษี

5. ชื่อ ชนิด ประเภท ปริมาณ และมูลค่าของสินค้าหรือบริการ

6. วัน เดือน ปี ที่ออกใบกำกับ

7. ราคาของสินค้าหรือบริการที่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยต้องมีข้อความระบุชัดเจนว่า ราคาได้

รวมภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้ว

8. ใบกำกับภาษีอย่างย่อที่ออกโดยเครื่องบันทึกการเก็บเงิน (Cash Register)

(เอกสารหมายเลข 3 ในภาคผนวก 1)

สหกรณ์ใดที่ประสงค์จะใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินเพื่อออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ สหกรณ์ต้องยื่นคำขออนุมัติใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินต่ออธิบดีกรมสรรพากร ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 46)

ใบกำกับภาษีที่ออกโดยเครื่องบันทึกการเก็บเงินอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังนี้

1. คำว่า “ใบกำกับภาษีอย่างย่อ”

หรือคำว่า “TAX INV (ABB)”

หรือคำว่า “TAX INVOICE (ABB)”

2. ชื่อหรือชื่อย่อของผู้ขาย ทั้งนี้ต้องเป็นชื่อย่อมิใช่อักษรย่อ

3. เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้ขาย

4. วัน เดือน ปี ที่ออกใบกำกับภาษี

5. หมายเลขลำดับของใบกำกับภาษี

6. ชื่อ ชนิด ประเภท ปริมาณ และมูลค่าของสินค้าบริการ

7. ราคาสินค้าหรือค่าบริการ โดยระบุข้อความให้ชัดเจนว่า ได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้ว

8. เลขรหัสประจำเครื่องบันทึกการเก็บเงิน

ข้อสังเกต

1. ใบกำกับภาษีอย่างย่อ จะนำไปใช้เป็นหลักฐานในการขอหักภาษีซื้อไม่ได้ ดังนั้น หากผู้ซื้อร้องขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการหักภาษีซื้อ ผู้ประกอบการต้องออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปให้กับผู้ซื้อทันที

2. รายการในใบกำกับภาษี โดยปกติต้องจัดทำเป็นภาษาไทย แต่ใบกำกับภาษีอย่างย่อสามารถจัดทำเป็นภาษาอังกฤษ (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) กรมสรรพากรอนุโลมให้กระทำได้โดยให้ถือว่าได้รับอนุมัติจากกรมสรรพากรแล้ว

3. รายการในใบกำกับภาษีอย่างย่อ แตกต่างจากใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป คือ

- ไม่ต้องแสดงที่อยู่ของผู้ขายสินค้าหรือบริการ

- ไม่ต้องแสดงชื่อ ที่อยู่ ของผู้ซื้อสินค้าหรือบริการ

- ชื่อ ชนิด หรือประเภทของสินค้าจะออกเป็นรหัสก็ได้
- จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้รวมอยู่ในมูลค่าของสินค้าหรือบริการ โดยต้องหมายเหตุว่า ราคาได้รวมภาษีแล้ว

อนึ่ง การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ โดยแสดงราคาโดยรวมภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้ว ก็เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการเท่านั้น ดังนั้น ผู้ประกอบการจะออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ โดยแสดงราคาสินค้ากับจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มแยกออกจากกันก็ได้

4. ใบกำกับภาษี (เอกสารหมายเลข 4 ในภาคผนวก 1)

เป็นใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปอีกแบบหนึ่งที่ต่างจากเอกสารหมายเลข 1 คือ จะใช้เฉพาะกรณีเมื่อพนักงานขายได้ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อไปแล้ว แต่ลูกค้าต้องการใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปด้วยเพื่อประโยชน์ในการนำไปขอเครดิตภาษีซื้อ สหกรณ์ก็จะจัดทำใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป ตามแบบเอกสารหมายเลข 4 นี้ ให้ลูกค้าอีกใบหนึ่ง โดยสหกรณ์จะไม่มี การนำข้อมูลตามเอกสารหมายเลข 4 นี้ ไปบันทึกบัญชีขายซ้ำอีก

ข้อสรุป ของการจัดทำเอกสารใบกำกับภาษี ตามเอกสารหมายเลข 1 ถึงหมายเลข 4 มีดังนี้

(1) ถ้าสหกรณ์ที่เป็นสถานีบริการน้ำมันได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรให้ประกอบกิจการขายน้ำมันเชื้อเพลิงของสหกรณ์ เป็นการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก โดยเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่ายตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 54 และฉบับที่ 60 เรื่องกำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้า หรือให้บริการรายย่อย การออกใบกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียน ตามมาตรา 86/8 แห่งประมวลรัษฎากร และการเก็บรักษารายงาน ตามมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร

การจัดทำใบเสร็จรับเงินหรือใบกำกับภาษี ให้ปฏิบัติดังนี้

(1.1) สหกรณ์ไม่จำเป็นต้องออกใบเสร็จรับเงินหรือใบกำกับภาษี สำหรับการขายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีมูลค่าครั้งหนึ่งไม่เกิน 1,000 บาท เว้นแต่ผู้ซื้อสินค้าจะเรียกร้องใบกำกับภาษี ให้สหกรณ์จัดทำใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี (เอกสารหมายเลข 1 ในภาคผนวก 1)

(1.2) ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีที่สหกรณ์ออกให้กับผู้ซื้อทุกใบ พนักงานขายจะส่งสำเนาแนบมากับใบส่งเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันให้พนักงานการเงิน และเมื่อพนักงานบัญชีจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก. ให้พนักงานบัญชีบันทึกหมายเลข เล่มที่ เลขที่ ของใบกำกับภาษีที่สหกรณ์ได้ออกประจำวัน ไว้ท้ายรายงานดังกล่าวด้วย

(2.) ถ้าสหกรณ์ที่เป็นสถานีบริการน้ำมันไม่ได้ของจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 54 และ ฉบับที่ 60 ตามข้อ 1. การออกใบเสร็จรับเงิน หรือใบกำกับภาษีจะแยกเป็น 2 กรณี ดังนี้

(2.1) สหกรณ์ที่ใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน (Cash Register) สหกรณ์จะต้องออกใบกำกับภาษีอย่างย่อจากเครื่องบันทึกการเก็บเงิน (เอกสารหมายเลข 3 ในภาคผนวก 1) ทุกครั้งที่มีการขายน้ำมันเชื้อเพลิง

(2.2) สหกรณ์ที่มีได้ใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน ให้สหกรณ์ออกใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี (เอกสารหมายเลข 1 ในภาคผนวก 1) หรือเพื่อสะดวกในการจัดทำใบกำกับภาษี ซึ่งสหกรณ์ได้รับสิทธิในการออกใบกำกับภาษีอย่างย่อได้ ก็ให้ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ (เอกสารหมายเลข 2 ในภาคผนวก 1) ทุกครั้งที่มีการขายน้ำมันเชื้อเพลิง

(2.3) สหกรณ์จะต้องออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป (เอกสารหมายเลข 4 ในภาคผนวก 1) ในกรณีที่สหกรณ์ได้ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อให้แล้ว (เอกสารหมายเลข 2 หรือเอกสารหมายเลข 3 ในภาคผนวก 1) แต่ผู้ซื้อร้องขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปอีก เพื่อใช้ประโยชน์ในการนำไปเครดิตภาษีซื้อ สหกรณ์ก็ต้องจัดทำใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปให้ผู้ซื้อดังกล่าว

5. ใบเสร็จรับเงิน (เอกสารหมายเลข 5 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับพนักงานบัญชีบันทึกรายการรับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้า หรือใช้สำหรับบันทึกรายการรับเงินสดอื่น ๆ ที่มีใช้การขายสินค้า/บริการ โดยจัดทำขึ้น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มอบให้ผู้จ่ายเงินเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ฉบับที่ 2 มอบให้พนักงานบัญชีใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 3 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

6. ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี (เอกสารหมายเลข 6 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับบันทึกรายการขายน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ โดยจัดทำขึ้น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มอบให้ผู้ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงหรือน้ำมันหล่อลื่น ไว้เป็นหลักฐาน

ฉบับที่ 2 มอบให้พนักงานบัญชีใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 3 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

อนึ่ง เช่นเดียวกันกับใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี สหกรณ์ควรแยกเล่มใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ออกต่างหากจากธุรกิจด้านอื่น เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบและควบคุม และสหกรณ์จะต้องออกใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษีทุกครั้งที่มีการขายเชื่อ ไม่ว่าจะสหกรณ์จะเป็นผู้ประกอบการรายย่อย โดยเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่ายหรือไม่ก็ตาม

7. ใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง (เอกสารหมายเลข 7 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับพนักงานขายในการบันทึกจำนวนหน่วยของน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งหมดที่ขายได้ในแต่ละวัน โดยรวมถึงยอดขายเงินสดและเงินเชื่อ ทั้งนี้พนักงานขายจะต้องบันทึกเลขมิเตอร์จากตู้จ่ายน้ำมัน ณ เวลาเริ่มเปิดขายน้ำมันเชื้อเพลิง และ ณ เวลาปิดยอดขายประจำวันลงใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงนี้เป็นประจำทุกวัน และให้พนักงานขายใช้เป็นหลักฐานในการส่งมอบเงินสดแต่ละวันให้พนักงานการเงิน โดยจัดทำขึ้น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มอบให้พนักงานการเงินตรวจสอบจำนวนเงิน และส่งให้พนักงานบัญชีใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 2 พนักงานขายเก็บไว้เป็นหลักฐาน

8. ใบสั่งซื้อ (เอกสารหมายเลข 8 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับบันทึกรายการสั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง โดยพนักงานขายเป็นผู้จัดทำ ให้ระบุชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน ราคาต่อหน่วย (ราคาต่อหน่วยนี้ ตรวจสอบได้จากหนังสือพิมพ์ หรือโทรศัพท์ถามราคาจากผู้จำหน่ายน้ำมัน) รวมทั้งให้ระบุค่าขนส่งที่สหกรณ์จะต้องจ่าย แล้วรวมเป็นเงินทั้งสิ้น (หมายถึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าขนส่ง ภาษีมูลค่าเพิ่ม) เท่าใดที่สหกรณ์จะต้องเตรียมเงินไว้จ่าย ใบสั่งซื้อนี้ จัดทำขึ้นจำนวน 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มอบให้ผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

ฉบับที่ 2 ส่งให้พนักงานบัญชีใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 3 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

9. ใบเบิกเงิน (เอกสารหมายเลข 9 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับในกรณีที่สหกรณ์จ่ายเงินแล้วไม่สามารถเรียกเอกสารหลักฐานจากผู้รับเงินได้ ผู้จ่ายเงินจะต้องจัดทำใบเบิกเงิน 1 ฉบับ และต้องให้ผู้จัดการอนุมัติใบเบิกเงินก่อน สหกรณ์จึงจะจ่ายเงินได้ เช่น จ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน อันได้แก่ จ่ายค่าปรับพื้นดิน จ่ายค่าถมดิน ฯลฯ เป็นต้น

10. ใบเบิกสินค้า (เอกสารหมายเลข 10 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับในกรณีที่สหกรณ์ขอเบิกน้ำมันเชื้อเพลิง หรือน้ำมันหล่อลื่น เพื่อไว้ใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์เอง โดยให้จัดทำขึ้น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มอบให้ผู้เบิกใช้เป็นหลักฐานการเบิก

ฉบับที่ 2 ส่งให้พนักงานบัญชีบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 3 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

11. ใบสำคัญรับ (เอกสารหมายเลข 11 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับพนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำ เพื่อใช้เป็นใบสรุปประเภทรายการบัญชีที่เกิดจากการรับเงินตามรายการในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี หรือใบเสร็จรับเงิน ได้แก่ บัญชีขายน้ำมันเชื้อเพลิง บัญชีขายน้ำมันหล่อลื่น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการบันทึกบัญชี

12. ใบสำคัญจ่าย (เอกสารหมายเลข 12 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับพนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำ เพื่อใช้เป็นใบสรุปประเภทรายการบัญชีที่เกิดจากการจ่ายเงิน ตามรายการในใบเสร็จรับเงินจากผู้ขายหรือใบเบิกเงิน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการบันทึกบัญชีเช่นเดียวกับใบสำคัญรับ

13. ใบโอนบัญชี (เอกสารหมายเลข 13 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับพนักงานบัญชี เป็นผู้จัดทำเพื่อใช้เป็นใบสรุปประเภทรายการเดบิตและเครดิตตามรายละเอียดในเอกสารหลักฐานที่แนบประกอบใบโอนบัญชี ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ รายการแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชี รายการปิดบัญชี รายการปรับปรุง ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป

14. ใบทดสอบมิเตอร์ (เอกสารหมายเลข 14 ในภาคผนวก 1)

ใช้สำหรับพนักงานขายบันทึกตัวเลขมิเตอร์ของผู้จ่ายน้ำมันในกรณีที่สหกรณ์ทดสอบมิเตอร์ เพื่อดูว่ามีมิเตอร์ของสหกรณ์มีความเที่ยงตรงหรือไม่ และใบทดสอบมิเตอร์นี้จะต้องให้ผู้จัดการอนุมัติด้วย เพื่อใช้สำหรับบันทึกรายการในทะเบียนคณมน้ำมันเชื้อเพลิง และรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิง ส่วน ก ข และ ค

2. สมุดบัญชี

สมุดบัญชีที่ใช้ในระบบบัญชีธุรกิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สมุดบันทึกรายการขึ้นต้น
2. สมุดบันทึกรายการขึ้นปลาย

1. สมุดบันทึกรายการขึ้นต้น

ใช้สำหรับจดบันทึกรายการทางการเงินจากเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องก่อนแล้ว จึงบันทึกในสมุดบันทึกรายการขึ้นต้น โดยเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากนั้นจึงผ่านบัญชีไปยังสมุดบันทึกรายการขึ้นปลายต่อไป

สมุดบันทึกรายการขึ้นต้นที่ใช้ในสหกรณ์นี้ ได้แก่

1.1 สมุดเงินสด (แบบบัญชีหมายเลข 1 ในภาคผนวก 2) ใช้สำหรับบันทึกรายการรับเงินสด ค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง ขายน้ำมันหล่อลื่น และรายการรับ-จ่ายเงินสดทุกรายการที่เกิดขึ้น และสหกรณ์สามารถทราบยอดเงินสดคงเหลือในแต่ละวันด้วย

1.2 สมุดซื้อน้ำมัน (แบบบัญชีหมายเลข 2 ในภาคผนวก 2) ใช้สำหรับบันทึกการซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น มาจำหน่ายทั้งที่ซื้อเป็นเงินสดและเงินเชื่อ

1.3 สมุดขายน้ำมัน (แบบบัญชีหมายเลข 3 ในภาคผนวก 2) ใช้สำหรับบันทึกการขายน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น ซึ่งรวมทั้งการขายน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น ทั้งที่เป็นเงินสดและเงินเชื่อ ให้แก่สมาชิกและผู้มิใช่สมาชิก

1.4 สมุดรายวันทั่วไป (แบบบัญชีหมายเลข 4 ในภาคผนวก 2) ใช้สำหรับบันทึกรายการที่เกิดขึ้นใด ๆ ก็ตามที่ไม่สามารถบันทึกในสมุดบันทึกรายการขึ้นต้น ตามข้อ 1.1-1.3 ได้ เช่น บันทึกรายการโอนบัญชี รายการแก้ไขข้อผิดพลาด รายการปรับปรุงบัญชี รายการปิดบัญชี ฯลฯ เป็นต้น

2. สมุดบันทึกรายการขึ้นปลาย

ใช้สำหรับบันทึกรายการแยกตามลักษณะของรายการเงินที่เกิดขึ้นแต่ละประเภทจากสมุดบันทึกรายการขึ้นต้น เพื่อทราบผลของรายการเงินแต่ละประเภทนั้น ๆ สำหรับระยะเวลาหนึ่ง หรือ ณ วันใดวันหนึ่ง

สมุดบันทึกรายการขึ้นปลาย ได้แก่

2.1 สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป (แบบบัญชีหมายเลข 5 ในภาคผนวก 2) ใช้สำหรับบันทึกรายการบัญชีจากสมุดบันทึกรายการขึ้นต้น แยกตามประเภทบัญชีแต่ละบัญชีที่จำแนกไว้ทุกรายการบัญชีในสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นนั้นเสมอ โดยให้ผ่านรายการบัญชีทุกสิ้นวัน ดังนี้

สมุดขื่อน้ำมัน ผ่านรายการในช่องเงินเชื่อ ไปบัญชีขื่อน้ำมันเชื่อเพลิง บัญชีขื่อน้ำมัน
หล่อลื่น บัญชีภาษีซื้อ และบัญชีค่าขนส่ง ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

สมุดขายน้ำมัน ผ่านรายการในช่องเงินเชื่อ ไปบัญชีขายน้ำมันเชื่อเพลิง ขายน้ำมันหล่อลื่น
บัญชีภาษีขาย และบัญชีลูกหนี้การค้า ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

สมุดเงินสด ผ่านรายการจากบัญชีทุกบัญชีที่เกิดขึ้นประจำวัน ไปยังบัญชีทุกบัญชีที่
เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป ผ่านรายการจากบัญชีทุกบัญชีที่เกิดขึ้นประจำวัน ไปยังบัญชีทุกบัญชี
ที่เกี่ยวข้อง ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

2.2 บัญชีย่อย ใช้สำหรับบันทึกรายการเงินที่เกิดขึ้นแยกย่อยออกไปแต่ละรายด้วย เพื่อ
ประโยชน์ในการทราบรายละเอียดการเคลื่อนไหวของรายการเงินแต่ละราย ซึ่งทำให้สะดวกต่อการ
ควบคุมและตรวจสอบ

สำหรับสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมัน จะมีบัญชีย่อยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- บัญชีย่อยลูกหนี้การค้า (แบบบัญชีหมายเลข 6 ในภาคผนวก 2)
- บัญชีย่อยเจ้าหนี้การค้า (แบบบัญชีหมายเลข 7 ในภาคผนวก 2)

2.3 ทะเบียน ใช้สำหรับบันทึกรายการต่าง ๆ จากเอกสารประกอบการลงบัญชีอย่างละเอียด
เพื่อสะดวกในการจัดทำบัญชีและการควบคุมตรวจสอบที่แตกต่างไปจากระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตร
ได้แก่

- ทะเบียนคุมใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้ (แบบทะเบียนหมายเลข 1 ในภาคผนวก 2)
- ทะเบียนคุมน้ำมันหล่อลื่น (แบบทะเบียนหมายเลข 2 ในภาคผนวก 2)
- ทะเบียนคุมน้ำมันเชื่อเพลิง ให้ใช้แบบรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื่อเพลิง
แต่ละชนิด แทน (แบบรายงานหมายเลข 2 , 3 และ 4 ในภาคผนวก 3) ซึ่งกรมสรรพากรให้ถือเป็น
รายงานสินค้าและวัตถุดิบคงเหลือ ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 54
และฉบับที่ 60

- ทะเบียนสถิติการซื้อ (แบบทะเบียนหมายเลข 3 ในภาคผนวก 2)

รายงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการควบคุมและใช้เป็นข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน

สหกรณ์ต้องจัดทำรายงานต่าง ๆ เพื่อเสนอฝ่ายบริหารเพื่อทราบ และใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน และเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามที่กรมสรรพากรกำหนด

รายงานที่ต้องจัดทำมีดังต่อไปนี้

1. รายงานการตรวจรับน้ำมันขณะรับน้ำมัน
2. รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด
3. รายงานการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์หัวจ่าย
4. รายงานถังน้ำมันคงเหลือ
5. รายงานภาษีซื้อ
6. รายงานภาษีขาย
7. รายงานฐานะเงินสดคงเหลือ
8. รายงานการวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ
9. รายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก

1. รายงานการตรวจรับน้ำมันขณะรับน้ำมัน (แบบรายงานหมายเลข 1 ในภาคผนวก 3)

ใช้สำหรับบันทึกการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิง ขณะที่สหกรณ์รับน้ำมันจากรถขนส่งน้ำมัน เพื่อทดสอบปริมาณและคุณภาพของน้ำมันถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงหรือไม่ ก่อนที่ผู้ตรวจรับน้ำมันของสหกรณ์จะลงลายมือชื่อในช่องผู้รับสินค้าของใบกำกับสินค้า

2. รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด เป็นรายงานที่ให้พนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำ ทั้งนี้เนื่องจากรายงานนี้ กรมสรรพากรให้ถือเป็นรายงานสินค้าและวัตถุดิบได้ สำหรับสถานีบริการน้ำมันที่ได้รับอนุมัติจากกรมสรรพากรให้เป็นผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 54 และฉบับที่ 60 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 5 หน้า. 218.) ซึ่งรายงานนี้จะประกอบด้วยรายงาน 3 ส่วน คือ

2.1 ส่วน ก. รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (แบบรายงานหมายเลข 2 ในภาคผนวก 3) รายงานที่พนักงานบัญชีจะนำข้อมูลจากใบส่งเงินค่าขาน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน ใบกำกับสินค้า และใบกำกับภาษีประจำวัน มาเป็นหลักฐานในการจัดทำ เพื่อแสดงให้เห็นว่าในวันหนึ่ง ๆ สหกรณ์ขายน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใดบ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าใด และเป็นภาษีขายเท่าใด และมีภาษีซื้อจากการรับน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันด้วยหรือไม่

2.2 ส่วน ข. รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (แบบรายงานหมายเลข 3 ในภาคผนวก 3) เป็นรายงานที่พนักงานบัญชีจัดทำขึ้น โดยใช้ข้อมูลจากรายงานถึงน้ำมันคงเหลือที่พนักงานขายจัดทำไว้ เป็นรายการที่จัดทำเพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้บริหารทราบว่า ในวันหนึ่ง ๆ สหกรณ์มีน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดคงเหลือในบัญชี มีจำนวนเท่าใด และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่วัดได้จริง แล้วมีผลต่างเป็นจำนวนเท่าใด นอกจากนี้รายงานส่วน ข.ยังเป็นข้อมูลสำหรับผู้จัดการ ใช้ประโยชน์ในการพิจารณาอนุมัติการสั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละครั้ง ได้อีกด้วย

2.3 ส่วน ค. รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (แบบรายงานหมายเลข 4 ในภาคผนวก 3) เป็นรายงานที่พนักงานบัญชีจัดทำขึ้น โดยใช้ข้อมูลจากรายงานส่วน ข.ที่จัดทำไว้ในแต่ละวันของเดือนหนึ่ง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากรายงานส่วน ค.นี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่า ณ วันสิ้นเดือน มีน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือตามบัญชีเป็นจำนวนเงินเท่าใด และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับน้ำมันคงเหลือที่วัดได้จริงแล้ว มีผลต่างคิดเป็นร้อยละของยอดขายระหว่างเดือนเป็นจำนวนเท่าใด อยู่ในเกณฑ์ตามข้อ 5 ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร ฉบับที่ 60 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 5 หน้า 224) หรือ ไม่ โดยพนักงานบัญชีจะนำข้อมูลจากรายงานส่วนนี้ ไปจัดทำรายงานการวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือเพื่อคำนวณหาจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี

3. รายงานการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์หัวจ่าย (แบบรายงานหมายเลข 5 ในภาคผนวก 3)

พนักงานขายเป็นผู้จัดทำ เฉพาะกรณีที่สหกรณ์ทำการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์หัวจ่ายเท่านั้น ได้แก่ กรณีต่าง ๆ ดังนี้

- มีการเปลี่ยนแปลงตัวเลขมิเตอร์
- ซ่อมแซมมิเตอร์หัวจ่าย
- มีการติดตั้งอุปกรณ์หัวจ่ายใหญ่
- มีการหมุนกลับของตัวเลขมิเตอร์หัวจ่าย เช่น มิเตอร์กลับมาที่เลข 0 หลังจากถึงเลขสูงสุด
- ฯลฯ เป็นต้น

4. รายงานถังน้ำมันคงเหลือ (แบบรายงานหมายเลข 6 ในภาคผนวก 3)

เป็นรายงานที่พนักงานขายหรือพนักงานผู้ควบคุมถังน้ำมัน เป็นผู้จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกวัน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้พนักงานบัญชีนำไปเป็นหลักฐานในการจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขาย น้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข.และส่วน ค.

5. รายงานภาษีซื้อ (แบบรายงานหมายเลข 7 ในภาคผนวก 3)

เป็นรายงานที่พนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำ ใช้บันทึกมูลค่าของสินค้าหรือบริการ และค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีซื้อ) ที่สหกรณ์ได้จ่ายหรือพึงต้องชำระตามหลักฐาน “ใบกำกับภาษี” ที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ออกให้สหกรณ์

อนึ่ง สหกรณ์ต้องจัดทำรายงานภาษีซื้อ แยกต่างหากจากสมุดซื้อ ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ใช้สมุดขึ้นต้นบันทึกการขายหลายเล่ม จึงทำให้ภาษีซื้อกระจายอยู่ในสมุดหลายเล่ม ไม่สะดวกในการรวมให้ภาษีซื้ออยู่ในเล่มเดียวกันได้

6. รายงานภาษีขาย (แบบรายงานหมายเลข 8 ในภาคผนวก 3)

รายงานภาษีขายต้องมีรายการและข้อความอย่างน้อย ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด เพื่อประโยชน์ในการบันทึกจำนวนภาษีขายของกิจการที่ได้เรียกเก็บ หรือพึงเรียกเก็บจากลูกค้าในแต่ละเดือนภาษี ภาษีขายที่เกิดขึ้นในเดือนใดก็เป็นภาษีขายของเดือนนั้น โดยพิจารณาได้จากวันที่ที่ปรากฏในสำเนาใบกำกับภาษีที่ออกให้แก่ลูกค้า

รายการที่สหกรณ์ผู้ประกอบการจดทะเบียนต้องนำไปลงจำนวนภาษีขายในรายงานภาษีขาย ได้แก่

1. การขายน้ำมันเชื้อเพลิง
2. การขายน้ำมันหล่อลื่น
3. ออกใบเพิ่มหนี้ อันเนื่องมาจากเหตุตามที่กฎหมายกำหนด
4. มีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดจากรายงานสินค้า
5. มีน้ำมันหล่อลื่นขาดจากรายงานสินค้า

7. รายงานฐานะเงินสดคงเหลือ (แบบรายงานหมายเลข 9 ในภาคผนวก 3)

เป็นรายงานที่พนักงานการเงินเป็นผู้จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกวัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าในวันหนึ่ง ๆ สหกรณ์มีการรับเงินสดจากรายการอะไรบ้าง เช่น ขายน้ำมันเชื้อเพลิง ขายน้ำมันหล่อลื่น รับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้า เป็นต้น และมีการจ่ายเงินสดประจำวันรายการใดบ้าง เช่น จ่ายเงินซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง จ่ายชำระหนี้เจ้าหนี้การค้า เป็นต้น และคงเหลือเงินสดประจำวันเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งจะต้องถูกต้องตรงกับตัวเงินสดในมือด้วย

8. รายงานการวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ (แบบรายงานหมายเลข 10 ในภาคผนวก 3)

เป็นรายงานที่พนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำ เพื่อวิเคราะห์จำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดคงเหลือตามบัญชี เปรียบเทียบกับจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ตรวจนับได้ ณ วันสิ้นเดือนทุกเดือน เพื่อจะได้ทราบว่า มีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีเป็นจำนวนเท่าใด เกิดจากอัตราร้อยละที่กรมสรรพากรกำหนดให้สูญระเหยได้หรือไม่ แล้วนำเสนอคณะกรรมการดำเนินการเพื่อทราบและพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไป และพนักงานบัญชีใช้ประโยชน์จากรายงานนี้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงบัญชีด้วย

9. รายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก (แบบรายงานหมายเลข 11 ในภาคผนวก 3)

เป็นรายงานที่พนักงานขายเป็นผู้จัดทำ เมื่อสมาชิกมาซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งนี้เนื่องจากกรณีที่สหกรณ์มิได้ออกเอกสารหลักฐาน เมื่อลูกค้ามาซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง สหกรณ์จึงจำเป็นต้องจดบันทึกไว้ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณจ่ายเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนซื้อแก่สมาชิก

3. ผังบัญชี

สหกรณ์ควรจัดให้มีผังบัญชีเพื่อแสดงรายละเอียดของชื่อบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ โดยแยกเป็นหมวดหมู่ และจัดเรียงตามลำดับที่ปรากฏในงบการเงิน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดทำงบการเงินและรายงานต่าง ๆ ที่คณะกรรมการดำเนินการต้องการ นอกจากนี้ผังบัญชีควรจะเผื่อเนื้อที่ไว้สำหรับการเพิ่มเติมบัญชีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลัง และลดบัญชีออกเมื่อเห็นว่าไม่จำเป็นต้องใช้ต่อไปอีก

ตัวอย่างรายชื่อบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจการจำหน่ายน้ำมัน มีดังนี้

หมวดสินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

- เงินสด
- เงินฝากธนาคาร
- ลูกหนี้การค้า (น้ำมันเชื้อเพลิง)
- ลูกหนี้การค้า (น้ำมันหล่อลื่น)
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม-ลูกหนี้สรรพากร
- ลูกหนี้เงินยืมโดยตรง
- ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
- สินค้าคงเหลือ (น้ำมันเชื้อเพลิง)
- สินค้าคงเหลือ (น้ำมันหล่อลื่น)
- น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ
- น้ำมันหล่อลื่นขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ
- สำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ
- สำรองน้ำมันหล่อลื่นขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ
- เครื่องเขียนแบบพิมพ์
- ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- ที่ดิน
- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง
- ลานจ่ายน้ำมัน
- ตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง
- รถบรรทุกน้ำมัน
- รถบรรทุกน้ำมันเช่าซื้อ
- วัตถุประสงค์การจำหน่ายน้ำมัน
- เครื่องใช้สำนักงาน
- ค่าเสื่อมราคาสะสม.....

สินทรัพย์อื่น

- เงินลงทุนถือหุ้น.....
- เงินมัดจำ.....
- ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งปั้มน้ำมันรถตัดจ่าย

หมวดหนี้สิน

หนี้สินหมุนเวียน

- เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร
- เจ้าหนี้การค้า (น้ำมันเชื้อเพลิง)
- เจ้าหนี้การค้า (น้ำมันหล่อลื่น)
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม-เจ้าหนี้สรรพากร
- เงินประกันสังคมหัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย
- ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
- เงินปันผลค้างจ่าย
- เงินเฉลี่ยคืนค้างจ่าย
- ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ฯ ค้างจ่าย

หนี้สินระยะยาว

- เจ้าหนี้เงินกู้.....
- เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อ.....
- เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำมัน

หนี้สินอื่น

- เงินสะสมพนักงาน
- สำรองบำเหน็จพนักงาน

หมวดทุน

ทุนของสหกรณ์

- ทุนเรือนหุ้น
- เงินสำรอง
- ทุนปรับปรุงเพื่อขยายงาน
- ทุนเพื่อการศึกษาอบรม
- ทุนสวัสดิการสมาชิกและพนักงาน
- กำไร (ขาดทุน) สุทธิ

หมวดรายได้

- ขายน้ำมันเชื้อเพลิง
- ขายน้ำมันหล่อลื่น
- รายได้ค่าเช่าที่ดิน
- น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีได้รับخذใช้

หมวดค่าใช้จ่าย

ต้นทุน

ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

- ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง
- ซื้อน้ำมันหล่อลื่น
- ค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง

ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ

ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

- ค่าเสียหายน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี
- ค่าเสียหายน้ำมันหล่อลื่นขาดบัญชี
- ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตัดจ่าย
- ค่าส่งเสริมการขายน้ำมัน
- ค่าสิทธิดำเนินการ

ค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั่วไป

- เงินเดือนและค่าจ้าง .
- ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ
- ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์
- ค่าน้ำ
- ค่าไฟฟ้า
- ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์
- ค่าเสื่อมราคารถยนต์บรรทุกน้ำมัน
- ค่าเสื่อมราคารถยนต์บรรทุกน้ำมันเช่าซื้อ

ทางเดินเอกสารและการบันทึกบัญชี

โดยทั่วไปนิยมใช้แผนภูมิทางเดินเอกสาร (Flow chart) เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเอกสารประกอบการลงบัญชี สมุดบันทึกรายการขึ้นต้น และสมุดบันทึกรายการขึ้นปลาย ว่ารายการเงินต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสภกรณ์ประกอบด้วยเอกสารใดบ้าง เอกสารเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับแผนกใดและใครเป็นผู้จัดทำวิธีการบันทึกบัญชีในสมุดบันทึกรายการขึ้นต้นแต่ละเล่ม การบันทึกบัญชีในสมุดบันทึกรายการขึ้นปลาย และทะเบียนต่างๆ ตลอดจนการจัดเก็บเอกสารนั้นๆ ด้วย

สัญลักษณ์ต่างๆ ที่แสดงในแผนภูมิทางเดินเอกสาร มีดังนี้

- แทนเอกสารทุกชนิด เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญจ่ายเงิน ใบกำกับสินค้า ฯลฯ
- บอกให้ทราบว่าเอกสารนี้ได้ทำขึ้นเป็นครั้งแรก
- ทางเดินของเอกสาร
- ทางเดินของข้อมูล
- นำเอกสาร 2 ฉบับ มาเปรียบเทียบกันหรือตรวจสอบว่าตรงกัน
- ออกจากระบบบัญชีที่แสดงในแผนภูมิทางเดินของเอกสาร
- เอกสารที่นำไปเก็บเป็นแฟ้มถาวรโดยเรียงไว้ตามลำดับของอักษร (Alphabetical) ตัวเลข (Numerical) วันที่ (Date)
- เอกสารที่นำไปเก็บเป็นแฟ้มชั่วคราวโดยเรียงไว้ตามลำดับของอักษร ตัวเลข และวันที่
- นำเอกสารมาแนบไว้ด้วยกัน
- ลงชื่อย่อกำกับ
- ลงลายมือชื่อ
- บัญชีแยกประเภทหรือบัญชีย่อยที่เป็นส่วนหนึ่งของบัญชีคู่
- สมุดหรือบัญชีที่ไม่ใช่ส่วนของบัญชีคู่ เช่น การดบันทึกปริมาณของสินค้า ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร ทะเบียนทุนเรือนหุ้น ฯลฯ
- สมุดบันทึกรายการขึ้นต้นที่จะผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท
- จุดเริ่มต้น มีลำดับของการเริ่มต้นตามหมายเลขที่ระบุในท้ายลูกศร
- ดูทางเดินของเอกสารต่อในหน้าอื่น
- แทนเอกสารรายงาน เช่น รายงานฐานะเงินสดคงเหลือประจำวัน

การบันทึกบัญชีของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมัน มีดังนี้

1. ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด
2. ซื้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินสด
3. ซื้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ
4. ขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด
5. ขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อ
6. ขายน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินสด
7. ขายน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ
8. การเบิกน้ำมันไปใช้
9. การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง
10. ค่าใช้จ่ายจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน
11. การจ่ายค่าส่งเสริมการขายน้ำมัน
12. น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี
13. การปิดบัญชีภาษีซื้อและภาษีขาย ณ วันสิ้นเดือน

1. ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด

การซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด เป็นประเพณีทางการค้าของสินค้าประเภทน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซินพิเศษ น้ำมันเบนซินธรรมดา เป็นต้น สำหรับการจ่ายเงินสดนั้น เนื่องจากการสั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละครั้งจะต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก จึงอาจจะไม่สะดวกและ ไม่มีความปลอดภัยเท่าที่ควรในการจ่ายเงินสด สหกรณ์อาจจะจ่ายในรูปของเช็ค ตัวแลกเงินธนาคารหรือ ตราสารทางการเงินอย่างอื่นที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที นอกจากนี้สหกรณ์อาจจะจ่ายโดยวิธีการ โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน

อนึ่ง ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ณ วันสั่งซื้อกับวันที่สหกรณ์ได้รับน้ำมันเชื้อเพลิง อาจจะมีราคาต่อหน่วยไม่เท่ากัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละวัน ซึ่งจะเปลี่ยนราคาหลังจากเวลา 24.00 น. ของทุกวัน ดังนั้น ในบางกรณีบริษัทผู้จำหน่ายได้ออกใบกำกับภาษีไว้แล้ว แต่รถขนส่งน้ำมันได้นำน้ำมันใส่ถังบรรจุน้ำมันของรถหลังจากเวลา 24.00 น. ซึ่งราคาน้ำมันเชื้อเพลิงต่อหน่วยได้เปลี่ยนแปลงไปจากราคาที่บริษัทได้ออกใบกำกับภาษีไว้แล้ว จึงทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ณ วันที่สหกรณ์ได้รับไม่ตรงกับราคาที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษี ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทผู้จำหน่ายจะถือใช้ราคาจำหน่าย ณ เวลาที่ได้นำน้ำมันเชื้อเพลิงใส่ถังบรรจุน้ำมันของรถขนส่งน้ำมัน

ขั้นตอนวิธีปฏิบัติทางบัญชี (ดูรูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 1 ในภาคผนวก 4)

**พนักงานขาย/
พนักงานจัดซื้อ** จะเป็นผู้คำนวณปริมาณการสั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งนี้พนักงานขาย/พนักงานจัดซื้อจะต้องทราบจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือในถัง และประมาณการยอดขายที่สหกรณ์สามารถขายได้ในแต่ละวัน และพิจารณาถึงจุดที่สหกรณ์ควรสั่งซื้อน้ำมันแล้วจัดทำใบสั่งซื้อ (แบบเอกสารหมายเลข 8 ในภาคผนวก 1) โดยจะต้องระบุชื่อผู้จำหน่าย ชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวนหน่วย ราคาต่อหน่วย จำนวนเงินค่าขนส่ง (ถ้ามี) รวมทั้งระบุด้วยว่า ต้องการให้ส่งน้ำมันเชื้อเพลิงถึงสหกรณ์ในวันที่เท่าใด เมื่อจัดทำใบสั่งซื้อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่งให้ผู้จัดการเพื่อตรวจสอบลงนามอนุมัติ

ผู้จัดการ เมื่อผู้จัดการได้รับใบสั่งซื้อจากพนักงานขาย/พนักงานจัดซื้อ ผู้จัดการจะต้องตรวจสอบ พิจารณาความเหมาะสมในการสั่งซื้อน้ำมัน โดยนำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิง ส่วน ข จากพนักงานบัญชีหรือรายงานถึงน้ำมันคงเหลือจากพนักงานขายมาพิจารณาประกอบด้วย และเมื่อผู้จัดการเห็นว่าสมควรสั่งซื้อ จึงลงลายมือชื่ออนุมัติในใบสั่งซื้อ ทั้งนี้ ผู้จัดการจะต้องได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการดำเนินการให้มีอำนาจอนุมัติการสั่งซื้อแล้วส่งคืนใบสั่งซื้อให้พนักงานขาย/พนักงานจัดซื้อดำเนินการสั่งซื้อต่อไป

พนักงานขาย/ พนักงานจัดซื้อ เมื่อพนักงานขาย/พนักงานจัดซื้อได้รับใบสั่งซื้อที่ผู้จัดการลงนามอนุมัติแล้ว ก็จัดส่งใบสั่งซื้อ จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

ต้นฉบับ มอบให้ผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง
สำเนาฉบับที่ 1 มอบให้พนักงานบัญชี
สำเนาฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

ในทางปฏิบัติสหกรณ์อาจจะมีได้จัดส่งใบสั่งซื้อให้บริษัทผู้จำหน่ายทันที แต่จะใช้วิธีโทรศัพท์ หรือโทรสาร แจ้งบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงทันทีที่ได้รับการอนุมัติใบสั่งซื้อจากผู้จัดการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการสั่งซื้อไม่ทำให้เกิดการหยุดชะงักในการขาย โดยพนักงานขายจะต้องแจ้งรายละเอียดทั้งหมดในใบสั่งซื้อ รวมทั้งต้องแจ้งกำหนดเวลาที่ต้องการให้ส่งน้ำมันเชื้อเพลิงถึงสหกรณ์เมื่อใดให้บริษัทผู้จำหน่ายด้วย และเมื่อดำเนินการสั่งซื้อเรียบร้อยแล้วให้มอบสำเนาใบสั่งซื้อให้ผู้จัดการส่งพนักงานการเงิน เพื่อเตรียมเงินสดหรือแลกซื้อตราสารทางการเงินจากรธนาคาร โดยขออนุมัติจากผู้จัดการก่อน ทั้งนี้ พนักงานการเงินจะต้องเก็บรักษาตราสารทางการเงินไว้ในที่มั่นคงปลอดภัยเช่นเดียวกับเงินสดจนกว่าสหกรณ์จะจ่ายให้บริษัทผู้จำหน่ายต่อไป หรือในบางกรณีสหกรณ์จะใช้วิธีการ โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน แล้วพนักงานการเงินจะจัดส่งเอกสารหลักฐาน ซึ่งได้แก่ สำเนาใบสั่งซื้อ ใบรับเงินค่าธรรมเนียมธนาคาร สำเนาสลิปธนาคาร เป็นต้น ให้พนักงานบัญชีบันทึกบัญชีไว้ชั้นหนึ่งก่อน

พนักงานบัญชี จะได้รับสำเนาใบสั่งซื้อ ใบรับเงินค่าธรรมเนียมธนาคารพนักงานบัญชีจะพิจารณาว่า เป็นการแลกซื้อตราสารทางการเงินหรือ โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน แล้วจัดทำใบสำคัญจ่ายหรือใบโอนบัญชีแล้วแต่กรณี สรุปประเภทบัญชีและบันทึกบัญชี ดังนี้

กรณีซื้อตราสารทางการเงินไว้ก่อนล่วงหน้า โดยการจ่ายจากเงินฝากธนาคาร

บันทึกในสมุดเงินสดโดย

เดบิต บัญชีเงินสด XX

เครดิต บัญชีเงินฝากธนาคาร XX

แต่ถ้าสหกรณ์นำเงินสดไปแลกซื้อตราสารทางการเงิน ไม่ต้องบันทึกบัญชีใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากตราสารทางการเงินของธนาคารที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของเงินสดในมือด้วย

กรณีโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันก่อนล่วงหน้า
บันทึกบัญชีในสมุดเงินสดหรือสมุดรายวันทั่วไป แล้วแต่กรณี ดังนี้

เดบิต	บัญชีเงิน โอนซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	เครดิต บัญชีเงินสด /	XX
	บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX

และในกรณีนี้สหกรณ์จะต้องจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการโอนเงินให้แก่ธนาคาร ซึ่ง
ถือเป็นค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ให้บันทึกบัญชีโดย

เดบิต	บัญชีค่าธรรมเนียมธนาคาร	XX
	เครดิต บัญชีเงินสด	XX
หรือ	เครดิต บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX

เมื่อสหกรณ์ได้รับน้ำมันเชื้อเพลิง ก็พิจารณาว่าเป็นการรับน้ำมันเชื้อเพลิงตรง
ตามกรณีใดในจำนวนทั้ง 3 กรณี ก็ให้ปฏิบัติการบันทึกบัญชีตามกรณีนั้น ๆ ดังที่จะกล่าวต่อไป ทั้งนี้
การบันทึกบัญชีต้องพิจารณาบัญชีเงิน โอนซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้ตั้งพักไว้ล่วงหน้าก่อนเพื่อหักล้างบัญชีให้
ถูกต้องต่อไป

เมื่อสหกรณ์ได้รับน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่สั่งซื้อข้างต้น สหกรณ์ควรจัดให้มี
คณะกรรมการ อย่างน้อย 3 คน เพื่อรับผิดชอบในการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงร่วมกับพนักงานขาย
และผู้จัดการ ทั้งนี้สหกรณ์ควรปฏิบัติตามขั้นตอนการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งบริษัทผู้จำหน่ายจะให้คำ
แนะนำไว้แก่สหกรณ์

การตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิง แบ่งออกเป็น 3 กรณี คือ

- กรณีที่ 1 ครบถ้วนถูกต้องทั้งหมด จำนวน (ปริมาตร) และจำนวนเงิน
- กรณีที่ 2 จำนวน (ปริมาตร) ถูกต้อง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ
เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันวันต่อวัน
- กรณีที่ 3 จำนวน (ปริมาตร) ในใบกำกับสินค้าไม่ถูกต้องตรงกับ
จำนวน (ปริมาตร) ที่ตรวจรับจริง

กรณีที่ 1 (ได้รับน้ำมันตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 2 (ปริมาณที่รับตรง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 3 (ปริมาณที่รับไม่ตรงกับใบกำกับสินค้าของผู้ขาย)
<p>หมายถึง ได้รับน้ำมันเชื้อเพลิงครบถ้วนถูกต้องทั้งชนิด จำนวน (ปริมาตร) และจำนวนเงิน</p> <p>1. ผู้จัดการ พนักงานขาย และคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง ทำการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงตามขั้นตอนการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิง (รายละเอียดในภาคผนวก 3 หน้า 172)</p> <p>2. พนักงานขายจัดทำรายงานการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงขณะลงน้ำมัน (แบบรายงานหมายเลข1 ในภาคผนวก3 หน้า 169)</p>	<p>หมายถึง จำนวน (ปริมาตร) ถูกต้อง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมัน</p> <p>1. ปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีที่ 1</p> <p>2. ปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีที่ 1</p>	<p>หมายถึง จำนวน (ปริมาตร) ในใบกำกับสินค้าไม่ถูกต้องตรงกับจำนวน(ปริมาตร) ที่ตรวจรับจริง</p> <p>1. ปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีที่ 1 และปรากฏว่าจำนวน(ปริมาตร) ในใบกำกับสินค้าไม่ถูกต้องตรงกับจำนวน (ปริมาตร) ที่ตรวจรับจริง</p> <p>2. ผู้จัดการจะต้องพิจารณาเงื่อนไขข้อตกลงเกี่ยวกับการรับน้ำมันเชื้อเพลิงของแต่ละบริษัท ผู้จำหน่ายน้ำมัน ว่าสหกรณ์จะต้องปฏิบัติอย่างไรต่อไป</p> <p>ตัวอย่างเช่น</p> <p>ถ้าบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน มีข้อตกลงกับสหกรณ์ว่า ในกรณีที่สหกรณ์ตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงแล้วจำนวน (ปริมาตร)</p>

<p>กรณีที่ 1 (ได้รับน้ำมันตรงกับใบสั่งซื้อ)</p>	<p>กรณีที่ 2 (ปริมาณที่รับตรง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ)</p>	<p>กรณีที่ 3 (ปริมาณที่รับไม่ตรงกับ ใบกำกับสินค้าของผู้ขาย)</p>
		<p>ไม่ครบตามที่สั่งซื้อ ให้สหกรณ์ โทรศัพท์แจ้งบริษัทผู้จำหน่าย น้ำมันทราบก่อน โดยสหกรณ์ อาจจะดำเนินการได้ 2 วิธี คือ</p> <ol style="list-style-type: none">1. สหกรณ์ไม่ยอมรับ น้ำมันเชื้อเพลิง โดยสั่งให้ส่งคืน บริษัทผู้จำหน่าย2. สหกรณ์ยอมรับน้ำมัน เชื้อเพลิง โดยมีเงื่อนไขกับ บริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน ที่จะ ยอมชดใช้จำนวนเงินค่าน้ำมัน เชื้อเพลิงตามปริมาณที่รับรอง ว่าขาดจำนวน โดยการออก ใบลดหนี้ให้ภายหลัง <p>อนึ่ง วิธีที่ 2 นี้ ในทาง ปฏิบัติสหกรณ์จะต้องปฏิบัติ ตามเงื่อนไขของบริษัท ผู้จำหน่าย เป็นต้นว่า บริษัท ผู้จำหน่ายกำหนดไว้ว่า ก่อนจะ นำน้ำมันลงใส่ถังบรรจุน้ำมัน ของสหกรณ์ ผู้จัดการจะต้อง โทรศัพท์แจ้งส่วนขนส่ง</p>

<p>กรณีที่ 1 (ได้รับน้ำมันตรงกับใบสั่งซื้อ)</p>	<p>กรณีที่ 2 (ปริมาณที่รับตรง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ)</p>	<p>กรณีที่ 3 (ปริมาณที่รับไม่ตรงกับ ใบกำกับสินค้าของผู้ขาย)</p>
<p>3. ผู้จัดการลงลายมือชื่อผู้รับ น้ำมันเชื้อเพลิงในใบเสร็จรับ เงิน/ใบกำกับภาษี พร้อมทั้ง ระบุวันที่ และเวลาที่รับน้ำมัน เชื้อเพลิงเสร็จเรียบร้อยแล้ว และต้องให้พนักงานขับรถลง ลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย</p>	<p>3. ปฏิบัติเช่นเดียวกับกรณีที่ 1</p>	<p>พร้อมทั้งต้องถามชื่อ ตำแหน่ง ของผู้รับโทรศัพท์ แล้วแจ้ง รายละเอียดของจำนวนน้ำมัน ที่ขาด และปฏิบัติตามคำแนะนำ ของบริษัท เช่น ให้สหกรณ์นำ น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดเดียวกันจาก ผู้จ่ายน้ำมันของสหกรณ์เดิมลง ไปในช่องเก็บน้ำมันแต่ละชนิด บนรถขนส่งน้ำมันให้พอดีกับ เป็นวัดระดับน้ำมัน แล้วแจ้ง จำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขาด ซึ่งอ่านได้จากมิเตอร์ของผู้จ่าย ให้บริษัทผู้จำหน่ายทราบ</p> <p>3. เมื่อดำเนินการตามข้อ 2 แล้ว พิจารณาเป็น 2 กรณี คือ</p> <p>1. สหกรณ์ไม่ยอมรับน้ำมัน เชื้อเพลิง ส่งคืนบริษัทผู้จำหน่าย แล้วให้จัดส่งน้ำมันเชื้อเพลิงให้ สหกรณ์ใหม่</p>

กรณีที่ 1 (ได้รับน้ำมันตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 2 (ปริมาณที่รับตรง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 3 (ปริมาณที่รับไม่ตรงกับ ใบกำกับสินค้าของผู้ขาย)
		<p>2. สหกรณ์ยอมรับน้ำมัน เชื่อเพลิงโดยแจ้งยอดจำนวนเงิน ที่บริษัทผู้จำหน่ายจะต้องชดใช้ โดยผู้จัดการจะต้องบันทึก รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวน น้ำมันเชื่อเพลิงที่ขาด จำนวนเงิน พร้อมทั้งรายชื่อและตำแหน่งของ ผู้รับแจ้งทางบริษัทผู้จำหน่ายไว้ อย่างชัดเจนในใบเสร็จรับเงิน/ ใบกำกับภาษี และให้ผู้จัดการ และพนักงานขับรถลงลายมือชื่อ ไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้ง ระบุวันที่ และเวลาที่รับ ให้ พนักงานขายจัดทำรายงานการ ตรวจรับน้ำมันเชื่อเพลิงขณะลง น้ำมันก่อนที่จะลงลายมือชื่อผู้รับ สินค้า</p>

กรณีที่ 1 (ได้รับน้ำมันตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 2 (ปริมาณที่รับตรง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 3 (ปริมาณที่รับไม่ตรงกับ ใบกำกับสินค้าของผู้ขาย)
<p>4. ส่งใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ที่ลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานการเงินตรวจสอบและจ่ายเงิน และถ้าเป็นการจ่ายด้วยตราสารทางการเงิน พนักงานการเงินต้องเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับตราสารทางการเงินไว้อย่างชัดเจนในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และมอบสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี พร้อมกับตราสารทางการเงินหรือเงินสดให้พนักงานขับรถรับไป ส่วนต้นฉบับใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี มอบให้พนักงานบัญชี เพื่อดำเนินการบันทึกบัญชีต่อไป</p>	<p>4. ส่งใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ที่ลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานการเงินตรวจสอบดูว่าจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี แตกต่างจากจำนวนเงิน ที่ได้จัดเตรียมไว้ตามใบสั่งซื้อ ทั้งนี้ พนักงานการเงินควรจะตรวจสอบราคาน้ำมันเชื้อเพลิงว่ามีราคาเปลี่ยนแปลงหรือไม่ โดยพิจารณาจากเวลาที่รถขนส่งน้ำมันออกจากบริษัทว่าเป็นของวันใด แล้วดูราคาจากหนังสือพิมพ์รายวันว่าถูกต้องหรือไม่ หรือใช้วิธีโทรศัพท์ถามบริษัทก่อน และขออนุมัติการจ่ายเงินจำนวนใหม่จากผู้จัดการก่อน จึงจะจ่ายเงิน พร้อมทั้งหมายเหตุว่า จำนวนเงินที่จ่ายขาดหรือเกิน เป็นจำนวนเงินเท่าใด</p>	<p>4. ส่งใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ที่ลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานการเงินตรวจสอบและจ่ายตราสารทางการเงินที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว โดยระบุรายละเอียดของตราสารทางการเงินและจำนวนเงิน พร้อมทั้งระบุด้วยว่า บริษัทผู้จำหน่ายจะต้องออกใบลดหนี้ให้สหกรณ์เป็นจำนวนเท่าใด และมอบสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีและตราสารทางการเงิน ให้พนักงานขับรถ ส่วนต้นฉบับใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีมอบให้พนักงานบัญชี เพื่อดำเนินการบันทึกบัญชีต่อไป</p>

กรณีที่ 1 (ได้รับน้ำมันตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 2 (ปริมาณที่รับตรง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ)	กรณีที่ 3 (ปริมาณที่รับไม่ตรงกับ ใบกำกับสินค้าของผู้ขาย)
	<p>แต่ถ้าพนักงานการเงินได้จัดเตรียม ตราสารทางการเงินไว้ก่อน ก็ให้ จ่ายตราสารทางการเงิน แล้วระบุ รายละเอียดของตราสารทางการเงิน ไว้อย่างชัดเจนด้วย และให้ พนักงานขับรถลงนามผู้รับเงินใน ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีด้วย แล้วมอบสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ ใบกำกับภาษี พร้อมทั้งตราสาร ทางการเงินให้พนักงานขับรถนำ กลับไป</p>	

หมายเหตุ เอกสารที่ผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงส่งมาอาจจะเป็นเอกสารเป็นชุดซึ่งประกอบด้วยเอกสารต่างๆ ได้แก่ ใบเสร็จรับเงิน สำเนาใบเสร็จรับเงิน ใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบแจ้งหนี้ สำเนาใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี/ใบส่งของ สำเนาใบกำกับภาษี/ใบส่งของ ดังนั้น ในกรณีที่สหกรณ์จ่ายเงินสดหรือตราสารทางการเงิน สหกรณ์จะได้รับใบกำกับภาษี/ใบส่งของและใบเสร็จรับเงิน แต่ถ้าสหกรณ์ยังมีได้จ่ายเงินหรือตราสารทางการเงิน สหกรณ์จะได้รับใบกำกับภาษี/ใบส่งของ/ใบแจ้งหนี้ ส่วนใบเสร็จรับเงินและสำเนาใบเสร็จรับเงิน ส่งคืนบริษัทผู้จำหน่ายจนกว่าสหกรณ์จะจ่ายชำระหนี้ จึงจะได้รับใบเสร็จรับเงินนั้นจากบริษัทผู้จำหน่าย

พนักงานบัญชี เมื่อพนักงานบัญชีได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้องจากพนักงานการเงิน ซึ่งสหกรณ์ได้ตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิง พร้อมทั้งจ่ายเงินหรือเอกสารแทนตัวเงินไปเรียบร้อยแล้ว พนักงานบัญชีจะต้องตรวจสอบเอกสาร และพิจารณาด้วยว่าใบกำกับภาษีมีสำเนาให้หรือไม่ ถ้าไม่มีพนักงานบัญชีจะต้องนำใบกำกับภาษีไปถ่ายเอกสาร เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี ส่วนต้นฉบับใบกำกับภาษีให้เรียงเลขที่ใหม่ แล้วเก็บใส่แฟ้มเอกสารประกอบรายงานภาษีซื้อโดยเฉพาะ

กรณีสที่ 1 การบันทึกบัญชีให้พิจารณาว่าจะบันทึกบัญชีตามกรณีใด ดังนี้
ครบถ้วนถูกต้องทั้งชนิด จำนวน (ปริมาตร) และจำนวนเงิน
พนักงานบัญชีตรวจสอบเอกสารที่ได้รับจากพนักงานการเงิน คือ ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี แล้วจัดทำใบสำคัญจ่ายแนบไว้หน้าใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และบันทึกบัญชีในสมุดซื้อน้ำมันและสมุดเงินสด ดังนี้

เดบิต	บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีภาษีซื้อ	XX
เครดิต	บัญชีเงินสด	XX
หรือ	เครดิต บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX

ถ้าเป็นกรณีที่สหกรณ์โอนเงินเข้าบัญชีผู้จำหน่ายน้ำมันไว้ก่อน โดยเดบิตบัญชีเงินโอนซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงไว้แล้ว ก็ให้จัดทำใบโอนบัญชี และบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

เดบิต	บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีภาษีซื้อ	XX
เครดิต	บัญชีเงินโอนซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX

เมื่อสิ้นวันให้ผ่านบัญชีจากสมุดซื้อน้ำมันไปสมุดเงินสด และผ่านบัญชีจากสมุดเงินสด หรือสมุดรายวันทั่วไป ไปยังบัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายละเอียดน้ำมันเชื้อเพลิงในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ส่วน ข และ ส่วน ค) และบันทึกภาษีซื้อในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ส่วน ก) และให้นำต้นฉบับใบกำกับภาษีที่เรียงลำดับเลขที่ใหม่แล้วมาจัดทำรายงานภาษีซื้อทุกสิ้นวันด้วย เพื่อลดภาระการจัดทำรายงานภาษีซื้อ ณ วันสิ้นเดือน และนำต้นฉบับใบกำกับภาษีใส่เพิ่มเรียงตามลำดับเลขที่วันที่ เดือน พ.ศ. แยกไว้ต่างหาก

กรณีที่ 2 จำนวน (ปริมาตร) ถูกต้อง แต่จำนวนเงินไม่ตรงกับใบสั่งซื้อ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมัน

พนักงานบัญชีตรวจสอบเอกสารที่ได้รับจากพนักงานการเงิน คือ ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี แล้วพิจารณาแยกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 จำนวนเงินที่ซื้อตราสารทางการเงินเตรียมไว้จ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีจำนวนเงินมากกว่า จำนวนเงินในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี

เมื่อพนักงานบัญชีตรวจสอบเอกสารใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และจำนวนที่จ่ายแล้ว ให้จัดทำใบสำคัญจ่าย บันทึกบัญชีในสมุดเงินสดและสมุดซื้อน้ำมัน หรือสมุดรายวันทั่วไป แล้วแต่กรณี ดังนี้

เดบิต	บัญชีชื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีภาษีชื้อ	XX
	บัญชีเงินจ่ายล่วงหน้าค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	XX (บันทึกเท่ากับผลต่าง

ของจำนวนเงินตามใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี กับจำนวนเงินที่จ่าย)

	เครดิต	บัญชีเงินสด	XX
หรือ	เครดิต	บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX
หรือ	เครดิต	บัญชีเงินโอนชื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX (สำหรับกรณี

ที่สหกรณ์โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้จำหน่ายไว้เป็นการล่วงหน้า)

และเมื่อสิ้นวันให้ผ่านบัญชีจากสมุดชื้อน้ำมันไปสมุดเงินสด และผ่านบัญชีจากสมุดเงินสด หรือสมุดรายวันทั่วไป ไปยังบัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายละเอียดน้ำมันเชื้อเพลิงในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ส่วน ข และส่วน ค) และบันทึกภาษีชื้อในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ส่วน ก) และรายงานภาษีชื้อโดยบันทึกเท่ากับจำนวนเงินตามใบกำกับภาษี

ประเด็นที่ 2 จำนวนเงินที่ชื้อตราสารทางการเงินเตรียมไว้จ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีจำนวนเงินน้อยกว่าจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับสินค้า

เมื่อพนักงานบัญชีตรวจสอบเอกสารใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และจำนวนเงินที่จ่ายแล้ว ให้บันทึกบัญชีชื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเท่ากับจำนวนเงินในใบกำกับภาษี และจำนวนเงินที่ยังขาดให้ตั้งไว้เป็น เจ้าหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง บันทึกบัญชีในสมุดเงินสด และสมุดชื้อน้ำมัน หรือสมุดรายวันทั่วไป แล้วแต่กรณี ดังนี้

เดบิต	บัญชีชื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX	
	บัญชีค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง	XX	
	บัญชีภาษีชื้อ	XX	
	เครดิต	บัญชีเงินสด	XX
หรือ	เครดิต	บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX
หรือ	เครดิต	บัญชีเงินโอนชื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
และ	เครดิต	บัญชีเจ้าหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	XX(บันทึกเท่ากับผล

ต่างระหว่างจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี กับจำนวนเงินที่จ่าย)

เมื่อสิ้นวันให้ผ่านบัญชีจากสมุดชื่อน้ำมันไปสมุดเงินสด และผ่านจากสมุด
เงินสด หรือสมุดรายวันทั่วไป ไปยังบัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภท และบันทึกรายละเอียด
น้ำมันเชื้อเพลิงในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ส่วน ข และส่วน ค) และ
บันทึกภาษีซื้อในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ส่วน ก) และรายงาน
ภาษีซื้อ โดยบันทึกเท่ากับจำนวนเงินตามใบกำกับภาษี

ประเด็นที่ 8 บริษัทส่งใบเพิ่มหนี้ หรือใบลดหนี้ มาให้สหกรณ์ภายหลัง
เนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงต่อหน่วยจะเปลี่ยนแปลงในแต่ละวัน ผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงจะออกไป
เสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ไว้ก่อนที่รถขนส่งน้ำมันจะใส่น้ำมันลงถังบรรจุน้ำมัน เช่น ออกใบกำกับภาษี
เวลา 13.30 น. แต่รถขนส่งน้ำมันนำน้ำมันใส่ถังและออกจากคลังน้ำมัน เวลา 01.00 น. ราคาน้ำมัน
เชื้อเพลิงในใบกำกับภาษีที่ออกไว้ก่อนจะไม่ต้องตรงกับราคาที่รถขนส่งน้ำมันออกจากคลังน้ำมัน ซึ่ง
บริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันจะถือใช้ราคาน้ำมันต่อหน่วย ณ เวลาที่รถขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงออกจากคลังเป็น
ราคาขายให้สหกรณ์ จึงเป็นสาเหตุที่บริษัทผู้จำหน่ายจะต้องออกไปเพิ่มหนี้ หรือใบลดหนี้ ให้สหกรณ์
ตามมาภายหลัง โดยแบ่งการบันทึกบัญชีออกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 ถ้าสหกรณ์ได้รับใบเพิ่มหนี้จากบริษัทผู้จำหน่าย เนื่องจากการ
เปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันสูงขึ้น สหกรณ์จะต้องบันทึกยอดซื้อเพิ่มในสมุดชื่อน้ำมัน ดังนี้

เดบิต บัญชีชื่อน้ำมันเชื้อเพลิง XX

 บัญชีภาษีซื้อ XX

เครดิต บัญชีเจ้าหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง XX

อนึ่ง ในทางปฏิบัติบริษัทผู้จำหน่ายจะโทรแจ้งสหกรณ์ก่อนว่าราคาน้ำมัน
เชื้อเพลิงจะเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นจากราคาที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษี และบริษัทจะส่งใบเพิ่มหนี้มา
ให้ภายหลัง

เมื่อสิ้นวันให้ผ่านรายการบัญชีไปบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยก
ประเภททั่วไป และบันทึกภาษีซื้อในรายงานภาษีซื้อ

กรณีที่ 2 ถ้าสหกรณ์ได้รับใบลดหนี้จากบริษัทผู้จำหน่าย เนื่องจากการ
เปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงลดต่ำลง ณ วันที่รถขนส่งน้ำมันออกจากคลังน้ำมัน สหกรณ์จะต้อง
บันทึกลดยอดบัญชีชื่อน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ได้บันทึกยอดซื้อ ณ วันรับน้ำมันเชื้อเพลิง
ตามจำนวนเงินในใบกำกับภาษี แต่ราคาของบริษัทจะต้องจ่ายจริงจะต่ำกว่าราคาตามใบกำกับภาษี บริษัท
ผู้จำหน่ายจึงออกไปลดหนี้ให้ภายหลัง สหกรณ์จึงต้องบันทึกลดยอดชื่อน้ำมันเชื้อเพลิงจะนำไปเป็น
ส่วนลดมิได้ โดยบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

เดบิต	บัญชีเงินจ่ายล่วงหน้าน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีภาษีซื้อ	XX

เช่นเดียวกันกับกรณีที่ 1 ในทางปฏิบัติบริษัทผู้จำหน่ายจะโทรแจ้งสหกรณ์ ก่อนว่าราคาน้ำมันเชื้อเพลิงจะเปลี่ยนแปลงในทางลดลงจากราคาที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษี โดยบริษัทจะ ส่งใบลดหนี้มาให้ภายหลัง ดังนั้น ณ วันที่สหกรณ์ได้รับน้ำมัน สหกรณ์จะต้องบันทึกทะเบียนคุมใบ เพิ่มหนี้/ใบลดหนี้ และเมื่อสหกรณ์ได้รับใบลดหนี้เรียบร้อยแล้ว ก็จะต้องบันทึกทะเบียนคุมใบเพิ่มหนี้/ใบ ลดหนี้ เพื่อตัดยอดด้วย

เมื่อสิ้นวันให้ผ่านรายการบัญชีไปบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยก ประเภททั่วไป และบันทึกภาษีซื้อในรายงานภาษีซื้อ

กรณีที่ 3 จำนวน (ปริมาตร) ของน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ถูกต้องตรงกับที่ตรวจรับจริง
กรณีนี้เมื่อพนักงานบัญชีได้รับเอกสารจากพนักงานการเงิน ให้สังเกตใบกำกับภาษีจะมีข้อความเกี่ยวกับการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงระบุว่า จำนวน (ปริมาตร) ไม่ถูกต้องตรงกับที่ตรวจรับจริง และมีลายมือชื่อผู้จัดการหรือกรรมการสหกรณ์ และพนักงานขับรถขนส่งน้ำมัน พนักงานบัญชีจึงจะบันทึกบัญชีให้เป็นไปตามกรณีที่ 3 นี้ ได้

ดังนั้น เมื่อพนักงานบัญชีตรวจสอบเอกสารใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีแล้ว ให้จัดทำใบสำคัญจ่ายแนบไว้หน้าใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และบันทึกบัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงด้วย จำนวนเงินตามที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษีในสมุดซื้อน้ำมันและสมุดเงินสด ดังนี้

เดบิต	บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีภาษีซื้อ	XX
เครดิต	บัญชีเงินสด	XX

และให้บันทึกจำนวนเงินที่ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงขาดจำนวน (โดยคำนวณจาก จำนวนปริมาณน้ำมันขาดจำนวนที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษีคูณกับราคาต่อหน่วย) ไว้ในทะเบียนคุมใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้ โดยบันทึกไว้ในช่องใบลดหนี้ เพื่อเป็นการบันทึกให้สหกรณ์ต้องติดตามใบลดหนี้จากบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

เมื่อสิ้นวันให้สหกรณ์ผ่านบัญชีจากสมุดเงินสด ไปยังบัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และให้จัดทำรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข และส่วน ค และบันทึกจำนวนภาษีซื้อไว้ในส่วนท้ายของรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก และรายงานภาษีซื้อ

ข้อสังเกต เมื่อสิ้นวันการตรวจนับน้ำมันเชื้อเพลิง ในกรณีที่มีการรับน้ำมันเชื้อเพลิงขาดจำนวน จำนวนยอดน้ำมันสะสมในถังน้ำมันเชื้อเพลิงที่วัดได้จริงสิ้นวันจะประกอบด้วย 2 รายการ คือ

- ปริมาณน้ำมันสะสมในถังน้ำมันเชื้อเพลิงที่วัด ได้จริงสิ้นวัน
- ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงรอไหลคหน้า (ตามจำนวนที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษี)

ซึ่งรายการนี้จะปรากฏในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข ไปเรื่อย ๆ จนกว่าสหกรณ์จะได้รับใบลดหนี้จากบริษัทผู้จำหน่าย จึงจะนำไปเป็นรายการหักในข้อ 5 อื่น ๆ โดยระบุว่า เป็นรายการ “น้ำมันเชื้อเพลิงรอไหลคหน้า” รายการปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงรอไหลคหน้าก็จะไม่ปรากฏในรายงานแสดงรายละเอียดฯ ส่วน ข นี้ อีกต่อไป

ต่อมาเมื่อสหกรณ์ได้รับใบลดหนี้/ใบกำกับภาษี จากบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ให้พนักงานบัญชีตรวจสอบจำนวนปริมาณ และจำนวนเงินว่าถูกต้องตรงกับรายการในทะเบียนคุมใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้ แล้วจึงจัดทำใบโอนบัญชี โดยนำสำเนาใบลดหนี้/ใบกำกับภาษีแนบเป็นหลักฐานการบันทึกบัญชี สำหรับต้นฉบับใบลดหนี้/ใบกำกับภาษีให้เรียงลำดับเลขที่ใหม่ตามลำดับเลขที่ของใบกำกับภาษีที่สหกรณ์จัดเรียงขึ้นใหม่ เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบรายงานภาษีซื้อ และบันทึกบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

เดบิต	บัญชีเงินจ่ายล่วงหน้าค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีภาษีซื้อ	XX

และให้ผ่านรายการบัญชีต่าง ๆ ไปยังบัญชีแยกประเภท และนำปริมาณน้ำมันที่แจ้งไว้ในใบลดหนี้ไปแสดงไว้เป็นรายการหักในรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข และนำภาษีซื้อจากใบลดหนี้เป็นรายการหักในรายงานภาษีซื้อ รวมทั้งให้พนักงานขายบันทึกจำนวนน้ำมันจากใบลดหนี้เป็นรายการหักในใบรายงานถึงน้ำมันคงเหลือด้วย (ดูตัวอย่างการบันทึกบัญชีและการจัดทำรายงานในท้ายหนังสือเล่มนี้ ในหน้า 126)

อนึ่ง ในการสั่งซื้อน้ำมันงวดถัดไป สหกรณ์จะต้องนำจำนวนเงินจ่ายล่วงหน้าค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ไปหักออกจากจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงงวดใหม่ด้วย รวมทั้งบันทึกบัญชีลดยอดโดยเครดิตบัญชีเงินจ่ายล่วงหน้าค่าน้ำมันเชื้อเพลิงข้างต้นลงพร้อมกับการบันทึกเครดิตบัญชีเงินสด หรือเงินฝากธนาคารเท่าจำนวนเงินที่จะจ่ายในงวดใหม่นั้น

ทั้งนี้ ทุกสิ้นเดือนสหกรณ์จะได้รับรายงานบัญชี (Statement) ของบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน สหกรณ์ควรนำรายงานบัญชีดังกล่าวมาตรวจสอบจำนวนเงินที่สั่งซื้อและการจ่ายชำระเงิน รวมทั้งรายการลดหนี้ เพิ่มหนี้ หรือรายการปรับปรุงบัญชีอื่นๆ และเปรียบเทียบกับบัญชีที่เกี่ยวข้องคงเหลือของสหกรณ์ มีจำนวนเงินถูกต้องตรงกัน ถ้าเกิดกรณีจำนวนเงินคงเหลือตามรายงานบัญชีของบริษัทไม่ตรงกับของสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องติดตามสอบถามบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันทันที

ข้อควรระวัง ในกรณีที่สหกรณ์ได้รับน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ตรงตามวันที่ที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษี ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง ภาษีซื้อ รวมทั้งการบันทึกรายการในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข หรือทะเบียนคูน้ำมันเชื้อเพลิง ตามวันที่ที่ได้รับน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ทั้งนี้วันที่ได้รับ และวันที่ใบกำกับภาษีไม่ควรต่างกันหลายวัน และควรอยู่ในเดือนภาษีเดียวกันด้วย

2. ซื่อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินสด

นอกจากการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงแล้ว สหกรณ์ยังอาจจะพิจารณาสั่งน้ำมันหล่อลื่นชนิดต่างๆ มาจำหน่ายเพื่อบริการแก่ลูกค้า

วิธีปฏิบัติในการซื้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินสด (ดูรูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 2 ในภาคผนวก 4)

**พนักงานขาย/
พนักงานจัดซื้อ** สำรวจดูความต้องการของลูกค้าในพื้นที่ที่มีความต้องการน้ำมันหล่อลื่นชนิดใดบ้าง แล้วคำนวณปริมาณที่จะต้องสั่งซื้อ แล้วจัดทำใบสั่งซื้อระบุรายละเอียดและจำนวนของน้ำมันหล่อลื่นแต่ละชนิด แล้วส่งให้ผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจอนุมัติการสั่งซื้อลงนามอนุมัติ ใบสั่งซื้อนั้นให้จัดทำขึ้น 3 ฉบับ คือ

ต้นฉบับ มอบให้ผู้จำหน่ายน้ำมันหล่อลื่น
สำเนาฉบับที่ 1 ส่งให้พนักงานบัญชี
สำเนาฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

ผู้จัดการ

เมื่อได้รับใบสั่งซื้อจากพนักงานขายให้ตรวจสอบโดยพิจารณาถึงปริมาณ
น้ำมันหล่อลื่นคงเหลือจากทะเบียนคูน้ำมันหล่อลื่นด้วย และเห็นว่าเหมาะสม
จึงลงนามอนุมัติใบสั่งซื้อ และส่งกลับคืนพนักงานขาย/พนักงานจัดซื้อ

**พนักงานขาย/
พนักงานจัดซื้อ**

ได้รับใบสั่งซื้อที่ผู้จัดการอนุมัติแล้ว ให้จัดส่งต้นฉบับใบสั่งซื้อให้ผู้จำหน่าย
น้ำมันหล่อลื่น สำหรับสำเนาฉบับที่ 1 ส่งให้พนักงานบัญชีเป็นหลักฐาน
ในการตรวจสอบบันทึกบัญชี และเก็บสำเนาใบสั่งซื้อฉบับที่ 2 ไว้เพื่อการ
ติดตามและตรวจสอบกับยอดสินค้าวันที่ได้รับ

**พนักงานขายและ
ผู้ได้รับมอบหมาย
ให้ตรวจรับสินค้า**

เมื่อบริษัทผู้จำหน่ายจัดส่งน้ำมันหล่อลื่นพร้อมเอกสารหลักฐานใบเสร็จรับเงิน
/ใบกำกับภาษีให้สหกรณ์ พนักงานขายและหรือผู้ได้รับมอบหมายให้ตรวจรับ
สินค้าจะต้องตรวจสอบน้ำมันหล่อลื่นที่ได้รับ ว่าถูกต้องตามชนิดและจำนวน
ปริมาณที่ระบุไว้ในใบสั่งซื้อ แล้วลงลายมือชื่อผู้รับของในใบเสร็จรับเงิน/
ใบกำกับภาษี แล้วจัดส่งใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีให้พนักงานการเงินเพื่อ
จ่ายเงินต่อไป ทั้งนี้ให้พนักงานขายบันทึกรายละเอียดในทะเบียนคูน้ำมัน
หล่อลื่นด้วย

พนักงานการเงิน

จะได้รับใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี จำนวน 3 ฉบับ คือ ต้นฉบับ และสำเนา
จำนวน 2 ใบ พนักงานการเงินจะต้องตรวจสอบจำนวนเงินโดยทดสอบการ
บวกเลขและการลงลายมือชื่อรับมอบน้ำมันหล่อลื่นเรียบร้อยแล้วจึงจ่ายเงินให้
ผู้ขาย พร้อมทั้งคืนสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีให้ผู้ขาย และมอบ
ต้นฉบับใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี พร้อมสำเนาให้พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี

เมื่อได้รับเอกสารจากพนักงานการเงินแล้ว ให้นำใบสั่งซื้อที่เก็บใส่แฟ้มชั่วคราวไว้ นั้น มาตรวจสอบก่อนว่าถูกต้องตรงตามที่สั่งซื้อแล้วจึงจัดทำใบสำคัญจ่ายแนบไว้หน้าสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี โดยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเอกสาร ส่วนต้นฉบับใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีให้เรียงลำดับเลขที่ขึ้นใหม่ที่มุมขวาด้านบน และเก็บใส่แฟ้มเอกสารประกอบรายงานภาษีซื้อ จากนั้นให้บันทึกบัญชีในสมุดข้อน้ำมัน โดย

เดบิต บัญชีข้อน้ำมันหล่อลื่น XX

บัญชีภาษีซื้อ XX

เครดิต บัญชีเงินสด XX

ทุกสิ้นวันให้ผ่านรายการไปบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายการในทะเบียนคูน้ำมันหล่อลื่น และบันทึกรายการเกี่ยวกับภาษีซื้อในรายงานภาษีซื้อด้วย

3. ข้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ

นอกจากสหกรณ์จะสั่งซื้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินสดแล้ว สหกรณ์อาจจะได้รับเครดิตจากบริษัทผู้จำหน่ายในการสั่งซื้อน้ำมันหล่อลื่น เพื่อมาจำหน่ายให้แก่ลูกค้า

วิธีปฏิบัติในการซื้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ (ดูรูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 3 ในภาคผนวก 4)

พนักงานขาย/ พนักงานจัดซื้อ เช่นเดียวกันกับการสั่งซื้อเป็นเงินสด พนักงานขายจะต้องสำรวจความต้องการของลูกค้าในพื้นที่ว่ามีความต้องการน้ำมันหล่อลื่นชนิดใดบ้าง แล้วคำนวณปริมาณที่จะต้องสั่งซื้อและจัดทำใบสั่งซื้อ ระบุรายละเอียดและจำนวนของน้ำมันหล่อลื่นแต่ละชนิด แล้วส่งให้ผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจอนุมัติการสั่งซื้อลงนามอนุมัติ ใบสั่งซื้อนั้นให้จัดทำขึ้น 3 ฉบับ คือ

ต้นฉบับ มอบให้ผู้จำหน่ายน้ำมันหล่อลื่น

สำเนาฉบับที่ 1 ส่งให้พนักงานบัญชี

สำเนาฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

ผู้จัดการ เมื่อได้รับใบสั่งซื้อจากพนักงานขาย ให้ตรวจสอบโดยพิจารณาถึงปริมาณ น้ำมันหล่อลื่นคงเหลือจากทะเบียนคูน้ำมันหล่อลื่น และถ้าเห็นว่าเหมาะสม ก็ให้ลงนามอนุมัติใบสั่งซื้อ และส่งกลับคืนพนักงานขาย/พนักงานจัดซื้อ

**พนักงานขาย/
พนักงานจัดซื้อ** จัดส่งต้นฉบับใบสั่งซื้อที่ผู้จัดการอนุมัติแล้วให้ผู้จำหน่ายน้ำมันหล่อลื่น สำเนา ฉบับที่ 1 มอบให้พนักงานบัญชี ส่วนสำเนาฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน เพื่อการติดตามและตรวจสอบกับยอดสินค้าวันที่ได้รับ

**พนักงานขาย
และหรือผู้ได้รับ
มอบหมายให้รับ
สินค้า** เมื่อบริษัทผู้จำหน่ายจัดส่งน้ำมันหล่อลื่น พร้อมกับเอกสารหลักฐานใบกำกับ-
สินค้า/ใบกำกับภาษี พนักงานขายและหรือผู้ได้รับมอบหมายให้รับสินค้า
จะต้องนำสำเนาใบสั่งซื้อที่ติดเล่มไว้ มาตรวจสอบว่ามีรายการน้ำมันหล่อลื่น
ตามชนิดและราคาถูกต้องตรงกัน แล้วตรวจนับน้ำมันหล่อลื่นให้มีจำนวน
ถูกต้องตรงกับใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ก่อนลงลายมือชื่อผู้รับสินค้า ให้
สังเกตด้วยว่าชื่อและที่อยู่ของสหกรณ์ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงลงลายมือชื่อ
ผู้รับสินค้า และคืนสำเนาใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษีให้ผู้ขาย และบันทึก
รายละเอียดของน้ำมันหล่อลื่นในทะเบียนคูน้ำมันหล่อลื่นก่อน แล้วส่งมอบ
ต้นฉบับพร้อมสำเนาใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ให้พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี ตรวจสอบและทดสอบการคำนวณเลขในใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี และ
ตรวจสอบคู่มือและที่อยู่ของสหกรณ์ด้วยว่าถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการ
ยื่นภาษีมูลค่าเพิ่มและรวมทั้งให้สังเกตว่ามีการลงลายมือชื่อผู้รับสินค้าแล้ว จึง
บันทึกบัญชีในสมุดชื่อน้ำมันในช่องเงินเชื่อ โดย

เดบิต	บัญชีชื่อน้ำมันหล่อลื่น	XX
	บัญชีภาษีซื้อ	XX
เครดิต	บัญชีเจ้าหนี้การค้า	XX

สำหรับต้นฉบับใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ให้เรียงลำดับเลขที่ขึ้นใหม่ที่มุม 0 ขวาด้านบน แล้วบันทึกรายการในรายงานภาษีซื้อ สำหรับต้นฉบับใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ให้เก็บใส่แฟ้มเอกสารประกอบรายงานภาษีซื้อ เรียงตามลำดับเลขที่ใหม่

ทุกสิ้นวันให้ผ่านรายการบัญชีไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายละเอียดในบัญชีย่อยเจ้าหนี้การค้า พร้อมบันทึกรายละเอียดในทะเบียนคูนน้ำมันหล่อลื่นด้วย

วิธีปฏิบัติในการจ่ายชำระหนี้ที่ซื้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ

พนักงานบัญชี

จะได้รับใบเสร็จรับเงิน จำนวน 2 ฉบับ จากผู้จำหน่ายน้ำมันหล่อลื่นมาขึ้นขอรับชำระหนี้ค่าสินค้า ให้พนักงานบัญชินำแฟ้มบัญชีย่อยเจ้าหนี้การค้ามาตรวจสอบว่ามีจำนวนเงินถูกต้องตรงกัน แล้วส่งใบเสร็จรับเงินให้ผู้จัดการอนุมัติการจ่ายเงินก่อน แล้วจึงส่งมอบให้พนักงานการเงินจ่ายเงินต่อไป

พนักงานการเงิน

เมื่อได้รับใบเสร็จรับเงินที่ผู้จัดการอนุมัติให้จ่ายแล้ว ตรวจสอบจำนวนเงินแล้วจ่ายเงินสดหรือเช็คให้แก่ผู้รับเงิน พร้อมทั้งให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อผู้รับเงิน และมอบสำเนาใบเสร็จรับเงินให้ผู้รับเงินด้วย และให้พนักงานการเงินจัดทำรายงานฐานะเงินสดคงเหลือประจำวันด้วย สำหรับต้นฉบับใบเสร็จรับเงินให้ส่งให้พนักงานบัญชีบันทึกบัญชีต่อไป

พนักงานบัญชี

จัดทำใบสำคัญจ่ายแนบไว้หน้าใบเสร็จรับเงิน แล้วบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดโดย

เดบิต บัญชีเจ้าหนี้การค้า XX

เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX

และให้ผ่านรายการไปบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายละเอียดการตัดยอดเจ้าหนี้การค้าในบัญชีย่อยเจ้าหนี้การค้าด้วย

4. ขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด

สหกรณ์ควรกำหนดหลักประกันในการจัดจ้างพนักงานขายน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีหน้าที่ให้บริการหน้าลานรับเงิน และเก็บรักษาเงินที่ได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละครั้งไว้ และนำส่งให้พนักงานการเงินเมื่อสิ้นวัน หรือถ้ามีจำนวนเงินมากก็อาจจะนำส่งเป็นคราวๆ ในแต่ละวันได้ ฉะนั้น พนักงานขายน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำหน้าที่เก็บเงินด้วย จึงต้องมีความรับผิดชอบมาก สหกรณ์บางแห่งอาจจะแบ่งแยกหน้าที่ให้พนักงานขายน้ำมันเชื้อเพลิงรับผิดชอบบริการหน้าลาน ซึ่งให้บริการเติมน้ำมันเชื้อเพลิงแก่ลูกค้าหน้าลาน โดยการรับเงินและเก็บรักษาเงินจากการขายในแต่ละคราวให้พนักงานการเงินรับผิดชอบ ทั้งนี้สหกรณ์ควรเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงในระเบียบของสหกรณ์ สำหรับกรณีที่สหกรณ์มีการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเกินจากเวลารับ-จ่ายเงินของสหกรณ์ รวมทั้งวิธีปฏิบัติในการตัดยอดขายและการส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละวันด้วย

วิธีปฏิบัติในการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด (รูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 4 ในภาคผนวก 4)

สหกรณ์ควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษากุญแจสำหรับเปิด - ปิด ถังน้ำมันเชื้อเพลิง ในกรณีที่ถังเก็บน้ำมันเป็นถังลอยเหนือพื้นดิน และก่อนเริ่มการขายของวันทำการใหม่ พนักงานผู้รับผิดชอบจะต้องเปิดกุญแจที่ถังเก็บน้ำมันเพื่อให้ น้ำมันไหลตามสายมาเข้าสู่ตู้จ่ายน้ำมัน

พนักงานขายหรือ ก่อนเปิดขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน พนักงานขายจำเป็นต้องจดบันทึกเลข

พนักงานบริการหน้าลาน มิเตอร์ของจำนวนลิตรสะสม และจำนวนเงินสะสมไว้ในใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน ทั้งนี้ให้สังเกตเลขมิเตอร์ด้วยว่าจะต้องมีจำนวนตรงกับเลขมิเตอร์ในช่อง “จุดครั้งหลัง” ของใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันของวันก่อนเสมอ เมื่อลูกค้าต้องการซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ จากสหกรณ์ พนักงานขายหรือพนักงานบริการหน้าลานจะให้การต้อนรับและสอบถามลูกค้าว่าต้องการน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใด จำนวนเงินเท่าใด แล้วจึงเติมน้ำมันเชื้อเพลิงให้ลูกค้าตามที่ต้องการ เมื่อเติมน้ำมันเชื้อเพลิงให้ลูกค้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะสอบถามว่า ต้องการใบเสร็จรับเงินหรือไม่ ถ้าลูกค้าต้องการพนักงานขายจะต้องจัดทำใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี โดยจัดทำขึ้น 3 ฉบับ ดังนี้

ต้นฉบับ มอบให้ลูกค้า

สำเนาฉบับที่ 1 มอบให้พนักงานบัญชีเพื่อประกอบการบันทึกบัญชี

สำเนาฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

อนึ่ง กรณีสหกรณ์ที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องบันทึกการเก็บเงิน

สหกรณ์ก็ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ (แบบเอกสารหมายเลข 3) ที่ออกโดย

เครื่อง และถ้าลูกค้าต้องการใบกำกับภาษีเต็มรูป สหกรณ์จะต้องจัดทำใบ

กำกับภาษีแบบเต็มรูป (แบบเอกสารหมายเลข 4) โดยจัดทำขึ้น 3 ฉบับ

เช่นเดียวกับใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีและสำหรับสหกรณ์ที่ไม่ได้ขออนุมัติ

เป็นผู้ประกอบการรายย่อยเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย สหกรณ์จะต้อง

ออกใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีทุกรายและทุกครั้งที่มีการขายน้ำมันเชื้อเพลิง

ไม่ว่าลูกค้าจะเรียกร้องใบเสร็จรับเงินหรือไม่ก็ตาม โดยจะออกใบกำกับภาษี

อย่างย่อก็ได้ถ้าลูกค้ามิได้เรียกร้อง ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป ทั้งนี้ พนักงานขาย

หรือพนักงานบริการหน้าลานจะต้องสอบถามลูกค้าด้วยว่าเป็นสมาชิกสหกรณ์

หรือไม่ ถ้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ในกรณีที่สหกรณ์มิได้ออกเอกสารการรับเงิน

ค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงเนื่องจากได้รับการยกเว้นดังกล่าว ก็ให้บันทึกยอดขาย

แก่สมาชิกไว้ในรายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก (แบบรายงาน

หมายเลข 11) ซึ่งจัดทำขึ้น 2 ฉบับ คือ

ต้นฉบับ มอบให้พนักงานบัญชี

สำเนาฉบับที่ 1 เก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อเก็บยอดสะสมการซื้อของ

สมาชิก

เมื่อสิ้นวันหลังจากปิดยอดขายประจำวันตามเวลาที่กำหนดไว้ ให้พนักงานขาย

จัดทำใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน (แบบเอกสารหมายเลข 7)

โดยจัดทำขึ้น 2 ฉบับ คือ

ต้นฉบับ มอบให้พนักงานการเงินพร้อมตัวเงินสด

สำเนาฉบับที่ 1 เก็บไว้เป็นหลักฐาน

และให้พนักงานขายส่งมอบตัวเงินสดตามจำนวนในใบส่งมอบเงินค่าขาย

น้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน พร้อมเอกสารหลักฐานคือ ต้นฉบับใบส่งมอบเงิน

ค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน สำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และ

ใบรายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก (ถ้ามี) ทั้งนี้ ให้ผู้ส่งมอบเงิน

และผู้รับมอบเงินลงลายมือชื่อในใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน โดยจะต้องทศสอบการบวกเลข และตรวจนับจำนวนเงินให้ถูกต้องตรงกันด้วย นอกจากนี้ ณ เวลาปิดยอดขายประจำวัน พนักงานขายจะต้องตรวจวัดปริมาณ น้ำมันคงเหลือของถังน้ำมัน และบันทึกไว้ในรายงานถังน้ำมันคงเหลือทุกสิ้นวันด้วย

อนึ่ง ในกรณีที่สหกรณ์ได้ออกใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีเฉพาะ บางราย เช่น ผู้ซื้อร้องขอ ยอดขายเกิน 1,000 บาท หรือมีการขายลดราคา เป็นต้น เมื่อปิดยอดขายประจำวันแล้ว พนักงานขายจะต้องจัดทำใบเสร็จรับเงิน (เอกสารหมายเลข 5 ในภาคผนวก 1) อีก 1 ฉบับ เพื่อเป็นหลักฐาน การรับเงิน การจัดทำใบเสร็จรับเงินฉบับนี้ต้องมีต้องออกนามผู้ซื้อ เนื่องจากมี ผู้ซื้อหลาย ๆ รายรวมกันจึงไม่สามารถระบุได้ว่ามีใครบ้าง และจำนวนเงิน ในใบเสร็จรับเงิน ให้คำนวณจากจำนวนเงินสดค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด ที่จะต้องส่งมอบตามใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน หักด้วย จำนวนเงินตามใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ที่พนักงานขายได้ออกใบเสร็จรับเงินให้ลูกค้าไปแล้ว โดยระบุรายการว่าเป็นการขายน้ำมันเชื้อเพลิง ชนิด ปริมาณ ราคาต่อหน่วย รวมจำนวนเงินเท่าใด และจำนวนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้วย ซึ่งใบเสร็จรับเงินฉบับนี้ให้จัดทำขึ้น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เก็บไว้ติดเล่มเป็นหลักฐานการรับเงิน

สำเนาฉบับที่ 1 มอบให้พนักงานบัญชี

สำเนาฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

และเมื่อนำยอดจำนวนเงินของใบเสร็จรับเงินและใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ทุกฉบับมารวมกันแล้ว จะมียอดจำนวนเงินที่จะต้องส่งตามใบส่งมอบเงิน ค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันแล้ว ส่งมอบตัวเงินสดพร้อมเอกสารหลักฐาน ทั้งหมดให้พนักงานการเงินต่อไป

ทั้งนี้ ใบเสร็จรับเงินที่พนักงานขายใช้ออกเพื่อเป็นหลักฐานการรับเงินดังกล่าว ควรแยกเล่มไว้โดยเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

พนักงานการเงิน

ได้รับมอบตัวเงินสดค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง พร้อมกับต้นฉบับใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน ใบเสร็จรับเงิน ใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษี (ถ้ามี) ใบรายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก(ถ้ามี) ทั้งนี้ก่อนที่พนักงานการเงินจะรับมอบเงินสดจากพนักงานขาย พนักงานการเงินควรตรวจสอบตัวเลขมิเตอร์ร่วมกับพนักงานขายก่อนจดบันทึกในใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน แล้วจึงคำนวณจำนวนหน่วยและราคาต่อหน่วยรวมเป็นจำนวนเงินสดที่จะต้องได้รับเป็นค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน และลงลายมือชื่อรับเงิน และบันทึกการรับเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงในรายงานฐานะเงินสดคงเหลือประจำวัน และจัดส่งเอกสารทั้งหมดให้พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี

ได้รับเอกสารการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด คือ

1. ใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน
2. ใบเสร็จรับเงิน
3. ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี (ถ้ามี)
4. รายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก (ถ้ามี)

ให้พนักงานบัญชีตรวจสอบเอกสารที่ได้รับโดยการทดสอบการคำนวณจำนวนปริมาณ จำนวนเงินในใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน พร้อมทั้งตรวจสอบว่ามีการลงลายมือชื่อผู้ส่งเงิน ผู้รับเงินเรียบร้อยแล้ว และให้จัดทำใบสำคัญรับสรุปประเภทบัญชีแนบไว้หน้าเอกสารทั้งหมด แล้วบันทึกบัญชีในสมุดขายน้ำมัน (โดยแยกบันทึกเป็นขายให้แก่สมาชิกและผู้มิใช่สมาชิกด้วย) และยกยอดไปบันทึกในสมุดเงินสด โดย

เดบิต	บัญชีเงินสด	XX
	เครดิต บัญชีขายน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
	บัญชีภาษีขาย	XX

อนึ่ง สำหรับสหกรณ์ที่ได้รับอนุมัติให้เป็นผู้ประกอบการรายย่อย เสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร ฉบับที่ 54 และฉบับที่ 60 ให้พนักงานบัญชีจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก (แบบรายงานหมายเลข 2 ในภาคผนวก 3)

และรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข (แบบรายงานหมายเลข 3 ในภาคผนวก:3) และ ณ วันสิ้นเดือนให้สหกรณ์จัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ค (แบบรายงานหมายเลข 4 ในภาคผนวก 3) โดยแยกเก็บใส่เพิ่มไว้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ เนื่องจากกรมสรรพากรให้ถือว่าการจัดทำรายงานดังกล่าวเป็นรายงานสินค้าและวัตถุดิบ

สำหรับการบันทึกบัญชีนั้น ทุกสิ้นวันให้ผ่านรายการจากสมุดขายน้ำมัน (เฉพาะช่องเงินสด) ไปสมุดเงินสด และผ่านรายการจากสมุดเงินสด และสมุดขายน้ำมัน (ช่องขายเชื่อ) ไปยังบัญชีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป รวมทั้งจัดทำรายงานภาษีขายด้วย

อนึ่ง หากสหกรณ์มีการขายน้ำมันเชื้อเพลิงตลอด 24 ชั่วโมง สหกรณ์จะต้องกำหนดเวลาการปิดยอดขายประจำวันว่าจะใช้ช่วงเวลาใด โดยระบุไว้ในระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ เช่น ให้ปิดยอดขายประจำวัน ณ เวลา 15.30 น. เป็นต้น พนักงานขายจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนการปิดยอดขายประจำวันตามที่กล่าวมาแล้ว คือ จัดทำใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน พร้อมแนบหลักฐานใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และใบรายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก โดยส่งมอบให้พนักงานการเงินพร้อมตัวเงินสด ทั้งนี้ พนักงานขายจะต้องทำการตรวจวัดปริมาณน้ำมันคงเหลือในถังบรรจุน้ำมัน และบันทึกในรายงานถึงน้ำมันคงเหลือด้วย

สำหรับยอดขายหลังจากเวลาที่ปิดยอดขายประจำวันแล้ว ให้ถือเป็นยอดขายของวันถัดไป และควรกำหนดให้มีการส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงในวันถัดไปทันที ณ เวลาเปิดทำการของสหกรณ์ก่อน 1 ครั้ง เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงของพนักงานขาย โดยจัดทำใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันไว้เป็นหลักฐานการส่งเงินด้วย (ให้กรอกรายการเฉพาะจำนวนเงินที่ส่งมอบเท่านั้น) และเมื่อถึงเวลาปิดยอดขายประจำวันภายในเวลาทำการปกติ ให้จัดทำใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันประจำวัน และหมายเหตุด้วยว่าได้ส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันไว้แล้วเป็นจำนวนเงินเท่าใด โดยพนักงานขายจะส่งมอบเงินสดค่าขายน้ำมันประจำวัน ส่วนที่เหลือให้พนักงานการเงินพร้อมเอกสารหลักฐานคือ ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี และใบรายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก ทั้งนี้ พนักงานการเงินจะต้องนำใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันที่ได้รับเงินไว้แล้วบางส่วนมาแนบติดไว้กับใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน ณ เวลาปิดยอดขายประจำวันด้วย เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการส่งมอบเงินทั้งหมดว่าถูกต้องตรงกับจำนวนเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสดทั้งสิ้นประจำวัน

อนึ่ง ในกรณีที่สหกรณ์ขายน้ำมันเชื้อเพลิง โดยให้ส่วนลดทันที เช่น เดิม น้ำมัน 200 ลิตร จะให้ส่วนลดเป็นเงินสด 200 บาท ทั้งนี้เช่นนี้ สหกรณ์จะต้องจัดทำใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีทุกครั้งที่มีการขายลดราคา โดยในการจัดทำใบเสร็จรับเงินให้บันทึกแสดงจำนวนส่วนลดหักออกจากจำนวนเงินค่าขายน้ำมันทั้งสิ้น แล้วจึงคำนวณภาษีขาย และบันทึกบัญชีขายน้ำมันเชื้อเพลิงด้วย ยอดขายหลังจากหักส่วนลดแล้ว ดูตัวอย่างการจัดทำใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ดังนี้

เล่มที่.....

เลขที่.....

สหกรณ์..... จำกัด

ที่อยู่.....

เลขประจำตัวผู้เสียภาษี

ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี

วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2538

ชื่อผู้ซื้อ นายพิว ใจดี สมาชิกเลขที่.....

ที่อยู่ 100 หมู่ 1 ต.พระทอง จ.ราชบุรี

ได้รับเงินเป็นค่าสินค้า ตามรายการต่อไปนี้

จำนวน หน่วย	รายการ	ราคา ต่อหน่วย	จำนวนเงิน	
250	น้ำมันดีเซล	8.00	-	2,000 -
	หัก ส่วนลด			200 -
(หนึ่งพันแปดร้อยบาทถ้วน)		รวมเงิน		1,800 -
		ภาษีมูลค่าเพิ่ม		117 76
		จำนวนเงินค่าสินค้า		1,682 24

.....
ผู้รับเงิน

5. ขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อ

ในกรณีที่สหกรณ์จะขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อได้นั้น สหกรณ์ควรกำหนดระเบียบว่าด้วยการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ โดยกำหนดว่าจะขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อให้แก่บุคคลใดบ้าง และใครเป็นผู้อนุมัติวงเงินสินเชื่อ ในจำนวนเงินเท่าใด ทั้งนี้สหกรณ์จะต้องควบคุมดูแลการเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ที่เกิดจากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ หากมีหนี้นั้น สหกรณ์อาจจะไม่สามารถนำเงินที่ได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงมาหมุนเวียนในการซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงในคราวต่อไป แต่ถ้าหากไม่มีความจำเป็น สหกรณ์ควรหลีกเลี่ยงการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อ ทั้งนี้เนื่องจากในการสั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงจากบริษัทผู้จำหน่ายนั้น โดยประเพณีทางการค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสหกรณ์จะต้องซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด

วิธีปฏิบัติในการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อ (ดูรูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 5 ในภาคผนวก 4)

พนักงานขาย

เมื่อผู้ซื้อมีความประสงค์จะซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อ พนักงานขายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อก่อนจะขายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่ลูกค้า หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในระเบียบดังกล่าวแล้ว ให้จัดทำเอกสารใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ซึ่งให้จัดทำขึ้นจำนวน 3 ฉบับ คือ

ต้นฉบับ	มอบให้ผู้ซื้อเก็บไว้เป็นหลักฐาน
ฉบับที่ 2	ส่งมอบให้พนักงานบัญชีเพื่อบันทึกบัญชี
ฉบับที่ 3	ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

และเมื่อปิดยอดขายประจำวัน ให้พนักงานขายบันทึกจำนวนหน่วยน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขายเป็นเงินเชื่อทั้งหมด ในใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน และให้นำสำเนาใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ส่งไปพร้อมกับใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันมอบให้พนักงานการเงิน และเมื่อพนักงานการเงินตรวจสอบ และบันทึกการรับเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน แล้วก็จะส่งใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษีให้พนักงานบัญชี ทั้งนี้

เนื่องจากในใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน จะมีปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขายเป็นเงินสดและขายเป็นเงินเชื่อ จึงจำเป็นต้องส่งเอกสารการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อ ผ่านพนักงานการเงินก่อน สำหรับพนักงานขายจะต้องวัดปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงในถังเก็บน้ำมันทุกครั้งที่ปิดยอดขายประจำวัน แล้วให้จัดทำรายงานถึงน้ำมันคงเหลือด้วย

พนักงานบัญชี

เมื่อได้รับสำเนาใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษีแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้อง และทดสอบการคำนวณเลข แล้วบันทึกบัญชีในสมุดขายช่องเงินเชื่อ โดย

เดบิต	บัญชีลูกหนี้ค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีขายน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีภาษีขาย	XX

อนึ่ง สำหรับการจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก ส่วน ข และส่วน ค ให้จัดทำเช่นเดียวกันกับขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด โดยนำยอดขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อไปรวมกับขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด แล้วจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก ส่วน ข และส่วน ค เพียงครั้งเดียวในแต่ละวัน และแต่ละเดือน และให้ผ่านรายการไปบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบัญชีย่อยลูกหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งจัดทำรายงานภาษีขายด้วย

พนักงานบัญชี

ในการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้หรือเมื่อลูกหนี้ชำระเงินมาชำระหนี้ พนักงานบัญชีจะต้องนำแฟ้มใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี มาตรวจสอบรายการรายละเอียดลูกหนี้ก่อน จึงจัดทำใบเสร็จรับเงินขึ้นจำนวน 3 ฉบับ แล้วส่งให้พนักงานการเงินเพื่อเก็บเงินจากลูกหนี้ค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง

พนักงานการเงิน

เมื่อพนักงานการเงินได้รับเงินสดจากลูกหนี้แล้ว ให้มอบต้นฉบับใบเสร็จรับเงิน ให้ลูกหนี้ และส่งสำเนาฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 คืนให้พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี

เมื่อได้รับสำเนาใบเสร็จรับเงินจากพนักงานการเงิน ให้จัดทำใบสำคัญรับแนบไว้หน้าสำเนาใบเสร็จรับเงิน ฉบับที่ 2 สำหรับสำเนาฉบับที่ 3 ให้ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน โดยบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด โดย

เดบิต บัญชีเงินสด XX

เครดิต บัญชีลูกหนี้ค่าขนายน้ำมันเชื้อเพลิง XX

และให้ผ่านรายการไปบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้อง ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายการตัดยอดลูกหนี้ในบัญชีย่อยลูกหนี้ค่าขนายน้ำมันเชื้อเพลิง

อนึ่ง การขนายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อนี้ สหกรณ์จะต้องจัดทำใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี ทุกครั้งที่มีการขายเชื่อ และถ้ามีการเปลี่ยนแปลงราคาขายโดยสูงหรือต่ำกว่าราคาขายตามปกติประจำวัน ให้สหกรณ์จัดทำใบลดหนี้ให้แก่ลูกค้าด้วย

6. ขายน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินสด

สหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น นอกจากน้ำมันเชื้อเพลิงแล้วยังอาจจะจำหน่ายน้ำมันหล่อลื่น อันได้แก่ น้ำมันเครื่องชนิดต่าง ๆ น้ำมันเบรค น้ำมันหัวเชื้อชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

วิธีปฏิบัติในการขนายน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินสด (ดูรูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 6

ในภาคผนวก 4)

พนักงานขาย

เมื่อลูกค้าแจ้งความจำนงจะซื้อน้ำมันหล่อลื่นชนิดใดแก่พนักงานขาย พนักงานขายจะสำรวจว่ามีสินค้าตามที่ลูกค้าต้องการ แล้วจัดทำใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี โดยจัดให้มีสำเนา 2 ฉบับ คือ

ต้นฉบับ มอบให้ลูกค้าพร้อมสินค้า

ฉบับที่ 2 ส่งให้แผนกการเงินพร้อมเงินสด

ฉบับที่ 3 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

และให้บันทึกรายละเอียดสินค้าในทะเบียนคุมน้ำมันหล่อลื่นด้วย

พนักงานการเงิน ได้รับเงินสดพร้อมใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีจากพนักงานขาย พนักงานการเงินควรตรวจสอบดูว่า จำนวนเงินสดที่ได้รับถูกต้องตรงกับจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี แล้วจึงส่งมอบสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีให้พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี ได้รับสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีจากพนักงานการเงิน ทดสอบการคำนวณเลข และจัดทำใบสำคัญรับแนบไว้หน้าใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีและบันทึกบัญชีในสมุดขายน้ำมันและสมุดเงินสด โดย

เดบิต	บัญชีเงินสด	XX
เครดิต	บัญชีขายน้ำมันหล่อลื่น	XX
เครดิต	บัญชีภาษีขาย	XX

และให้ผ่านรายการไปบันทึกบัญชี ที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และจัดทำรายงานภาษีขายด้วย

7. ขายน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ

เช่นเดียวกันกับการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อประเภทอื่น ๆ สหกรณ์ควรจะต้องกำหนดวิธีการขายเชื่อให้มีไว้ในระเบียบ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติไม่ขัดต่อระเบียบ และสหกรณ์ควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการขายเชื่อ โดยให้มีมติคณะกรรมการดำเนินการมอบอำนาจให้กรรมการหรือผู้จัดการเป็นผู้พิจารณาในการขายเชื่อ ทั้งนี้ต้องให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ด้วย

วิธีปฏิบัติในการขายน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ (ดูรูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 7 ในภาคผนวก 4)

พนักงานขาย เมื่อผู้ซื้อแจ้งความประสงค์จะซื้อน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ พนักงานขายควรตรวจสอบดูรายชื่อของลูกค้าที่สหกรณ์อนุมัติให้มีการขายเชื่อได้แล้วจึงจะขายน้ำมันหล่อลื่นให้ผู้ซื้อ โดยจัดทำใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี โดยจัดให้มีสำเนา 2 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 มอบให้ผู้ซื้อพร้อมสินค้า
- ฉบับที่ 2 มอบให้พนักงานบัญชีใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี
- ฉบับที่ 3 คิดเล่มไว้เป็นหลักฐาน

และให้พนักงานขายบันทึกรายละเอียดจำนวน และชนิดของน้ำมันหล่อลื่น ในทะเบียนคุมน้ำมันหล่อลื่น

พนักงานบัญชี

เมื่อได้รับใบกำกับสินค้าตรวจสอบการคำนวณเลข และการลงลายมือชื่อผู้รับสินค้า แล้วบันทึกบัญชีในสมุดขายน้ำมัน โดย

เดบิต บัญชีลูกหนี้ค่าน้ำมันหล่อลื่น XX

เครดิต บัญชีขายน้ำมันหล่อลื่น XX

เครดิต บัญชีภาษีขาย XX

แล้วผ่านบัญชีไปบัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายละเอียดในบัญชีย่อยลูกหนี้ค่าน้ำมันหล่อลื่น และจัดทำรายงานภาษีขายด้วย

ขั้นตอนการรับชำระหนี้

พนักงานบัญชี

จะนำแฟ้มเอกสารเกี่ยวกับการขายเชื่อและบัญชีย่อยลูกหนี้มาตรวจสอบ เพื่อจัดท

มอบให้ลูกหนี้นำไปชำระเงินที่พนักงานการเงิน

พนักงานการเงิน

เมื่อได้รับเงินจากลูกหนี้ ให้พนักงานการเงินลงลายมือชื่อผู้รับเงิน พร้อมทั้งรับเงินจากลูกหนี้แล้วให้จัดส่งใบเสร็จรับเงินทั้ง 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มอบให้ลูกหนี้ชำระเงิน

ฉบับที่ 2 ส่งให้พนักงานบัญชีใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 3 คิดเล่มไว้เป็นหลักฐาน แล้วส่งคืนไปเก็บไว้ที่พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี

จัดทำใบสำคัญรับแนบไว้หน้าสำเนาใบเสร็จรับเงิน ฉบับที่ 2 แล้ว
บันทึกบัญชีในสมุดเงินสด โดย

เดบิต บัญชีเงินสด XX

เครดิต ลูกหนี้ค่าน้ำมันหล่อลื่น XX

แล้วผ่านรายการบัญชีไปบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยก
ประเภททั่วไป และบันทึกรายการตัดยอดลูกหนี้ในบัญชีย่อยลูกหนี้
ค่าน้ำมันหล่อลื่น

8. การเบิกน้ำมันไปใช้

วิธีปฏิบัติในการเบิกน้ำมันไปใช้ (ดูรูปแบบทางเดินเอกสารหมายเลข 8 ในภาคผนวก 4)

ผู้เบิก

จัดทำใบเบิกสินค้า โดยระบุรายละเอียดชนิด และจำนวนของน้ำมันเชื้อเพลิง
หรือน้ำมันหล่อลื่นที่ต้องการเบิก โดยจัดทำขึ้นจำนวน 2 ฉบับ ส่งให้ผู้จัดการ
ลงลายมือชื่ออนุมัติ แล้วจัดส่งใบเบิกสินค้า ดังนี้

ต้นฉบับ ส่งมอบให้พนักงานขายเป็นหลักฐาน ในการขอรับ
น้ำมัน และส่งให้พนักงานบัญชีใช้เป็นหลักฐานใน
การบันทึกบัญชี

ฉบับที่ 2 ติดเล่มไว้เป็นหลักฐานที่พนักงานขาย

พนักงานขาย

ได้รับใบเบิกสินค้าจากผู้เบิก ให้ตรวจสอบก่อนว่ามีการอนุมัติเรียบร้อยแล้ว จึง
จะจ่ายน้ำมันให้ผู้เบิก โดยให้ผู้เบิกลงลายมือชื่อผู้รับสินค้าด้วย และพนักงาน
ขายบันทึกรายการเบิกใช้ในใบส่งมอบเงินค่าขนมน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน (ใน
กรณีที่เบิกใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง) และบันทึกรายการในรายงานถึงน้ำมัน
คงเหลือ และทะเบียนคุมน้ำมันหล่อลื่น(กรณีเบิกใช้น้ำมันหล่อลื่น) และจัดส่ง
เอกสารทั้งหมดให้พนักงานบัญชี เว้นแต่ถ้าเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงจะส่งผ่าน
พนักงานการเงินก่อน

พนักงานบัญชี

จัดทำใบโอนบัญชีแนบไว้หน้าใบเบิกสินค้าและเอกสารอื่นที่ได้รับจาก

พนักงานขาย โดยจะตรวจสอบก่อนว่ามีผู้รับสินค้าเรียบร้อยแล้ว จึงบันทึก

บัญชีในสมุดรายวันทั่วไป โดย

เดบิต บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงใช้ไป XX

หรือ เดบิต บัญชีน้ำมันหล่อลื่นใช้ไป XX

เครดิต บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงเบิกใช้ XX

หรือ เครดิต บัญชีน้ำมันหล่อลื่นเบิกใช้ XX

และให้ผ่านรายการบัญชีต่างๆ ไปยังบัญชีที่เกี่ยวข้องในสมุดบัญชีแยกประเภท

ทั่วไป และบันทึกรายละเอียดในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมัน

เชื้อเพลิง ส่วน ก ส่วน ข และส่วน ค โดยให้ระบุว่าเป็นรายการเบิกใช้

น้ำมันเชื้อเพลิง

อนึ่ง สำหรับสหกรณ์ที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม การบันทึกบัญชีเบิกใช้น้ำมันเชื้อเพลิง
ที่มีได้ถือเป็นการขายนี้ จะเกิดขึ้นในกรณีที่สหกรณ์เบิกน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการ
ของสหกรณ์เอง

บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงหรือน้ำมันหล่อลื่นใช้ไปให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจนั้นๆที่เบิก สำหรับ
บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่นเบิกใช้ ให้ถือเป็นรายการหักต้นทุนสินค้าที่ขายในงบต้นทุนขาย ซึ่งแสดง
ได้ดังนี้

	น้ำมันเชื้อเพลิงยกมา	XX	
บวก	ซื้อ	XX	
	ค่าขนส่ง	XX	XX
หัก	น้ำมันเชื้อเพลิงเบิกใช้		XX
	น้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ		XX
	ต้นทุนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขาย		XX

9. การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรด้านธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

การจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน สหกรณ์จะต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นจำนวนมาก เช่น การจัดซื้อจัดหาที่ดิน (กรณีสหกรณ์ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการตั้งสถานีบริการน้ำมัน) การติดตั้งอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน เช่น ถังบรรจุน้ำมันใต้ดิน หรือถังบรรจุน้ำมันชนิดลอยเหนือพื้นดิน แทนจ่ายน้ำมัน ตู้จ่ายน้ำมัน หลังคาคลุมปั๊มจ่ายน้ำมัน หรืออาคารสถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรดังกล่าว ต้องใช้เงินงบประมาณเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น สหกรณ์ควรนำรายละเอียดในการลงทุนจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเสนอที่ประชุมใหญ่สมาชิกให้ทราบด้วยก่อนจะเริ่มจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน

การลงทุนในสินทรัพย์ถาวร แบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 สหกรณ์ลงทุนเอง

กรณีที่ 2 บริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันลงทุนให้

อนึ่ง สำหรับในเรื่องของการจัดซื้อจัดหาที่ดินเพื่อจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันนั้น ไม่ว่าจะสหกรณ์จะเลือกลงทุนแบบกรณีที่ 1 หรือกรณีที่ 2 ก็ตาม สหกรณ์จะต้องลงทุนในการจัดซื้อจัดหาที่ดินเอง และจะต้องจัดเตรียมการถมพื้นที่ไว้ให้พร้อมที่จะจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน

กรณีที่ 1 สหกรณ์ลงทุนเอง

หมายถึง สหกรณ์เลือกลงทุนเองในการติดตั้งอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น ถังบรรจุน้ำมัน ตู้จ่ายน้ำมัน แทนจ่ายน้ำมัน กระบอกตวงวัดปริมาตร 5 ลิตร เป็นต้น กรณีนี้สหกรณ์จะเป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายเงินซื้อทรัพย์สินทั้งหมด โดยสหกรณ์อาจจะพิจารณาจ่ายเงินได้ 2 วิธี คือ

1.1 จ่ายเป็นเงินสดหรือเช็คธนาคาร

1.2 จ่ายโดยวิธีการผ่อนชำระ

1.1 วิธีปฏิบัติทางบัญชีในการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร โดยจ่ายเป็นเงินสดหรือเช็คธนาคาร

ผู้จัดการ ชี้แจงให้ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทราบ และอนุมัติการซื้อสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ และควรประมาณการราคาสินทรัพย์ถาวรเสนอที่ประชุมด้วย เพื่อพิจารณา และกำหนดวิธีการจัดซื้อสินทรัพย์ และวิธีตรวจรับสินทรัพย์ถาวร และผู้จัดการจะได้รับใบเบิกเงินจากผู้ขอเบิกเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ผู้จัดการจะต้องตรวจสอบและอนุมัติให้จ่ายเงินได้ แล้วมอบหลักฐานให้พนักงานการเงินจ่ายเงิน

พนักงานการเงิน ได้รับใบเบิกเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ที่ผู้จัดการอนุมัติแล้ว ตรวจสอบจำนวนเงิน และให้ผู้เบิกลงลายมือชื่อผู้รับเงิน พร้อมทั้งจ่ายเงินให้ผู้เบิก และจัดส่งเอกสารหลักฐานให้พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี ได้รับเอกสารใบเบิกเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี พนักงานบัญชีควรตรวจสอบจำนวนเงิน ผู้อนุมัติ และผู้รับเงิน แล้วจัดทำใบสำคัญจ่ายแนบไว้หน้าใบเบิกเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี แล้วบันทึกรายการบัญชีในสมุดเงินสด หรือสมุดรายวันทั่วไปแล้วแต่กรณี ดังนี้

เดบิต บัญชีอุปกรณ์จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง XX

เดบิต บัญชีภาษีซื้อ XX

เครดิต บัญชีเงินสด XX

หรือ เครดิต บัญชีเงินฝากธนาคาร XX

กรณีถ้าสหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มก่อนที่จะจัดซื้อทรัพย์สิน สหกรณ์ก็สามารถนำภาษีซื้อของทรัพย์สินนั้น ๆ มาขอเครดิตภาษีซื้อได้

เมื่อสิ้นวันให้ผ่านรายการบัญชีไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกรายละเอียดในทะเบียนสินทรัพย์ถาวรและค่าเสื่อมราคาด้วย

1.2 วิธีปฏิบัติทางบัญชีในการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร โดยวิธีการผ่อนชำระ เช่าซื้อ หรือ

สัญญาเช่าระยะยาว

บางกรณีการลงทุนในอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ ตู้จำหน่ายน้ำมัน ถังบรรจุน้ำมัน ฯลฯ เป็นต้น สหกรณ์อาจจะเลือกลงทุนโดยการซื้อผ่อนชำระ หรือเช่าซื้อ นอกจากนี้สหกรณ์อาจจะรับจ้างขนส่งน้ำมันให้สหกรณ์อื่น ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น โดยวิธีการลงทุนที่เรียกว่า สัญญาเช่าระยะยาว หรือที่นิยมเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ลิสซิ่ง”

การซื้อขายแบบผ่อนชำระ เมื่อสหกรณ์ได้ตกลงทำสัญญาซื้อขายผ่อนชำระกับผู้ขาย และได้รับมอบทรัพย์สินจากผู้ขาย กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจึงตกเป็นของสหกรณ์ผู้ซื้อทันที แม้ว่าสหกรณ์จะยังผ่อนชำระหนี้เป็นงวด ๆ ไม่ครบถ้วน ตามราคาสินค้าที่ตกลงซื้อขายกัน และถ้าในกรณีที่สหกรณ์ผิดนัดไม่ชำระหนี้ ผู้ขายไม่มีสิทธิที่จะนำสินค้าชิ้นนั้นกลับคืนมาได้ ผู้ขายกระทำได้แต่เพียงการทวงถามและฟ้องร้องได้เฉพาะจำนวนหนี้สินที่ขาดชำระอยู่เท่านั้น และถ้าหากสหกรณ์ได้นำทรัพย์สินส่งมอบคืนให้ผู้ขายแล้ว ผู้ขายไม่มีสิทธิรับเงินที่สหกรณ์ผู้ซื้อได้ชำระไปแล้ว จำเป็นต้องคืนเงินที่ได้รับมาให้แก่สหกรณ์ผู้ซื้อ และเรียกค่าเสียหายจากสหกรณ์ผู้ซื้อเท่านั้น ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ มาตรา 453 และมาตรา 459

การขายแบบเช่าซื้อ เมื่อสหกรณ์ได้ตกลงทำสัญญาเช่าซื้อกับผู้ขาย และได้รับมอบทรัพย์สินจากผู้ขายหรือเรียกว่า “ผู้ให้เช่าซื้อ” กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะตกเป็นของสหกรณ์ หรือเรียกว่า “ผู้เช่าซื้อ” ต่อเมื่อผู้เช่าซื้อชำระหนี้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว ดังนั้น สหกรณ์ในฐานะผู้เช่าซื้อ มีแต่เพียงสิทธิครอบครองในระหว่างการเช่าเท่านั้น และถ้าหากผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระเงินค่าเช่าซื้อสองคราวติด ๆ กัน หรือกระทำผิดสัญญาในข้อที่เป็นส่วนสำคัญแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อ มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้ และสามารถริบเงินบรรดาที่ผู้เช่าซื้อได้ใช้มาแล้วทั้งหมด และผู้ให้เช่าซื้อสามารถยึดทรัพย์สินกลับเข้ามาครอบครองได้ และผู้เช่าซื้อจะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อ โดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 572 มาตรา 573 และมาตรา 574

การขายแบบสัญญาเช่าระยะยาว หรือที่นิยมเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ลิสซิ่ง” จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Lease) และสัญญาเช่าการเงิน (Financial Lease)

สัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Lease) เป็นสัญญาที่ให้สิทธิผู้เช่าใช้ทรัพย์สินได้ และผู้เช่าสามารถบอกเลิกสัญญาได้เมื่อไม่มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพย์สินนั้นอีก หรือเมื่อเห็นว่าทรัพย์สินหมดประโยชน์ และผู้เช่าไม่ได้หวังจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังเป็นของผู้ให้เช่า

สัญญาเช่าการเงิน (Financial Lease) เป็นสัญญาเช่าที่มีอายุการเช่าครอบคลุมระยะเวลาส่วนใหญ่ของอายุการใช้ทรัพย์สินนั้น และเมื่อครบอายุเช่าแล้วผู้เช่ามีสิทธิซื้อทรัพย์สินที่เช่าได้ตามราคาตลาด หรือไม่ซื้อหรือขอต่อสัญญาก็ได้ แต่ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเช่าก่อนครบกำหนดอายุเช่าไม่ได้ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังเป็นของผู้ให้เช่า ซึ่งกรรมสิทธิ์จะเป็นของผู้เช่าก็ต่อเมื่อจบสัญญาแล้ว และผู้เช่าเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นตามราคาตลาดดังกล่าว

วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายแบบผ่อนชำระ การเช่าซื้อ และลิสซิ่ง

มีวิธีการที่เหมือนกันและแตกต่างกัน กล่าวคือ การซื้อขายแบบผ่อนชำระและการเช่าซื้อ มีวิธีการบันทึกบัญชีเหมือนกัน ส่วนการซื้อขายแบบสัญญาเช่าระยะยาวหรือลิสซิ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน และสัญญาเช่าการเงิน มีวิธีการบันทึกบัญชีที่แตกต่างกัน และแตกต่างจากวิธีการบันทึกบัญชีแบบผ่อนชำระและเช่าซื้อด้วย ดังนั้นจึงขอแสดงขั้นตอนวิธีปฏิบัติทางบัญชีแยกออกตามลักษณะของสัญญาเฉพาะทางด้านผู้เช่า ดังต่อไปนี้

(1) ขั้นตอนวิธีปฏิบัติทางบัญชีตามสัญญาซื้อขายผ่อนชำระหรือสัญญาเช่าซื้อ (เฉพาะด้านผู้เช่า) มีดังนี้

(1.1) เมื่อสหกรณ์ตกลงทำสัญญาซื้อขายผ่อนชำระ หรือสัญญาเช่าซื้อ โดยชำระเงินค่างวดในวันทำสัญญา บันทึกบัญชีโดย

(1.1.1) สหกรณ์จัดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้

เดบิต	บัญชีอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX
เดบิต	บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX
เดบิต	บัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด	XX
เดบิต	บัญชีภาษีซื้อ	XX
เครดิต	บัญชีเจ้าหนี้ค่างวดผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-อุปกรณ์ฯ น้ำมัน	XX
เครดิต	บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร	XX

บัญชีอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ให้บันทึกด้วย ราคาเงินสดหรือมูลค่าปัจจุบันของทรัพย์สิน ณ วันตกลงทำสัญญา โดยไม่รวมดอกเบี้ยและภาษีซื้อที่เกิดขึ้นทั้งหมด

บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ให้บันทึกด้วย จำนวนเงินของผลต่างระหว่างบัญชีเจ้าหนี้ค่างวดผ่อนชำระ/เช่าซื้อ กับบัญชีอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ และบัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด หรือบันทึกด้วยจำนวนเงินค่าอุปกรณ์จำหน่ายน้ำมัน โดยไม่รวมเงินค่างวดแรก (ถ้ามี) คู่กับอัตราร้อยละของดอกเบี้ยผ่อนชำระ/เช่าซื้อ

บัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด ให้บันทึกด้วยจำนวนเงินงวดค่างวดชำระทั้งสิ้นรวมดอกเบี้ย (ถ้ามี) คู่กับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7

บัญชีภาษีซื้อ ให้บันทึกด้วย จำนวนเงินภาษีซื้อของเงินค่างวดแรก (ถ้ามี)

บัญชีเจ้าหนี้ค่างวดผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-อุปกรณ์ฯ น้ำมัน ให้บันทึกด้วย จำนวนเงินค่าอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมันที่ยังค้างชำระรวมดอกเบี้ย (ถ้ามี) ซึ่งต้องผ่อนชำระประจำงวด คู่กับจำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระทั้งสิ้น บวกด้วยจำนวนภาษีซื้อที่จะต้องจ่ายทั้งสิ้น (ภาษีซื้อตามงวดผ่อนชำระไม่รวมภาษีซื้อของการจ่ายเงินค่างวดแรก)

บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร ให้บันทึกด้วย จำนวนเงินค่างวด บวกภาษีซื้อของเงินค่างวดแรก

(1.1.2) สหกรณ์มิได้จัดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้

เดบิต	บัญชีอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX
เดบิต	บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX
เครดิต	บัญชีเจ้าหนี้ค่างวดผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-อุปกรณ์ฯ น้ำมัน	XX
เครดิต	บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร	XX

บัญชีอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ให้บันทึกด้วย จำนวนเงินราคาเงินสดหรือมูลค่าปัจจุบันของอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน ณ วันทำสัญญา บวกด้วยภาษีซื้อที่เกิดจากการ

ซื้อขายผ่อนชำระหรือเช่าซื้อ ซึ่งต้องจ่ายทั้งสิ้น (คือภาษีซื้อตามงวดผ่อนชำระรวมทั้งภาษีซื้อของเงินค่านางวดแรกถ้ามี)

บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ให้บันทึกด้วย จำนวนเงินของผลต่างระหว่างบัญชีเจ้าหนี้ค่าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ กับบัญชีอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ หรือบันทึกด้วย จำนวนเงินอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ไม่รวมเงินค่านางวดแรก (ถ้ามี) ควบกับอัตราร้อยละของดอกเบี้ยผ่อนชำระ/เช่าซื้อ

บัญชีเจ้าหนี้ค่าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-อุปกรณ์ฯ น้ำมัน ให้บันทึกด้วย จำนวนหนี้สินทั้งสิ้นที่ค้างชำระแก่ผู้ขาย ด้วยยอดรวมจำนวนเงินเช่นเดียวกับข้อ 1.1

บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร ให้บันทึกด้วย จำนวนเงินค่านางวดภาษีซื้อของเงินค่านางวดแรก

(1.2) เมื่อสหกรณ์จ่ายเงินผ่อนชำระหนี้สินจากการซื้อขายผ่อนชำระ หรือเช่าซื้อในแต่ละงวด บันทึกบัญชีโดย

(1.2.1) สหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้

เดบิต บัญชีเจ้าหนี้ค่าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-อุปกรณ์ฯ น้ำมัน XX

เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX

และจัดทำรายการโอนบัญชีเกี่ยวกับภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด และดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี โดย

เดบิต บัญชีภาษีซื้อ XX

เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่าย-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ XX

เครดิต บัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด XX

เครดิต บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ XX

(1.2.2) สหกรณ์มิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

เดบิต บัญชีเจ้าหนี้ค่าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-อุปกรณ์ฯ น้ำมัน XX

เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX

และจัดทำรายการโอนดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี โดย

เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่าย-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ XX

เครดิต บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ XX

ทุกสิ้นวันสหกรณ์ต้องจัดทำบัญชีย่อยเจ้าหนี้ค่าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ และควรจัดทำตารางการคำนวณดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชีคงเหลือ และภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนดคงเหลือว่า แต่ละงวดมีจำนวนเงินคงเหลือเท่าใด

(1.3) ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

ถึงแม้ว่าสหกรณ์จะจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่ก็ตาม ให้จัดทำรายการปรับปรุงบัญชี ณ วันสิ้นปี ดังนี้

(1.3.1) คำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีของทรัพย์สิน-เช่าซื้อ/ผ่อนชำระ แล้วบันทึกบัญชี โดย

เดบิต	บัญชีค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน	XX	
	เครดิต	บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม.....	XX

(1.3.2) ให้คำนวณดอกเบี้ยค้างจ่ายถึงวันสิ้นปีทางบัญชี แล้วปรับปรุงบัญชีโดย

เดบิต	บัญชีดอกเบี้ยจ่าย-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX	
	เครดิต	บัญชีดอกเบี้ยค้างจ่าย-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX

และเมื่อต้นปีบัญชีต่อไป มีการจ่ายชำระเงินค่างวดผ่อนชำระ และคิดเป็นดอกเบี้ยจ่ายจำนวนเท่าใด ก็ให้ตัดบัญชีดอกเบี้ยค้างจ่ายก่อน แล้วบันทึกบัญชีโดย

เดบิต	บัญชีดอกเบี้ยค้างจ่าย-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX	
เดบิต	บัญชีดอกเบี้ยจ่าย-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX	
	เครดิต	บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	XX

(1.4) การแสดงรายการในงบการเงิน

1. ให้แสดงยอดทรัพย์สินเช่าซื้อ/ผ่อนชำระสุทธิหลังจากหักค่าเสื่อมราคาแล้วไว้ใน

หมวดที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ และในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้แสดงรายการทรัพย์สินเช่าซื้อ/ผ่อนชำระสุทธินั้นแยกต่างหากจากทรัพย์สินประเภทเดียวกันตามปกติ พร้อมทั้งเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาการเช่าซื้อ/ผ่อนชำระของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ/ผ่อนชำระนั้นด้วย เมื่อสหกรณ์จ่ายเงินผ่อนชำระงวดสุดท้ายตามสัญญาการเช่าซื้อ/ผ่อนชำระ และได้รับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อ/ผ่อนชำระเรียบร้อยแล้ว จึงให้สหกรณ์โอนบัญชีทรัพย์สินเช่าซื้อ/ผ่อนชำระไปบัญชีทรัพย์สินตามประเภทเดียวกัน และแสดงรายการในงบดุลและหมายเหตุประกอบงบการเงินเช่นปกติ ทั้งนี้ในปีที่ได้รับกรรมสิทธิ์ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้ทราบถึงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเช่าซื้อที่สหกรณ์ได้รับแล้วด้วย

2. ให้แสดงยอดเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อ/ผ่อนชำระไว้ในหมวดหนี้สิน ซึ่งจะ เป็นหนี้สิน

หมุนเวียนหรือหนี้สินระยะยาวนั้นขึ้นอยู่กับระยะเวลาการผ่อนชำระ โดยให้แสดงในงบดุลด้วยยอดเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อ/ผ่อนชำระสุทธิ และในหมายเหตุประกอบงบการเงิน แสดงยอดเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อ/ผ่อนชำระ หักด้วยดอกเบี้ยเช่าซื้อรอดตัดบัญชีและภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด (ถ้ามี) พร้อมกันนี้ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาระผูกพันตามสัญญาการเช่าซื้อของทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

ตัวอย่าง การคำนวณเกี่ยวกับการผ่อนชำระเงินงวดและดอกผลเช่าซื้อ ด้านผู้เช่า

งวด	เงินงวด	ดอกผลเช่าซื้อแต่ละงวด	ดอกผลเช่าซื้อ รอดตัดบัญชี คงเหลือ	ยอดชำระ ค่าลิเวอค่า แต่ละงวด	ค่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ คงเหลือ	ภาษีซื้อ	ภาษีซื้อที่ยังไม่ ครบ กำหนดคงเหลือ
1 ม.ค.	1,450	$4,500 \times \frac{20}{210} = 428.57$	4,500	1,021.43	24,500	94.86	1,897.20
1 ก.พ.	1,450	$4,500 \times \frac{19}{210} = 407.14$	4,071.43	1,042.86	23,478.57	94.86	1,802.34
1 มี.ค.	1,450	$4,500 \times \frac{18}{210} = 385.71$	3,664.29	1,064.29	22,435.71	94.86	1,731.48
1 เม.ย.	1,450	$4,500 \times \frac{17}{210} = 364.29$	3,278.58	1,085.71	21,371.42	94.86	1,636.62
1 พ.ค.	1,450	$4,500 \times \frac{16}{210} = 342.86$	2,914.29	1,107.14	20,285.71	94.86	1,541.76
1 ก.ย.	1,450	$4,500 \times \frac{2}{210} = 42.86$	2,571.43	1,407.14	19,178.57	94.86	1,446.90
1 ส.ค.	1,450	$4,500 \times \frac{1}{210} = 21.43$	21.43	1,428.57	1,428.57	94.86	94.86
		4,500		24,500		1897.20	

ราคาขายเงินสดของผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรวมภาษี 35,000 บาท ชำระเงินดาวน์ครั้งแรกร้อยละ 30 ของ
ราคาเงินสด จำนวน 10,500 บาท เงินค้ำชำระส่วนที่เหลือกำหนดให้ผ่อนชำระเดือนละ 1,450 บาท
เป็นเวลา 20 เดือน

ราคาสินค้าเงินสด	35,000 บาท
หัก เงินดาวน์ครั้งแรก	10,500 บาท
คงเหลือเงินค้ำชำระ	24,500 บาท
จำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระทั้งสิ้น	$1450 \times 20 = 29,000$ บาท
ดอกผลเช่าซื้อรอดตัดบัญชี	$29,000 - 24,500 = 4,500$ บาท
ภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด	$24500 + 4500 \times \frac{7}{210} = 1897.20$

* การคำนวณดอกผลเช่าซื้อที่ครบกำหนดชำระในแต่ละงวด คำนวณได้จาก

$$\begin{aligned} \text{สูตร ผลรวมจำนวนงวด} &= \frac{n(n+1)}{2} \\ &= \frac{20(20+1)}{2} \\ &= 210 \text{ งวด} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น สิ้นงวดที่ 1 ดอกผลเช่าซื้อในงวดที่ 1} &= \frac{20}{210} \times \text{ดอกผลเช่าซื้ออัตราตัดบัญชี} \\ &= \frac{20}{210} \times 4,500 \\ &= 428.57 \end{aligned}$$

(2) ขั้นตอนวิธีปฏิบัติทางบัญชีตามสัญญาเช่าระยะยาว หรือลิสซิ่ง (เฉพาะด้านผู้เช่า)

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สัญญาเช่าระยะยาวมี 2 ชนิด คือ สัญญาเช่าดำเนินงาน และสัญญาเช่าการเงิน ซึ่งทั้ง 2 สัญญา มีวิธีปฏิบัติทางบัญชีแตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องพิจารณาจากเนื้อหาสาระในสัญญา กล่าวคือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว ได้ให้ข้อสรุปว่า สัญญาเช่าจะจัดเป็นสัญญาเช่าการเงินเมื่อเข้าเกณฑ์หนึ่งข้อหรือมากกว่าต่อไปนี้

1. สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินไปให้ผู้เช่า ณ วันสิ้นสุดแห่งสัญญาเช่า
2. สัญญาเช่าระบุให้ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่าได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคายุติธรรม (เท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ 5 ของราคาทรัพย์สิน ณ วันเริ่มต้นสัญญาเช่า) ณ วันที่สิทธิการเลือกที่จะซื้อได้นั้นมีผลใช้บังคับ โดยราคาที่ต่ำกว่านั้นมีจำนวนมากเพียงพอที่จะทำให้แน่ใจได้ตามสมควร ณ วันที่ทำสัญญาเช่าว่า ผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นแน่นอน

3. กำหนดระยะเวลาสัญญาเช่ามีเวลานานที่ครอบคลุมอายุการใช้งาน ส่วนใหญ่ของทรัพย์สินที่เช่า (อายุการเช่าของทรัพย์สินที่เช่า เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80 ของอายุการใช้งานโดยประมาณของทรัพย์สินที่เช่า) ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงว่าในที่สุดแล้วจะมีการ โอนกรรมสิทธิ์กันหรือไม่ก็ตาม

4. ราคาปัจจุบัน ณ วันเริ่มต้นสัญญาเช่าของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 90 ของราคายุติธรรมของทรัพย์สิน ณ วันทำสัญญา)

ดังนั้น ถ้าพิจารณาเนื้อหาสาระในสัญญาแล้ว ไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดที่กล่าวไว้ ก็ให้ถือว่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานแทน

อนึ่ง สหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันในปัจจุบันที่นิยมลงทุนในทรัพย์สินด้วยวิธีสัญญาเช่าระยะยาว ได้แก่ การลงทุนในรถบรรทุกน้ำมัน หรือการลงทุนในรถบรรทุกน้ำมันตามโครงการไมโครปั๊มของบริษัทบางจากปิโตรเลียม(มหาชน) จำกัด ฯลฯ เป็นต้น

เมื่อพนักงานบัญชีได้รับสำเนาสัญญาเช่าระยะยาวรถบรรทุกน้ำมัน พร้อมเอกสารใบสำคัญแสดงการจ่ายเงินงวดแรกแล้ว พนักงานบัญชีต้องพิจารณาว่า เข้าเกณฑ์เป็นประเภทสัญญาเช่าการเงิน หรือสัญญาเช่าดำเนินงาน ซึ่งมีวิธีการบันทึกบัญชีแตกต่างกันดังนี้ คือ

สัญญาเช่าดำเนินงาน	สัญญาเช่าการเงิน
<p>1. ณ วันเริ่มแรกของสัญญาเช่า และมีการจ่ายค่าเช่างวดแรก ค่าเช่าที่จ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน ไม่ต้องบันทึกบัญชีทรัพย์สิน ถือเป็นค่าเช่าตามงวดเวลาที่สหกรณ์ได้ใช้ประโยชน์บันทึกบัญชีโดย</p> <p>1.1 สหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้</p> <p>เดบิต บัญชีค่าเช่ารถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เดบิต บัญชีภาษีซื้อ XX</p> <p>เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX</p>	<p>1. ณ วันเริ่มแรกของสัญญาเช่า และมีการจ่ายค่าเช่างวดแรก จะต้องบันทึกทรัพย์สินโดย</p> <p>1.1 สหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้</p> <p>เดบิต บัญชีรถบรรทุกน้ำมัน-</p> <p>สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เดบิต บัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบ-</p> <p>กำหนด XX</p> <p>เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-</p> <p>สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เครดิต บัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน-</p> <p>รถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>และบันทึกการจ่ายค่าเช่างวดแรก ณ วันทำสัญญาโดย</p> <p>เดบิต บัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน</p> <p>รถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เดบิต บัญชีภาษีซื้อ XX</p> <p>เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX</p> <p>เครดิต บัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบ</p> <p>กำหนด XX</p>

สัญญาเช่าดำเนินงาน	สัญญาเช่าการเงิน
<p>1.2 สหกรณ์มีได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ วันทำสัญญา ให้</p> <p>เดบิต บัญชีค่าเช่ารถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX</p>	<p>บัญชีรถบรรทุกน้ำมัน-สัญญาเช่าการเงิน ให้บันทึกด้วยจำนวนเงินค่าเช่าประจำงวด x มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่ารายปี(PV of annuity due of 1, จำนวนปี x อัตราดอกเบี้ยตามที่กำหนด บวกด้วยมูลค่าปัจจุบันของราคาที่จะซื้อ ณ วันสิ้นสุดแห่งสัญญาเช่า) (Bargain purchase option) x อัตราดอกเบี้ย</p> <p>บัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด ให้บันทึกด้วยจำนวนเงินงวดค้างชำระทั้งสิ้นรวมดอกเบี้ยจ่าย (ถ้ามี) คูณกับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7</p> <p>บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-สัญญาเช่าการเงิน ให้บันทึกด้วยจำนวนเงินของผลต่างระหว่างบัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงินกับบัญชีรถบรรทุกน้ำมัน-สัญญาเช่าการเงิน</p> <p>บัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน-รถบรรทุกน้ำมัน ให้บันทึกด้วยจำนวนเงินค่ารถบรรทุกน้ำมันที่ยังค้างชำระรวมดอกเบี้ย (ถ้ามี) ซึ่งต้องผ่อนชำระประจำงวด คูณกับจำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระทั้งสิ้น บวกด้วยจำนวนภาษีซื้อที่ต้องจ่ายตามงวดผ่อนชำระทั้งสิ้น</p> <p>1.2 สหกรณ์มีได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ วันทำสัญญา ให้</p> <p>เดบิต บัญชีรถบรรทุกน้ำมัน-สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เครดิต บัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน-รถบรรทุกน้ำมัน XX</p>

สัญญาเช่าดำเนินงาน	สัญญาเช่าการเงิน
<p>2. เมื่อสหกรณ์จ่ายชำระค่างวดที่ถึงกำหนดชำระ ในงวดต่อ ๆ มา บันทึกบัญชีโดย</p> <p>2.1 สหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้บันทึกบัญชีเช่นเดียวกับข้อ 1.1</p> <p>2.2 สหกรณ์ที่มีได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้บันทึกบัญชีเช่นเดียวกับข้อ 2.2</p>	<p>และบันทึกการจ่ายเงินงวดแรก ณ วันทำสัญญา โดย</p> <p>เดบิต บัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน- รถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX</p> <p>2. เมื่อสหกรณ์ชำระเงินค่างวดที่ถึงกำหนดชำระ ในงวดต่อ ๆ มา บันทึกบัญชีโดย</p> <p>2.1 สหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ เดบิต บัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน- รถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่าย- สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เดบิต บัญชีภาษีซื้อ XX</p> <p>เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX</p> <p>เครดิต บัญชีภาษีซื้อที่ยังไม่ครบ กำหนด XX</p> <p>เครดิต บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดัดบัญชี- สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>2.2 สหกรณ์ที่มีได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ เดบิต บัญชีเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน- รถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่าย- สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX</p> <p>เครดิต บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดัดบัญชี- สัญญาเช่าการเงิน XX</p>

สัญญาเช่าดำเนินงาน	สัญญาเช่าการเงิน
<p>3. ณ วันสิ้นปีทางบัญชี</p> <p>3.1 ให้คำนวณค่าเช่าจ่ายของแต่ละงวดบัญชีที่รับรู้ตามหลักเกณฑ์บัญชี ซึ่งเป็นไปตามงวดเวลาที่ สหกรณ์ได้ใช้ประโยชน์ ให้ปรับปรุงบัญชีโดย</p> <p>เดบิต บัญชีค่าเช่ารถบรรทุกน้ำมัน-</p> <p style="padding-left: 40px;">จ่ายล่วงหน้า XX</p> <p>เครดิต บัญชีค่าเช่ารถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>และในต้นปีต่อมา ให้โอนกลับรายการบัญชีค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์จ่ายเงินค่าเช่าไปแล้ว และจะใช้ประโยชน์ในปีนี้ โดย</p> <p>เดบิต บัญชีค่าเช่ารถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เครดิต บัญชีค่าเช่ารถบรรทุกน้ำมัน-จ่ายล่วงหน้า XX</p> <p>3.2 ไม่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา</p> <p>หมายเหตุ ถ้าสิ้นสุดสัญญาเช่าดำเนินงานตามระยะเวลาแล้ว สหกรณ์ประสงค์ที่จะขอซื้อรถบรรทุกน้ำมันคันที่เช่าไว้วันก็ได้ โดยเจรจาตกลงกับผู้ให้เช่าเกี่ยวกับราคา รถบรรทุกน้ำมันขณะนั้น ควรจะมีราคา</p>	<p>3. ณ วันสิ้นปีทางบัญชี</p> <p>3.1 ให้คำนวณดอกเบี้ยค้างจ่ายถึงวันสิ้นปีทางบัญชี แล้วปรับปรุงบัญชีโดย</p> <p>เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่าย-</p> <p style="padding-left: 40px;">สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เครดิต บัญชีดอกเบี้ยค้างจ่าย-</p> <p style="padding-left: 40px;">สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>และเมื่อต้นปีต่อไป มีการจ่ายเงินค่างวด ก็ให้หักล้างบัญชีดอกเบี้ยค้างจ่ายออกก่อนด้วย โดย</p> <p>เดบิต บัญชีดอกเบี้ยค้างจ่าย-</p> <p style="padding-left: 40px;">สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เดบิต บัญชีดอกเบี้ยจ่าย-</p> <p style="padding-left: 40px;">สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>เครดิต บัญชีดอกเบี้ยจ่ายรอดตัดบัญชี-</p> <p style="padding-left: 40px;">สัญญาเช่าการเงิน XX</p> <p>3.2 คำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีของรถบรรทุกน้ำมัน-สัญญาเช่าการเงิน โดย</p> <p>เดบิต บัญชีค่าเสื่อมราคารถบรรทุกน้ำมัน XX</p> <p>เครดิต บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม..... XX</p> <p>หมายเหตุ การคำนวณค่าเสื่อมราคานี้ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 29 เรื่องการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว ระบุว่า “ถ้าแน่ใจได้ตามสมควรว่า ผู้เช่าจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ณ วันสิ้นสุดแห่ง</p>

สัญญาเช่าดำเนินงาน	สัญญาเช่าการเงิน
<p>ตามสภาพเป็นจำนวนเท่าใด และเมื่อสหกรณ์ ยินยอมที่จะซื้อในราคาที่ยตกลงกันได้เช่นนี้ สหกรณ์ก็บันทึกบัญชีทรัพย์สินตามปกติ และสิ้นปี ทางบัญชีให้มีการคำนวณค่าเสื่อมราคาด้วย โดย สหกรณ์จะต้องประมาณอายุการใช้รถบรรทุก น้ำมัน ณ วันที่สหกรณ์ตกลงซื้อมาเป็นกรรมสิทธิ์ ว่าควรจะมีอายุการใช้งานอีกเท่าใด ทั้งนี้อัตราการ คำนวณค่าเสื่อมราคาก็ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ใน ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชี ของสหกรณ์ พ.ศ. 2531</p> <p>4. การแสดงรายการในงบการเงิน และการเปิดเผย ข้อมูล</p> <p>4.1 บัญชีค่าเช่ารถบรรทุก ให้แสดงไว้เป็นบัญชี ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ ในงบกำไรขาดทุน โดยใช้ หลักเกณฑ์การรับรู้รายจ่ายตามวงระยะเวลาที่ สหกรณ์ได้รับประโยชน์ และเปิดเผยเพื่อให้ทราบ ว่าสหกรณ์มีนโยบายในการเช่าทรัพย์สินมากกว่า ที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น</p> <p>4.2 ให้เปิดเผยจำนวนเงินค่าเช่าที่ต้องจ่ายใน อนาคต ภายใต้สัญญาดำเนินงานที่บอกเลิกสัญญา ไม่ได้ ที่มีอายุเกินกว่าหนึ่งปี</p>	<p>สัญญาเช่า อายุที่คาดว่าจะใช้ประโยชน์จาก ทรัพย์สินนั้น ก็คืออายุการใช้ประโยชน์ของ ทรัพย์สินนั้น ถ้ามีจะนั้นแล้วก็ให้ตัดค่าเสื่อมราคา ของทรัพย์สินไปตามอายุที่สั้นกว่าระหว่างอายุตาม สัญญาเช่าหรืออายุการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สิน”</p> <p>4. การแสดงรายการในงบการเงิน และการเปิดเผย ข้อมูล</p> <p>4.1 แสดงรายการรถบรรทุกน้ำมัน-สัญญาเช่า การเงิน หลังหักค่าเสื่อมราคาแล้วไว้ในงบดุลใน หมวดที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ และใน หมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้แสดงรายการ ทรัพย์สินตามสัญญาเช่าการเงิน แยกต่างหากจาก ทรัพย์สินประเภทเดียวกันตามปกติ</p> <p>4.2 แสดงรายการเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน- รถบรรทุกน้ำมัน ไว้ในหมวดหนี้สินซึ่งจะเป็น หนี้สินหมุนเวียน หรือหนี้สินระยะยาวขึ้นอยู่กับ ระยะเวลาของสัญญา โดยให้แสดงในงบดุลด้วย ยอดเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงินสุทธิและในหมายเหตุ ประกอบงบการเงิน ให้แสดงยอดเจ้าหนี้สัญญาเช่า การเงิน-รถบรรทุกน้ำมัน หักด้วยภาษีซื้อที่ยังไม่ ครบกำหนด (ถ้ามี) หักด้วยดอกเบี้ยจ่ายรอดัดบัญชี</p>

สัญญาเช่าดำเนินงาน	สัญญาเช่าการเงิน
	<p>4.3 เปิดเผยสิทธิในการเลือกที่จะซื้อทรัพย์สิน</p> <p>4.4 เปิดเผยภาระผูกพันสำหรับจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาการเงินที่บอกเลิกไม่ได้ ซึ่งมีอายุสัญญาเช่าเกินกว่าหนึ่งปี</p>

ตารางการตัดบัญชีตามสัญญาเช่า

วันที่	ค่าเช่ารายปี บวก*BPO		ดอกเบี้ย10% จากหนี้สิน คงค้าง		ลดยอดหนี้สิน คงค้าง		ยอดคงเหลือของ หนี้สินคงค้าง		ภาษีซื้อ	ภาษีซื้อที่ยังไม่ครบ กำหนดคงเหลือ		
1 พ.ค.39							90,000	00			7,126	86
1 พ.ค.39	20,987	83			20,987	83	69,012	17	1,373	04	5,753	82
1 พ.ค.40	20,987	83	6,901	22	14,086	61	54,925	56	1,373	04	4,380	78
1 พ.ค.41	20,987	83	5,492	56	15,495	27	39,430	29	1,373	04	3,007	74
1 พ.ค.42	20,987	83	3,943	03	17,044	80	22,385	49	1,373	04	1,634	70
1 พ.ค.43	20,987	83	2,238	55	18,749	28	3,636	21	1,373	04	261	66
30เม.ย.44	4,000	00	363	79	3,636	21	261	68	-		-	
	108,939	15	18,939	15	90,000	00	7,126	86	-		-	

* BPO หมายถึง ราคาตามสิทธิเลือกที่จะซื้อได้ ณ วันสิ้นสุดแห่งสัญญาเช่า (Bargain purchase option (BPO))

คำนวณมูลค่าของเงินลงทุนสุทธิของทรัพย์สินที่เช่า ณ วันทำสัญญา

ค่าเช่ารายปี	20,987.83	X
PV of annuity due of 1, 5 ปี @ 10%	<u>4,169.86</u>	
มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่ารายปี	87,516.32	
ราคาตามสิทธิเลือกที่จะซื้อ (Bargain purchase option)	4,000.00	X
PV of 1, 5 ปี @ 10%	<u>.62092</u>	
มูลค่าปัจจุบันของ Bargain purchase option	<u>2,483.68</u>	
มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่ารายปี	87,516.32	+
มูลค่าปัจจุบันของ Bargain purchase option	<u>2,483.68</u>	
เงินลงทุนสุทธิของทรัพย์สิน	<u>90,000.00</u>	

กรณีที่ 2 บริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันลงทุนให้

กรณีนี้ หมายถึง สหกรณ์ได้ทำสัญญาข้อตกลงกับบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน โดยตกลงให้ผู้จำหน่ายน้ำมันเป็นผู้ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เช่น ถังบรรจุน้ำมัน ตู้จ่ายน้ำมัน แทนจ่ายน้ำมัน อาคาร สถานีบริการ เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องมีการจ่ายค่าเช่าซึ่งกันและกัน กล่าวคือ สหกรณ์จ่ายเงินค่าเช่าทรัพย์สินดังกล่าวแก่บริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน เรียกว่า “ค่าเช่าสิทธิดำเนินการ” และบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันจ่ายค่าเช่าที่ดินให้สหกรณ์ เรียกว่า “รายได้ค่าเช่าที่ดิน” ทั้งนี้การลงทุนกรณีนี้สหกรณ์จะต้องมีข้อผูกมัดต่อผู้จำหน่ายน้ำมัน คือ ราคาซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงต่อหน่วยจะเท่ากับราคากลางตามที่บริษัทผู้จำหน่ายประกาศแจ้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละวัน บวกด้วยค่าสิทธิดำเนินการต่อหน่วย

วิธีปฏิบัติทางบัญชี

สหกรณ์ไม่ต้องบันทึกบัญชีทรัพย์สิน เพียงแต่บันทึกการได้ทรัพย์สินมาไว้ในทะเบียนสินทรัพย์ถาวร และค่าเสื่อมราคา พร้อมทั้งเขียนหมายเหตุไว้

สำหรับค่าเช่าสิทธิดำเนินการที่สหกรณ์จะต้องจ่าย ถ้าสหกรณ์ได้รับใบแจ้งหนี้จากบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน ให้ถือเป็นค่าใช้จ่าย และบันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีค่าเช่าสิทธิดำเนินการ XX

เครดิต บัญชีเจ้าหนี้ค่าเช่าสิทธิดำเนินการ XX

และเมื่อสหกรณ์ส่งเงินชำระให้ผู้จำหน่ายน้ำมัน แต่สหกรณ์ยังไม่ได้รับใบเสร็จรับเงิน ให้บันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีเงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง XX

เครดิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร XX

และเมื่อสหกรณ์ได้รับใบเสร็จรับเงินจากบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมัน ให้บันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีเจ้าหนี้ค่าเช่าสิทธิดำเนินการ XX

เครดิต บัญชีเงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง XX

ส่วน “รายได้ค่าเช่าที่ดิน” สหกรณ์จะต้องจัดทำใบเสร็จรับเงิน เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี โดยถือเป็นรายได้ของสหกรณ์ และบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด โดย

เดบิต	บัญชีเงินสด	XX	
หรือ	เดบิต	บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX
	เครดิต	บัญชีรายได้ค่าเช่าที่ดิน	XX

10. ค่าใช้จ่ายจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน

ในการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน สหกรณ์จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน เช่น ค่าใช้จ่ายในการติดต่อขอเชื่อมท่อก๊าซปรับพื้นดิน ค่าถมดิน ค่าใช้จ่ายในการติดต่อกับสำนักงานโยธาจังหวัดเพื่อขออนุญาตแบบแปลนในการก่อสร้างสถานีบริการน้ำมัน ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าว มีจำนวนที่ไม่แน่นอนในทางปฏิบัติและไม่มีเอกสารหลักฐานจากผู้รับเงิน สหกรณ์จะต้องจัดทำใบเบิกเงินเป็นหลักฐานแทน ฉะนั้น สหกรณ์ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า การจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ดังกล่าว จำเป็นต้องแจ้งที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทราบด้วยทุกครั้ง

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน

ผู้เบิก	ผู้เบิกค่าใช้จ่ายแรกตั้งสถานีบริการนี้ อาจจะเป็นผู้จัดการ คณะกรรมการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายค่าใช้จ่ายนี้ จัดทำใบเบิกเงินแล้วเสนอให้ผู้จัดการตรวจสอบและลงนามอนุมัติให้จ่ายเงิน
ผู้จัดการ	ได้รับเอกสารใบเบิกเงินตรวจสอบและลงลายมือชื่อผู้อนุมัติแล้วส่งให้พนักงานการเงิน
พนักงานการเงิน	ตรวจสอบเอกสารใบเบิกเงินและตรวจสอบว่า มีการอนุมัติการจ่ายเงิน จึงจ่ายเงินให้ผู้ขอเบิกเงิน โดยให้ผู้เบิกลงลายมือชื่อผู้รับเงินด้วย และจัดส่งใบเบิกเงินให้พนักงานบัญชี

พนักงานบัญชี จัดทำใบสำคัญจ่ายแนบไว้หน้าใบเบิกเงิน แล้วบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด โดย
เดบิต บัญชีค่าใช้จ่ายจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันรถตัดจ่าย XX
เครดิต บัญชีเงินสด XX
ทุกสิ้นวันให้ผ่านรายการบัญชีไปสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป สำหรับบัญชี
ค่าใช้จ่ายจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันรถตัดจ่าย ณ วันสิ้นปี ให้ดำเนินการตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายประจำปีตาม
อัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ.2531

11. การจ่ายค่าส่งเสริมการขายน้ำมัน

ค่าส่งเสริมการขายน้ำมัน หมายถึง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับของสมนาคุณลูกค้า เพื่อสามารถทำให้
สหกรณ์มีปริมาณขายเพิ่มขึ้น เช่น แจกผ้าเช็ดรถ แจกนมกล่อง แก้วน้ำ ปากกา ฯลฯ ค่าใช้จ่ายในการ
ซื้อของมาแจกแถมเหล่านี้ ถือเป็นค่าส่งเสริมการขาย ซึ่งวิธีดำเนินการนั้น พนักงานตลาดอาจจะเสนอ
ผู้จัดการเกี่ยวกับการขออนุมัติซื้อสิ่งของเพื่อมาสมนาคุณลูกค้า โดยผู้จัดการจะต้องคำนึงถึงผลกำไรที่
ควรจะได้ โดยการกำหนดปริมาณการซื้อ หรือหามาตรการอื่นใดที่จะทำของแจกแถมมาดึงดูดความ
สนใจของลูกค้า และถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า เหมาะสมจึงอนุมัติให้จัดซื้อได้

วิธีปฏิบัติทางบัญชี

เมื่อพนักงานบัญชีได้รับหลักฐานเอกสาร คือ ใบเบิกเงิน หรือ ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี
ให้ตรวจสอบ และคำนวณจำนวนเงิน แล้วจัดทำใบสำคัญจ่าย สรุปประเภทบัญชี บันทึกบัญชีใน
สมุดเงินสด โดย

	เดบิต	บัญชีค่าส่งเสริมการขายน้ำมัน	XX
หรือ	เดบิต	บัญชีภาษีซื้อ	XX
	เครดิต	บัญชีเงินสด	XX

บัญชี “ค่าส่งเสริมการขาย” นี้ ถือเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจในงบกำไรขาดทุน และถ้าสหกรณ์
จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเรียบร้อยแล้ว ก็ให้นำภาษีซื้อมาขอเครดิตภาษีได้

12. กรณีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี

ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร ฉบับที่ 60 เรื่อง กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้า หรือให้บริการรายย่อย การออกไปกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียนตามมาตรา 86/8 แห่งประมวลรัษฎากร และการเก็บรักษารายงานตามมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดอัตราระเหยของน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ดังนี้

“ข้อ 5 การจัดทำรายงานตามข้อ 3 ให้คำนวณจำนวนน้ำมันในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขาดหายไป เนื่องจากการระเหยของน้ำมันตามสภาพปกติได้ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของปริมาณน้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์หัวจ่ายในแต่ละเดือนภาษี”

ดังนั้น ณ วันสิ้นเดือนสหกรณ์จะต้องคำนวณหาจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขาดหายไป เนื่องจาก การระเหยของน้ำมันตามสภาพปกติได้ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของปริมาณน้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์หัวจ่ายใน แต่ละเดือนภาษี และถ้ามีจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงเกิน 0.5 ของยอดขายให้ถือเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี ซึ่งมีขั้นตอนวิธีปฏิบัติทางบัญชี ดังนี้

พนักงานบัญชี คำนวณจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีตามแบบรายงานแสดงรายละเอียดการ ขายน้ำมันเชื้อเพลิง ส่วน ก โดยพิจารณาจากรายการผลต่างสะสมยกไป เดือนหน้าของแต่ละเดือน และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับยอดขายแล้ว ยอดขาด บัญชีมีจำนวนเกินกว่าร้อยละ 0.5 ส่วนที่เกินกว่าร้อยละ 0.5 จะต้องบันทึก บัญชีเป็นการขายน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อนำภาษีขายส่งกรมสรรพากรให้ถูกต้อง ต่อไป สำหรับการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี แบ่งการ บันทึกออกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 **น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี โดยสหกรณ์สามารถหาผู้รับผิดชอบได้**
1.1 ถ้าผู้รับผิดชอบจ่ายเงินสดทันที ให้บันทึกบัญชีตามราคาขายในสมุดเงินสด

โดย

เดบิต	บัญชีเงินสด	XX
เครดิต	บัญชีขายน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีภาษีขาย	XX

และให้ผ่านรายการไปบัญชีต่าง ๆ ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข ณ วันสิ้นเดือนอีก 1 ครั้ง เพื่อให้มีการบันทึกตัดยอดขายเนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีให้เห็นอย่างชัดเจนต่างหาก ดังนั้น รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข ณ วันสิ้นเดือนถัดไป ช่องรายการผลต่างสะสมยกมาจะต้องเท่ากับศูนย์เสมอ

ทั้งนี้ พนักงานบัญชีจะต้องแจ้งให้พนักงานขายทราบ เพื่อจะได้บันทึกปรับยอดในรายงานถึงน้ำมันคงเหลือประจำวันให้มียอดถูกต้องตรงกัน

1.2 ถ้ามีผู้รับผิดชอบแล้ว แต่ผู้รับผิดชอบผู้นั้นยังมีได้จ่ายเงินสดทันที ให้บันทึกบัญชีตามราคาขายในสมุดรายวันทั่วไป โดย

เดบิต	บัญชีลูกหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี	XX
เครดิต	บัญชีขายน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีภาษีขาย	XX

และให้ผ่านรายการไปบัญชีต่าง ๆ ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และให้จัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข ณ วันสิ้นเดือนอีกครั้งเช่นเดียวกันกับข้อ 1.1

กรณีที่ 2 น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี โดยสหกรณ์ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้

เนื่องจากตามประมวลรัษฎากร มาตรา 77/1(8)(จ) สิ้นค่าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบให้หมายความรวมถึง ขาย ดังนั้น สหกรณ์ที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อมีสินค้าขาดบัญชีจึงต้องกำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม กล่าวคือ วิธีปฏิบัติทางบัญชีเดิมสำหรับสินค้าขาดบัญชีที่ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้ สหกรณ์จะปรับปรุงบัญชีด้วยการตั้งบัญชีสำรองสินค้าขาดบัญชีด้วยราคาทุน แต่วิธีปฏิบัติที่กำหนดใหม่ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ สหกรณ์จะต้องบันทึกสินค้าขาดบัญชีที่ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้แยกออกมาจากสินค้าคงเหลือ และบันทึกด้วยราคาขาย ณ วันที่ตรวจพบสินค้าขาดบัญชี และบันทึกภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

ดังนั้น ในทางปฏิบัติเมื่อสหกรณ์ขายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือเปรียบเทียบกับจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือที่ตรวจนับได้ และหักลดหย่อนจำนวนน้ำมันสุญระเหยคือร้อยละ 0.5 ของปริมาณขายในแต่ละเดือนแล้ว ปรากฏว่า ยังมีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดเกินกว่าจำนวนน้ำมันสุญระเหยที่ยอมให้หักลดหย่อนได้แล้ว ถือเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี และสหกรณ์ยังไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบชดเชยได้ ให้สหกรณ์บันทึกพักบัญชีไว้ในบัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ (ตามราคาขาย) โดยบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

เดบิต	บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ	XX
เครดิต	บัญชีขายน้ำมันเชื้อเพลิง	XX
เครดิต	บัญชีภาษีขาย	XX

และให้ผ่านรายการไปบัญชีต่างๆ ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และในการจัดทำรายงานภาษีขาย ให้ระบุด้วยว่าเป็นรายการน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ และจัดทำรายงานวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิง ณ วันสิ้นเดือน เพื่อทราบจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี และมีผู้รับผิดชอบหรือไม่ โดยจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข โดยแยกแสดงให้เห็นจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ (โดยใช้หมึกสีแดง) ต่างหากจากน้ำมันคงเหลือในถัง แล้วแสดงหักด้วยยอดขายน้ำมันเชื้อเพลิง (ขาดบัญชี) โดยแสดงดังนี้

3. น้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด

3.1 *	น้ำมันในถัง	XX
3.2	น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ	XX

* ข้อสังเกต ณ วันสิ้นเดือน รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข ที่จัดทำขึ้นอีก 1 ฉบับ ซึ่งแสดงให้เห็นรายการน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบนั้น จะเห็นได้ว่า ยอดน้ำมันสะสมในถังน้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด จะมีจำนวนเท่ากับรายการน้ำมันในถัง (ข้อ 3.1) ของหัวข้อมันที่วัดได้จริงต้นงวด ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อมีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ จะตัดบัญชีออกมาจากน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ ไม่ถือว่าเป็นรายการคงเหลืออีกต่อไป โดยจะนำมาตั้งบัญชีหักเป็นยอดสะสมไว้ต่างหาก เพื่อดำเนินการติดตามหาผู้รับผิดชอบจนถึงที่สุด ซึ่งรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข ที่จัดทำขึ้นอีก 1 ฉบับนี้ จะแสดงรายการหักด้วยยอดขายที่เกิดจากน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ ดังนั้น น้ำมันคงเหลือตามบัญชีจึงมียอดเท่ากับน้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด

ต่อมาถ้าสหกรณ์สามารถหาผู้รับผิดชอบได้ ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีในสมุดเงินสด (ถ้าได้รับชดใช้เป็นเงินสด) หรือสมุดรายวันทั่วไป (ถ้ายังไม่ได้รับเงินสดทันที) ด้วยราคาขายโดย

เดบิต	บัญชีเงินสด	XX	
หรือ	เดบิต	บัญชีลูกหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี	XX
เครดิต	บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ	XX	

สำหรับบัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ ที่ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้ และยังมียอดคงเหลือสะสมไปจนถึงวันสิ้นปีทางบัญชี ให้จัดทำรายการปรับปรุงบัญชีเกี่ยวกับสินค้าขาดบัญชี ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตัดหนี้สูญและสินค้าขาดบัญชี พ.ศ.2532 ในสมุดรายวันทั่วไป ซึ่งจะบันทึกเท่ากับจำนวนเงินคงเหลือในบัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ โดย

เดบิต บัญชีค่าเสียหายน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี XX

เครดิต บัญชีสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ XX

บัญชีค่าเสียหายน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีถือเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ ในงบกำไรขาดทุน สำหรับในงบการเงิน ให้แสดงรายการน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ เรียงลำดับไว้ต่อจากรายการสินค้าคงเหลือ แล้วแสดงรายการหักด้วยบัญชีสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเห็นชัดว่า มีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ โดยได้ตั้งสำรองไว้เต็มจำนวนแล้ว

อนึ่ง ถ้าสหกรณ์มีสินค้าขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบหลายรายการ ให้แสดงไว้เป็นยอดรวมในรายการชื่อว่า “สินค้าขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ” และหักด้วยรายการ “สำรองสินค้าขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ” และให้จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน ว่าเป็นสินค้าขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วยสินค้าชนิดใด จำนวนเงินเท่าใด พร้อมทั้งแสดงการตั้งสำรองสินค้าขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบแต่ละชนิดให้เห็นชัดเจนด้วย

และถ้าปีต่อมา หากสหกรณ์สามารถหาผู้รับผิดชอบสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีที่ตั้งสำรองไว้แล้วนั้น ได้ให้ปรับปรุงบัญชีเฉพาะจำนวนเงินที่มีผู้รับผิดชอบ ในสมุดรายวันทั่วไป ดังนี้

เดบิต บัญชีสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ XX

เครดิต บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีได้รับค่าใช้จ่าย XX

พร้อมทั้งบันทึกจำนวนเงินหรือลูกหนี้ที่รับผิดชอบ ให้บันทึกในสมุดเงินสดหรือสมุดรายวันทั่วไป แล้วแต่กรณี ดังนี้

เดบิต บัญชีเงินสด XX

หรือ เดบิต บัญชีลูกหนี้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี XX

เครดิต บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ XX

สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบที่ตั้งสำรองไว้แล้วนั้น หากยังมียอดคงเหลือในบัญชีอยู่อีก โดยเป็นที่แน่นอนว่าสหกรณ์ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้ หรือเป็นยอดค้างบัญชีนานพอสมควร และคาดว่าจะหาผู้รับผิดชอบไม่ได้ ซึ่งสหกรณ์ต้องการจะตัดเป็นสินค้าขาดบัญชี ก็ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การตัดหนี้สูญและสินค้าขาดบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2532 เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์อนุมัติให้ตัดเป็นสินค้าขาดบัญชี และหากที่ประชุมใหญ่อนุมัติให้ตัดบัญชีได้ ให้จัดทำรายการปรับปรุงบัญชี โดย

เดบิต บัญชีสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ XX

เครดิต บัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ XX

ตัวอย่าง

การบันทึกบัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี

สหกรณ์การเกษตรว่องไว จำกัด ขอสรุปรายการที่ต้องนำมาพิจารณา

เกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี คือ รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ค ประจำเดือน พฤษภาคม 2538 ดังนี้

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ประจำเดือน พฤษภาคม 2538

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรวอ้งไว จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ.....

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่	จำนวน	เลขที่	จำนวน	เลขที่	จำนวน	เลขที่	จำนวน
	ถังน้ำมัน	ลิตร	ถังน้ำมัน	ลิตร	ถังน้ำมัน	ลิตร	ถังน้ำมัน	ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสมที่วัดได้ ในถังน้ำมันเชื้อเพลิง ณ วัดปิดสำรวจสิ้นเดือน	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นเดือน	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
3. น้ำมันในถัง ณ วันเปิดสำรวจ ต้นเดือน	BP1	4600	AR1	5000	TT1	2800	DE1	4000
4. บวก ยอดน้ำมันรับระหว่างเดือน		3000		2000		2500		2000
5. หัก น้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์ ระหว่างเดือน		4325		4250		3160		3180
หัก อื่น ๆ (ระบุ).....		-		-		-		-
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)		3275		2750		2140		2820
7. จำนวนน้ำมันเพิ่มขึ้น/(ลดลง)(2-6)		(75)		(50)		(40)		(20)
8. ร้อยละของน้ำมันเพิ่มขึ้น/(ลดลง) ต่อจำนวนน้ำมันที่ขายระหว่าง เดือน (7/5) x 100		(1.73)		(1.18)		(1.27)		(0.63)

หมายเหตุ ราคาขายต่อหน่วย ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2538

น้ำมันเบนซินพิเศษ ราคาขายลิตรละ 8.95 บาท

น้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่ว ราคาขายลิตรละ 8.20 บาท

น้ำมันเบนซินธรรมดา ราคาขายลิตรละ 8.15 บาท

น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ราคาขายลิตรละ 7.65 บาท

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาแล้ว สรุปว่า

1. ยอดน้ำมันเบนซินพิเศษขาดบัญชีที่เกินจากร้อยละ 0.5 ของยอดขาย นายบุญรับ ชอบดี ยอมรับชดใช้ โดยจะนำเงินมาชำระหนี้ภายในวันที่ 20 มิถุนายน 2538
2. สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดอื่น ๆ ที่ขาดบัญชีนั้น สหกรณ์ยังไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้

จากโจทย์ตัวอย่าง สหกรณ์ต้องปฏิบัติดังนี้

1. คำนวณจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีของแต่ละชนิด
2. บันทึกรายการปรับปรุงบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป และบันทึกตั้งสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี สมมติว่าเป็น 30 มิถุนายน 2538
3. จัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด (ส่วน ข) ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2538 เฉพาะรายการข้อ 3 น้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด (ยอดยกมาทางบัญชีจาก 31 พฤษภาคม 2538)

1. คำนวณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดขาดบัญชี

รายการ	เบนซินพิเศษ (จำนวนลิตร)	เบนซินไร้สารตะกั่ว (จำนวนลิตร)	เบนซินธรรมดา (จำนวนลิตร)	ดีเซล หมุนเร็ว (จำนวนลิตร)
ร้อยละ 0.5 ของยอดขาย	21.63 (0.5 x 4325) 100	21.25 (0.5 x 4250) 100	15.80 (0.5 x 3160) 100	15.9 (0.5 x 3180) 100
น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี	(75 - 21.63) 53.37	(50 - 21.25) 28.75	(40 - 15.80) 24.20	(20 - 15.9) 4.10

ดังนั้นมูลค่าน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีแต่ละชนิด (ตามราคาขาย) มีจำนวนเท่ากับ

น้ำมันเบนซินพิเศษขาดบัญชี 53.37×8.95
= 477.66 บาท - ผู้รับผิดชอบคือนายบุญรับ ชอบดี

น้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่วขาดบัญชี 28.75×8.20
= 235.75 บาท - ยังหาผู้รับผิดชอบไม่ได้

น้ำมันเบนซินธรรมดาขาดบัญชี 24.20×8.15 - ยังหาผู้รับผิดชอบไม่ได้
= 197.23 บาท

น้ำมันดีเซลขาดบัญชี 4.10×7.65
= 31.37 บาท - ยังหาผู้รับผิดชอบไม่ได้

รายงานการวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิง

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2538

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
น้ำมันสะสมที่วัดได้จริง	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
น้ำมันคงเหลือในบัญชี		3275		2750		2140		2820
ลดหย่อนร้อยละ 0.5 ของปริมาณ ที่ขาย		21.63		21.25		15.80		15.90
น้ำมันขาดบัญชี		53.37		28.75		24.20		4.10
น้ำมันคงเหลือในบัญชี :-								
น้ำมันคงเหลือ	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
น้ำมันขาดบัญชี				28.75		24.20		4.10
รอหาผู้รับผิดชอบ								

หมายเหตุ น้ำมันเบนซินพิเศษที่ขาดบัญชี จำนวน 53.37 ลิตร
 อยู่ในความรับผิดชอบของนายบุญรับ ขอบดี และ
 คิดเป็นจำนวนเงินเท่ากับ $53.37 \times 8.95 = 477.66$ บาท

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	เดบิต	เครดิต
2538			
พฤษภาคม 31	ลูกหนี้น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี ขายน้ำมันเชื้อเพลิง ภาษีขาย (7×477.66) 107 (ปรับปรุงบัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีที่มี ผู้รับผิดชอบคือ นายบุญรับ ชอบดี)	477.66	446.41 31.25
	น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ ขายน้ำมันเชื้อเพลิง ภาษีขาย $(235.75+197.23+31.37) \times 7$ 107 (ปรับปรุงบัญชีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีสำหรับ จำนวนที่ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้)	464.35	433.97 30.38
มิถุนายน 30	ค่าเสียหายน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี สำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี รอหาผู้รับผิดชอบ (ปรับปรุงคั้งสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีที่ ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี)	464.35	464.35

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2538

ชื่อผู้ประกอบการ.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ.....

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสม ในถังน้ำมันเชื้อเพลิง ที่วัดได้จริงสิ้นงวด	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด		3200		2700		2100		2800
3. น้ำมันที่วัดได้จริงคั่นงวด น้ำมันในถัง	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
น้ำมันขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ		-		28.75		24.20		4.10
4. บวก ยอดน้ำมันรับประจำวัน								
5. หัก ยอดน้ำมันขายประจำวัน หัก อื่น ๆ (ระบุ) ขายน้ำมัน (ขาดบัญชี)				28.75		24.20		4.10
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)		-		-		-		-
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา								
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป (7+8)								

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2539

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรวอองไว จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ.....

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสม ในถังน้ำมันเชื้อเพลิง ที่วัดได้จริงสิ้นงวด								
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด								
3. น้ำมันที่วัดได้จริงสิ้นงวด	BP1	3200	AR1	2700	TT1	2100	DE1	2800
4. บวก ยอดน้ำมันรับประจำวัน								
5. หัก ยอดน้ำมันขายประจำวัน หัก อื่น ๆ (ระบุ).....								
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)								
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)								
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา								
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป (7+8)								

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

13. การปิดบัญชีภาษีซื้อ และภาษีขาย ณ วันสิ้นเดือน

ณ วันสิ้นเดือนให้สหกรณ์ปิดบัญชีภาษีซื้อ และบัญชีภาษีขาย ไปยังบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อ
คำนวณหายอดภาษีมูลค่าเพิ่ม ว่าจะต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นจำนวนเงินเท่าใด หรือจะขอคืน หรือขอ
เครดิตภาษีเป็นจำนวนเท่าใด โดยบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป โดย

	เดบิต	บัญชีภาษีขาย	XX
(ผลต่าง)เดบิต		บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(ลูกหนี้สรรพากร)	XX (ถ้าภาษีซื้อมากกว่า ภาษีขาย)
	เครดิต	บัญชีภาษีซื้อ	XX
(หรือมีผลต่าง)	เครดิต	บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(เจ้าหนี้สรรพากร)	XX (ถ้าภาษีซื้อ น้อยกว่าภาษีขาย)

เมื่อปิดบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขาย ไปยังบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่มเรียบร้อยแล้ว ถ้าปรากฏว่า ยอดคงเหลือ
ของบัญชีภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นดังนี้

1. เป็นด้านเดบิต หมายถึง ภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย สหกรณ์จะขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยขอคืน
เป็นเงินสดหรือขอเครดิตภาษีซื้อในเดือนถัดไป ถ้าสหกรณ์ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงินสด เมื่อสหกรณ์
ได้รับเงินสดหรือได้รับเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสหกรณ์จากกรมสรรพากรแล้ว ให้บันทึกบัญชี
ในสมุดเงินสดหรือสมุดรายวันทั่วไป แล้วแต่กรณี โดย

	เดบิต	บัญชีเงินสด	XX
หรือ	เดบิต	บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX
	เครดิต	บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม	XX

แต่ถ้าสหกรณ์ขอนำภาษีซื้อจำนวนที่มากกว่าภาษีขาย ซึ่งผลต่างอยู่ทางด้านเดบิตในบัญชี
ภาษีมูลค่าเพิ่มไปขอเครดิตภาษีซื้อในเดือนถัดไป สหกรณ์ไม่ต้องบันทึกบัญชีใดๆ ให้คงบัญชีไว้เช่นนั้น
จนกระทั่งถึงเดือนถัดไป ให้นำภาษีมูลค่าเพิ่มที่มียอดคงเหลือทางด้านเดบิตของเดือนก่อน ซึ่งถือเป็น
ลูกหนี้สรรพากรไปบันทึกปรับปรุงรายการกับภาษีซื้อ ภาษีขาย และภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นของเดือน
ถัดไปนั้นในสมุดรายวันทั่วไป เพื่อทราบว่าสหกรณ์จะต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มหรือขอเครดิตภาษีซื้อ
ได้อีกหรือไม่ ดังตัวอย่างแสดงการบันทึกบัญชีในหน้า.....96.....

อนึ่ง บัญชีกำไรมูลค่าเพิ่มถ้ามียอดคงเหลือทางด้านเดบิต (ลูกหนี้สรรพากร) ในเดือนใดแล้วในเดือนถัดไป บัญชีกำไรมูลค่าเพิ่มจะต้องปรับปรุงยอด ซึ่งจะมีรายการเกิดขึ้นทั้งทางด้านเดบิตและด้านเครดิตด้วยจำนวนเงินเท่ากัน เพื่อหักล้างยอดคงเหลือเดือนก่อน และตั้งยอดบัญชีกำไรมูลค่าเพิ่มใหม่ทางด้านเดบิต เพื่อนำไปขอเครดิตภาษี และถ้าหลังจากปรับปรุงยอดกำไรมูลค่าเพิ่มเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่ามียอดคงเหลือทางด้านเครดิต (เจ้าหนี้สรรพากร) สหกรณ์จะต้องนำส่งกำไรมูลค่าเพิ่มภายในวันที่ 1-15 ของเดือนถัดไป (ดูตัวอย่างการปิดบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขายของรายการวันที่ 31 มีนาคม 2539)

2. เป็นด้านเครดิต หมายถึง ภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ สหกรณ์จะต้องเสียกำไรมูลค่าเพิ่มให้กรมสรรพากรภายในวันที่ 1 - 15 ของเดือนถัดไป และเมื่อสหกรณ์จ่ายเงินหรือเช็คเป็นค่ากำไรมูลค่าเพิ่ม ให้บันทึกบัญชี โดย

เดบิต	บัญชีกำไรมูลค่าเพิ่ม	XX	
	เครดิต	บัญชีเงินสด	XX
หรือ	เครดิต	บัญชีเงินฝากธนาคาร	XX

ข้อสังเกต ณ วันสิ้นปีทางบัญชี บัญชีกำไรมูลค่าเพิ่มที่มียอดคงเหลือทางด้านเดบิตให้แสดงไว้ในรายการ “กำไรมูลค่าเพิ่ม-ลูกหนี้สรรพากร” ในหมวดสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น แต่ถ้าบัญชีกำไรมูลค่าเพิ่มมียอดคงเหลือทางด้านเครดิต ให้แสดงไว้ในรายการ “กำไรมูลค่าเพิ่ม-เจ้าหนี้สรรพากร” ในหมวดหนี้สินหมุนเวียนอื่น

ตัวอย่าง การปิดบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขาย

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต	
2539						
ม.ค. 31	เดบิต บัญชีภาษีขาย		1,200	-		
	เครดิต บัญชีภาษีซื้อ				1,000	-
	เครดิต บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(เจ้าหน้าที่สรรพากร) (ปิดบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขาย ประจำเดือน)	10			200	-
ก.พ. 15	เดบิต บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(เจ้าหน้าที่สรรพากร)	10	200	-		
	เครดิต บัญชีเงินสด (นำเงินส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม)				200	-
ก.พ. 28	เดบิต บัญชีภาษีขาย		1,100	-		
	เดบิต บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(ลูกหนี้สรรพากรเดือนก.พ)	10	300	-		
	เครดิต บัญชีภาษีซื้อ (ปิดบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขายประจำเดือน)				1,400	-
มี.ค. 31	เดบิต บัญชีภาษีขาย		1,800	-		
	เดบิต บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(ลูกหนี้สรรพากรเดือนมี.ค)	10	400	-		
	เครดิต บัญชีภาษีซื้อ				1,900	-
	เครดิต บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(ลูกหนี้สรรพากร- เดือนก.พ.) (ปิดบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขาย และโอนยอดลูกหนี้ สรรพากรเดือน ก.พ. มาขอเครดิตภาษีซื้อในเดือนนี้)	10			300	-
เม.ย. 30	เดบิต บัญชีภาษีขาย		2,000	-		
	เครดิต บัญชีภาษีซื้อ				1,500	-
	เครดิต บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(ลูกหนี้สรรพากร- เดือนมี.ค.)	10			400	-
	เครดิต บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม(เจ้าหน้าที่สรรพากร) (ปิดบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขาย และโอนยอดลูกหนี้ สรรพากรเดือน มี.ค. มาขอเครดิตภาษีซื้อในเดือนนี้)	10			100	-

บัญชีภาษีมูลค่าเพิ่ม

หน้า 10

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต		คงเหลือ เดบิต		คงเหลือ เครดิต	
2539										
ม.ค. 31	ภาษีขาย	รว.1			1,200	-			1,200	-
	ภาษีซื้อ	รว.1	1,000	-				200	-	
ก.พ. 15	เงินสด		200	-			-	-	-	
28	ภาษีขาย	รว.1			1,100	-			1,100	-
	ภาษีซื้อ	รว.1	1,400	-			300	-		
มี.ค. 31	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ลูกหนี้เดือน ก.พ.)	รว.1			300	-	-	-	-	
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	รว.1	300	-			300	-		
	ภาษีขาย	รว.1			1,800	-			1,500	-
	ภาษีซื้อ	รว.1	1,900	-			400	-		
เม.ย. 30	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ลูกหนี้เดือน มี.ค.)	รว.1			400	-	-	-	-	
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	รว.1	400	-			400	-		
	ภาษีขาย	รว.1			2,000	-			1,600	-
	ภาษีซื้อ	รว.1	1,500	-					100	-
พ.ค. 15	เงินสด		100	-			-	-	-	

บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง
บัญชีซื้อน้ำมันหล่อลื่น }

ให้แสดงไว้เป็นต้นทุนขายในงบกำไรขาดทุนภายใต้
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

บัญชีค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง

ให้แสดงไว้เป็นรายการบวกซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงใน
งบต้นทุนขาย ภายใต้ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

ค่าธรรมเนียมธนาคาร
(เฉพาะส่วนที่เกิดจากการโอนเงินซื้อน้ำมัน)

ให้แสดงไว้เป็นรายการค่าใช้จ่าย
ภายใต้หมวดค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจของธุรกิจจัดหา
สินค้ามาจำหน่ายในงบกำไรขาดทุน

ขายน้ำมันเชื้อเพลิง
ขายน้ำมันหล่อลื่น }

ให้แสดงไว้เป็นรายการรายได้ของธุรกิจจัดหาสินค้า
มาจำหน่ายในงบกำไรขาดทุน

รายได้ค่าเช่าที่ดิน

ให้แสดงไว้เป็นรายการรายได้ของธุรกิจจัดหาสินค้า
มาจำหน่าย ภายใต้หมวดรายได้เฉพาะธุรกิจ

ค่าส่งเสริมการขาย

ให้แสดงไว้เป็นรายการค่าใช้จ่ายของธุรกิจจัดหา
สินค้ามาจำหน่าย ภายใต้หมวดค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ

ค่าเสียหายน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี

ให้แสดงไว้เป็นรายการค่าใช้จ่ายของธุรกิจจัดหา
สินค้ามาจำหน่าย ภายใต้หมวดค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ

น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีได้รับชดใช้

ให้แสดงไว้เป็นรายการรายได้ของธุรกิจจัดหาสินค้า
มาจำหน่าย ภายใต้หมวดรายได้เฉพาะธุรกิจ

ตัวอย่างการบันทึกบัญชี

ตัวอย่างที่ 1

สหกรณ์การเกษตรอุทกทุ่ง จำกัด จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตั้งแต่ 1 มกราคม 2538 และจะดำเนินธุรกิจสถานีบริการน้ำมันเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งธุรกิจ โดยจะเริ่มดำเนินธุรกิจในเดือนพฤษภาคม 2538 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2538

พ.ค. 1	สหกรณ์จ่ายค่าปรับพื้นที่ ถมดิน เพื่อเตรียมจัดตั้งสถานีบริการน้ำมัน จำนวนเงิน 10000.- บาท	
พ.ค. 10	ได้รับใบแจ้งหนี้/ใบกำกับภาษีจากบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด เป็นค่าก่อสร้างและติดตั้งอุปกรณ์ ดังนี้	
	ค่าก่อสร้างหลังคาคลุมปั้มและฐานถัง	123,500 บาท
	ค่าตู้จ่ายน้ำมัน MECH.IH.14/IP 2 ตู้	160,000 บาท
	ค่าถังน้ำมัน 1 ใบ	80,000 บาท
	อื่น ๆ (ประกอบด้วย ป้ายห้ามสูบบุหรี่)	6,500 บาท
	ป้ายบอกราคา ถังดับเพลิง กระจกดวง และไฮโดรมิเตอร์)	
	รวม	370,000 บาท
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%	25,900 บาท
	รวมทั้งสิ้น	395,900 บาท

- พ.ค. 12 - ถอนเงินฝากธนาคารกรุงไทย-ออมทรัพย์เป็นตัวแลกเงินธนาคาร 1 ฉบับ จำนวนเงิน 395,900 บาท เพื่อส่งชำระหนี้บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด และ เสียค่าธรรมเนียมธนาคาร จำนวน 1,000 บาท โดยจ่ายเป็นเงินสด
- พ.ค. 12 - ถอนเงินฝากธนาคารกรุงไทย-ออมทรัพย์ โดยซื้อตัวแลกเงินธนาคาร จำนวน 208,045.20 บาท และเสียค่าธรรมเนียมธนาคาร จำนวน 1,200 บาท เพื่อจ่าย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงตามรายการในใบเสร็จรับเงิน ดังนี้

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวน ลิตร	ราคา ลิตรละ	จำนวนเงิน
1	ดีเซล	16000	6.90	110,400
2	เบนซินพิเศษ	6000	8.31	49,860
3	ไร้สารตะกั่ว	6000	7.90	47,400
	ค่าขนส่ง			385.20
		รวมเงิน		208,045.20
		ภาษีมูลค่าเพิ่ม		13,610.43
		รวมค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าขนส่ง		194,434.77

พ.ด. 12 ขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสดประจำวันนี้ ซึ่งมีรายละเอียดการขาย ดังนี้

ลำดับ ที่	รายการ	หัวจ่าย เลขที่	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณ ลิตร	ราคา ลิตรละ	จำนวนเงิน
1	เบนซินพิเศษ	1	159727.2	160259.2	532	9.43	5,016.76
		2	192661.8	193416.0	754.2	9.43	7,112.11
2	ไร้สารตะกั่ว	1	360082.4	361966.8	1884.4	8.97	16,903.07
		2	309003.6	310317.9	1314.3	8.97	11,789.27
3	ดีเซล	1	205607	206761.2	1154.2	7.45	8,598.79
		2	672672.2	675504.4	2832.2	7.45	21,099.89
รวมเงินและภาษีมูลค่าเพิ่ม							70,519.89
ภาษีมูลค่าเพิ่ม							4,613.45
รวมเงินค่าน้ำมันเชื้อเพลิง							65,906.44

ให้หัวจ่ายที่ 2 ของน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิดเป็นการขายให้สมาชิก

- ทดสอบมิเตอร์ตู้จ่ายน้ำมัน มีรายละเอียดดังนี้

รายการ	หัวจ่าย เลขที่	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณ ลิตร
เบนซินพิเศษ	1	160259.2	160269.2	10
	2	193416.0	193426.0	10
ไร้สารตะกั่ว	1	316966.8	316976.8	10
	2	310317.9	310327.9	10
ดีเซล	1	206761.2	206771.2	10
	2	675504.4	675514.4	10

พ.ค. 12

- นำเงินฝากธนาคารกรุงไทยออมทรัพย์ จำนวน 70,000 บาท

พ.ค. 15

- ถอนเงินฝากธนาคารกรุงไทยออมทรัพย์ เป็นตัวแลกเงินธนาคาร จำนวน 104,485.20 บาท โดยเสียค่าธรรมเนียมธนาคาร จำนวน 600 บาท และนำมาจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ตามรายละเอียดในใบกำกับสินค้า ดังนี้

ลำดับ ที่	รายการ	จำนวน ลิตร	ราคา ลิตรละ	จำนวนเงิน	
1	ดีเซล	8000	6.93	55,440	-
2	เบนซินพิเศษ	3000	8.30	24,900	-
3	ไร้สารตะกั่ว	3000	7.92	23,760	-
	ค่าขนส่ง			385	20
	รวมเงิน			104,485	20
	ภาษีมูลค่าเพิ่ม			6,835	48
	รวมค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าขนส่ง			97,649	72
	หักส่วนลด 0.03 บาท/ลิตร			420	-
				97,229	72
	ภาษีมูลค่าเพิ่มหลังส่วนลด			6,806	08

- ได้รับใบเสร็จรับเงินจากบริษัทบางจากฯ ชำระหนี้ค่าก่อสร้างและติดตั้งอุปกรณ์

พ.ค. 15

- ขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวันนี้ มีรายละเอียดการขาย ดังนี้

ลำดับ ที่	รายการ	หัวจ่าย เลขที่	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณ ลิตร	ราคา ลิตรละ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
1	เบนซินพิเศษ	1	160269.2	160775.4	506.2	9.41	4,763	34	เบิกใช้ 200 ลิตร
		2	193426.0	193714.1	288.1	9.41	2,711	02	
2	ไร้สารตะกั่ว	1	361976.8	364218.7	2241.9	8.99	20,154	68	
		2	310327.9	310932.1	604.2	8.99	5,431	76	
3	ดีเซล	1	206771.2	208828.8	1857.6	7.49	13,913	42	
		2	675514.4	678030.2	2515.8	7.49	18,843	34	
รวมเงินและภาษีมูลค่าเพิ่ม							65,817	56	
หัก ส่วนลด							60	-	
ภาษีมูลค่าเพิ่ม							4,301	90	
รวมเงินค่าน้ำมันเชื้อเพลิง							61,455	66	

หมายเหตุ สมมุติว่า

- มิเตอร์หัวจ่ายเลขที่ 2 ของน้ำมันทุกชนิด เป็นการขายให้สมาชิกทั้งหมด และรวมทั้ง
การขายเชื่อด้วย ดังนี้
ดีเซล จำนวน 400 ลิตร ขายให้ นายเงิน แสนดี
- เบิกใช้น้ำมันดีเซล จำนวน 200 ลิตร จากหัวจ่ายที่ 1
- ให้ส่วนลดทันทีเมื่อลูกค้าซื้อครั้งละ 200 ลิตร จะให้ส่วนลดเป็นเงินสด 20 บาท
มีจำนวน 3 ราย คือ
ขายดีเซลเป็นเงินสดตามใบเสร็จรับเงินเลขที่ 0022 จำนวน 200 ลิตร
ขายดีเซลเป็นเงินสดตามใบเสร็จรับเงินเลขที่ 0023 จำนวน 200 ลิตร
ขายดีเซลเป็นเงินสดตามใบเสร็จรับเงินเลขที่ 0024 จำนวน 200 ลิตร

- พ.ค. 15 - จ่ายเงินสดซื้อผ้าเช็ดรถเพื่อเป็นของแจกสมนาคุณลูกค้า จำนวน 5 โหล ราคาโหลละ 60 บาท จำนวนเงิน 300 บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม 21 บาท รวมทั้งสิ้น 321 บาท
- นำเงินฝากธนาคาร-กรุงไทยออมทรัพย์ จำนวน 60,000 บาท

การตรวจวัดน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือสิ้นวัน มีดังนี้

วันที่ 12 พฤษภาคม 2539

เบนซินพิเศษ	จำนวน	4600	ลิตร
ไร้สารตะกั่ว	จำนวน	2700	ลิตร
ดีเซลหมุนเร็ว	จำนวน	11900	ลิตร

วันที่ 15 พฤษภาคม 2539

เบนซินพิเศษ	จำนวน	6800	ลิตร
ไร้สารตะกั่ว	จำนวน	2800	ลิตร
ดีเซลหมุนเร็ว	จำนวน	15500	ลิตร

ให้ทำ

1. สมมุติว่ารายการดังกล่าวข้างต้นเป็นรายการที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนพฤษภาคม
2. บันทึกรายการบัญชีต่างๆ ลงในสมุดบัญชีให้ครบถ้วน
3. จัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก. ข. และ ส่วน ค.
4. จัดทำรายงานภาษีซื้อ ภาษีขาย

ใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง

ประจำวันที่ 12 พฤษภาคม 2538

เวลา 15.30 น.

รายการ	หัวจ่าย เลขที่	จุดครั้งแรก		จุดครั้งหลัง		เบิกใช้ ผ่านสาย	จำนวนหน่วยที่ขาย			ราคาขาย ต่อลิตร	รวมเงินสด	หมายเหตุ
		(ลิตร)	(บาท)	(ลิตร)	(บาท)		(ลิตร)	ขายเชื้อ (ลิตร)	ขายสด (ลิตร)			
เบนซินพิเศษ	1	159727		160269.2		10	532	532	9.43	5,016.76		
	2	192661.8		193426.0		10	754.2	754.2	9.43	7,112.11		
ไร้สารตะกั่ว	1	360082.4		361976.8		10	1884.4	1884.4	8.97	16,903.07		
	2	309003.6		310327.9		10	1314.3	1314.3	8.97	11,789.27		
ดีเซล	1	205607		206771.2		10	1154.2	1154.2	7.45	8,598.79		
	2	672672.2		675514.4		10	2832.2	2832.2	7.45	21,099.89		
										70,519.89		

(เจตหมื่นห้าร้อยสิบเก้าบาทแปดสิบเก้าสตางค์)

หมิว ผู้รับเงิน
แก้ว ผู้ส่งเงิน

ใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง

ประจำวันที่ 15 พฤษภาคม 2538

รายการ	หัวจ่าย เลขที่	จุดครั้งแรก		จุดครั้งหลัง		เบิกใช้ ผ่านสาย	จำนวนหน่วยที่ขาย			ราคาขาย ต่อลิตร	รวมเงินสด	หมายเหตุ
		(ลิตร)	(บาท)	(ลิตร)	(บาท)		(ลิตร)	(ลิตร)	(ลิตร)			
เบนซินพิเศษ	1	160269.2		160775.4			506.2		506.2	9.41	4,763.34	
	2	193426		193714.1			288.1		288.1	9.41	2,711.02	
ไร้สารตะกั่ว	1	361976.8		364218.7			2241.9		2241.9	8.99	20,154.68	
	2	310327.9		310932.1			604.2		604.2	8.99	5,431.76	
ดีเซล	1	206771.2		208828.8		200	1857.6		1857.6	7.49	13,913.42	
	2	675514.4		678030.2			2515.8	400	2115.8	7.49	15,787.34	มีส่วนลด 60 บาท
											62,761.56	

(หกหมื่นสองพันเจ็ดร้อยหกสิบเอ็ดบาทห้าสิบบาทห้าสิบบาทสตางค์)

หมี
แก้ว

ผู้รับเงิน

ผู้ส่งเงิน

สมุดรายนาม

หน้า 1

วัน เดือน ปี	เลขที่เอกสาร	เลขที่ใบกำกับภาษี	ชื่อผู้ขาย (เจ้าหนี้ - การค้า)	รายการ	หน้าบัญชี	เงินสด				เงินเชื่อ				เกร็ดคิดเข้าหนี้ (บาท)	
						ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ค้างส่ง (บาท)	ภาษีซื้อ (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ค้างส่ง (บาท)	ภาษีซื้อ (บาท)		
2538				ดีเซล		16000	103,177.57		7,222.43						
พ.ศ. 12				เบนซินพิเศษ		6000	46,598.13		3,261.87						
				วัสดุสารตะกั่ว		6000	44,299.07		3,100.93						
				ค้างขนส่ง				360	-	25.20					
							194,074.77	360	-	13,610.43					
							(ส.1)	(ส.1)	(ส.1)	(ส.1)					
				ดีเซล		8000	51,813.08		3,626.92						
				เบนซินพิเศษ		3000	23,271.03		1,628.97						
				วัสดุสารตะกั่ว		3000	22,205.61		1,554.39						
				(หัก) ส่วนลด			(420)		(29.40)						
							96,869.72		6,780.88						
				ค้างขนส่ง				360	-	25.20					
							96,869.72	360	-	6,806.08					
							(ส.1)	(ส.1)	(ส.1)	(ส.1)					

สมุดเงินสด

หน้า 1 เกร็ด

เดบิต

วัน เดือน ปี	เลขที่ เอกสาร	เล่มที่ เลขที่ ใบกำกับภาษี	ชื่อบัญชีและรายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	วันที่	เลขที่ ใบกำกับ ภาษี	ชื่อบัญชีและรายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน ภาษีซื้อ
2538								2538						
พ.ค. 1	1							พ.ค. 1		คำใช้จ่ายในการจัดตั้ง สถานีบริการน้ำมัน รอตัดจ่าย	5	10,000	-	
			รวมรับ		-				1	รวมจ่าย	1	10,000	-	
			ยอดยกมา		20,000	-				ยอดยกไป		10,000	-	
			รวม		20,000	-				รวม		20,000	-	
พ.ค. 12			กรุงเทพ-ออมทรัพย์	2	603,945	20		พ.ค. 12		ค่าธรรมเนียมธนาคาร	11	2,200	-	
			ขายน้ำมันเชื้อเพลิง	8,10	65,906	43				เงินส่งชำระหนี้	15	395,900	-	
										ระหว่างทาง	7, 9	194,074	77	13,585
										น้ำมันเชื้อเพลิง	13, 9	360	-	25
									2	ค่าขนส่ง	13, 9	70,000	-	
			รวมรับ	1	674,465	08				กรุงเทพ-ออมทรัพย์	1	676,145	20	
			ยอดยกมา		10,000	-				รวมจ่าย		8,319	88	
					684,465	08				ยอดยกไป		684,465	08	

สมุดเงินสด

เดบิต

หน้า 2 เครดิต

วัน เดือน ปี	เลขที่ เอกสาร	เลขที่ เลขที่ ใบกำกับภาษี	ชื่อบัญชีและรายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน ภาษีขาย	วัน เดือน ปี	เลขที่ เอกสาร	เลขที่ ใบกำกับ ภาษี	ชื่อบัญชีและรายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน ภาษีซื้อ
พ.ศ. 15			กรุงเทพ-ออมทรัพย์	2	104,485 20		พ.ศ. 15			ค่าธรรมเนียมธนาคาร	11	600 -	
			ขายน้ำมันเชื้อเพลิง	8, 10	58,655 66	4105 90				ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	7, 9	96,869 72	6,780 88
										ค่าขนส่ง	13, 9	360 -	25 20
										เงินจ่ายล่วงหน้า - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	14	449 40	
										ค่าส่งเสริมการขาย น้ำมัน	12, 9	300 -	21 -
									2	กรุงเทพ-ออมทรัพย์	2	60,000 -	
			รวมรับ	1	167,246 76					รวมจ่าย	1	165,406 20	
			ยอดยกมา		8319 88					ยอดยกไป		10,160 44	
					175,566 64							175,566 64	

สมุดขายน้ำมัน

วัน เดือน ปี	เลขที่เอกสาร	ชื่อผู้ซื้อ (ลูกหมัด การค้า)	รายการ	หน้า บัญชี ย่อย	เงินสด						เงินเชื่อ						เคบิตลูกหมัด (บาท)
					สมาชิก		ผู้มีใช้สมาชิก		จำนวนเงิน		สมาชิก		ผู้มีใช้สมาชิก		จำนวนเงิน		
					ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	
2538 พ.ค. 12			เบนซินพิเศษ # 1 # 2 ไร้สารตะกั่ว # 1 # 2 ดีเซล # 1 # 2		754.2 6,646 83 1314.3 11,018 01 2832.2		532 4,688 56 1884.4 15,797 26 1154.2 8,036 25		328 20 465 28 1,105 81 771 26 562 53 1,380 37 4613 45								
15			เบนซินพิเศษ # 1 # 2 ไร้สารตะกั่ว # 1 # 2 ดีเซล # 1 # 2		288.1 2,533 66 604.2 5,076 41 2115.8 14,754 52 22,364 59		506.2 4,451 72 2241.9 18,836 15 1857.6 13,003 20		311 62 177 36 1,318 53 355 35 910 22 1,032 82 4,105 90		400 2800 - 2800 -				196 2,996 00 196 2,996 00		
															(ป.10) (ป.10) (ป.10)		

ส่วน ก

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2538

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อผู้ประกอบการ.....สหกรณ์การเกษตรสุท่ง...จำกัด...
 ชื่อสถานีบริการน้ำมัน.....สหกรณ์การเกษตรสุท่ง...จำกัด...
 ที่อยู่.....

หัวข้อ เลขที่	เบนซินพิเศษ			เบนซินไร้สารตะกั่ว			เบนซินธรรมดา			ดีเซลหมุนเร็ว						
	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท
1	159727.2	160269.2	542	5,111.06	360082.4	361976.8	1894.4	16,992.77	-	-	-	-	205607	206771.2	1164.2	8,673.29
2	192661.8	193426	764.2	7,206.41	309003.6	310327.9	1324.3	11,878.97	-	-	-	-	672672.2	675514.4	2842.2	21,174.39
3																
4																
5																
6																
7																
8																
1 รวม			1306.2	12,317.47			3218.7	28,871.74							4006.4	29,847.68
2 หักยอดน้ำมันทดสอบ			20	188.60			20	179.40							20	149
หักอื่น ๆ (ระบุ.....)			-	-			-	-							-	-
3 รวมยอดขายประจำวัน			1286.2	12,128.87			3198.7	28,692.34							3986.4	29,698.68
4 หักส่วนลดการค้าหน้าถ่าน			-	-			-	-							-	-
5 ยอดขายสุทธิ				12,128.87				28,692.34								29,698.68
6 ภาษีขาย (5)X(107)				793.48				1,877.07								1,942.90
7 ภาษีซื้อของน้ำมันเชื้อเพลิง				3,261.87				3,110.93								7,222.43
รวมภาษีขายจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น				4,613.45												
รวมภาษีซื้อจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น																13,585.23

ใบกำกับภาษีมีต้นแบบ ตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)
 เลขที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท

ใบกำกับภาษีมีต้นแบบ ตามมาตรา 86/6 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)
 เลขที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท

ราคาน้ำมัน ณ วันที่
 เบนซินพิเศษ 9.43 บาท เบนซินไร้สารตะกั่ว 8.97 บาท
 เบนซินธรรมดา - บาท ดีเซลหมุนเร็ว 7.45 บาท

ส่วน ก

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2558

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อผู้ประกอบการ...สหกรณ์การเกษตรอุทง...จำกัด...

ชื่อสถานีบริการน้ำมัน...สหกรณ์การเกษตรอุทง...จำกัด...

ที่อยู่.....

หัวข้อ	เบนซินพิเศษ			เบนซินไร้สารตะกั่ว			เบนซินธรรมดา			ดีเซลหมุนเร็ว						
	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท
1	160269.2	160775.4	506.2	4,763.34	361976.8	364218.7	2241.9	20,154.68	-	-	-	-	206771.2	208828.8	2057.6	15,411.42
2	193426.0	193714.1	288.1	2,711.02	310327.9	310932.1	604.2	5,431.76	-	-	-	-	675514.4	678030.2	2515.8	18,843.34
3																
4																
5																
6																
7																
8																
รวม			794.3	7,474.36			2846.1	25,586.44							4573.4	34,254.76
2 หักยอดน้ำมันทดสอบ																
หักอื่น ๆ (ระบุ.....)			-	-			-	-							200	1498
3 รวมยอดขายประจำวัน			794.3	7,474.36			2846.1	25,586.44							4373.4	32,756.76
4 หักส่วนลดการค้าหน้าลาน				-				-								60
5 ยอดขายสุทธิ			794.3	7,474.36			2846.1	25,586.44							4373.4	32,696.76
6 ภาษีขาย (5x7/107)				488.98				1,673.88								2,139.04
7 ภาษีซื้อของน้ำมันเชื้อเพลิง				1,628.97				1,554.39								3,626.92
รวมภาษีขายจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น				4,301.90												6,780.88
รวมภาษีซื้อจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น																

ใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบ ตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)

เล่มที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท

เล่มที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท

ใบกำกับภาษีอย่างย่อ ตามมาตรา 86/6 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)

เล่มที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท

ราคาน้ำมัน ณ วันที่
เบนซินพิเศษ 9.41 บาท เบนซินไร้สารตะกั่ว 8.99 บาท
เบนซินธรรมดา - บาท ดีเซลหมุนเร็ว 7.49 บาท

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต	
2538						
พ.ค. 10	อุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน	4	363,500	-		
	ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสถานีบริการ-	5	6,500	-		
	น้ำมันรอตัดจ่าย					
	ภาษีซื้อ	9	25,900	-		
	เจ้าหน้าที่ติดตั้งอุปกรณ์ฯ	6			395,900	-
	(บันทึกยอดเจ้าหน้าที่ตามใบแจ้งหนี้ของ					
	บริษัทบางจากฯ จำกัด)					
15	น้ำมันเชื้อเพลิงใช้ไป	16	1,380	-		
	น้ำมันเชื้อเพลิงเบิกใช้	17			1,380	-
	(เบิกน้ำมันดีเซล ใช้ในกิจการ 200 ลิตร					
	ราคาทุน @ 6.90)					
	เจ้าหน้าที่ติดตั้งอุปกรณ์สถานีบริการน้ำมัน	6	395,900	-		
	เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง	15			395,900	-
	(ได้รับใบเสร็จรับเงินจากบริษัทบางจาก)					

เงินสด

1

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538	ย/ม						20,000	-		
พ.ค. 1		ส.1			10,000	-	10,000	-		
12		ส.1	674,465	08	676,145	20	8,319	88		
15		ส.1	167,246	76	165,406	20	10,160	44		

ธนาคารกรุงไทย-ออมทรัพย์

2

น เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538	ย/ม						705,000	-		
พ.ค. 12		ส.1			603,945	20	101,054	80		
		ส.1	70,000	-			171,054	80		
15		ส.1	60,000	-	104,485	20	126,569	60		

ถูกหักค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

3

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 15		ข.1	2,996	-			2,996	-		

อุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน

4

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538 พ.ค. 10	เจ้าหน้าที่ค่าติดตั้งอุปกรณ์	รว.1	363,500	-			363,500	-		

ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสถานบริการน้ำมันรถตัดจ่าย

5

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538 พ.ค. 1		ส.1	10,000	-			10,000	-		
10		รว.1	6,500	-			16,500	-		

เจ้าหน้าที่ค่าติดตั้งอุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน

6

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538 พ.ค. 10		รว.1			395,900	-			395,900	-
12		ส.1	395,900	-			-			

ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง

7

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 12		ส.1	194,074	77						
15		ส.1	96,869	72			290,944	49		

ขายน้ำมันเชื้อเพลิง

8

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 12		ส.1			65,906	44				
15		ส.1			58,655	66				
		ข.1			2,800	-				
		รว.1							128,762	10

ภาษีซื้อ

9

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 10		รว.1	25,900	-						
	ซื้อน้ำมัน	ส.1	13,585	23						
	ค่าขนส่งน้ำมัน	ส.1	25	20						
	ซื้อน้ำมัน	ส.1	6,780	88						
	ค่าขนส่งน้ำมัน	ส.1	25	20						
	ค่าส่งเสริมการขาย	ส.1	21	-			46,337	51		

ภาษีขาย

10

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 12		ส.1			4,613	45				
15		ส.1			4,105	90				
		ข.1			196	-			8,915	35

ค่าธรรมเนียมธนาคาร

11

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 12		ส.1	2,200	-						
15		ส.1	600	-			2,800	-		

ค่าส่งเสริมการขาย

12

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 15		ส.1	300	-			300	-		

ค่าน้ำมัน

13

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 12		ส.1	360	-			360	-		
15		ส.1	360	-			720	-		

เงินจ่ายล่วงหน้าค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

14

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 15		ส.1	449	40			449	40		

เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง

15

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538										
พ.ค. 12		ส.1	395,900	-			395,000	-		
		รว.1			395,000	-	-		-	

น้ำมันเชื้อเพลิงใช้ไป

16

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538 พ.ค. 15	น้ำมันเชื้อเพลิงเบิกใช้	รว.1	1,380	-			1,380	-		

น้ำมันเชื้อเพลิงเบิกใช้

17

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บ/ช	เดบิต		เครดิต		จำนวนเงิน เดบิต		จำนวนเงิน เครดิต	
2538 พ.ค. 15	น้ำมันเชื้อเพลิงใช้ไป				1,380	-			1,380	-

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2538

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรลูกทุ่ง จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ สหกรณ์การเกษตรลูกทุ่ง จำกัด

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถึงน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถึงน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถึงน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถึงน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ขอดน้ำมันสะสม ในถึงน้ำมันเชื้อเพลิง ที่วัดได้จริงสิ้นงวด	BO1	4600	RO1	2700			DO1	11900
2. รวมขอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด		4600		2700				11900
3. น้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด	-		-					-
4. บวก ขอดน้ำมันรับประจำวัน	BO1	6000	RO1	6000			DO1	16000
5. หัก ขอดน้ำมันขายประจำวัน หัก อื่น ๆ (ระบุ) ทดสอบมิเตอร์		1286.2		3198.7				3986.4
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)		4693.8		2781.3				11993.6
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)		(93.8)		(81.3)				(93.6)
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา	-		-					-
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป (7+8)		(93.8)		(81.3)				(93.6)

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2538

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรอุทู่ จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ สหกรณ์การเกษตรอุทู่ จำกัด

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่	จำนวน	เลขที่	จำนวน	เลขที่	จำนวน	เลขที่	จำนวน
	ถังน้ำมัน	ลิตร	ถังน้ำมัน	ลิตร	ถังน้ำมัน	ลิตร	ถังน้ำมัน	ลิตร
1. ขอดน้ำมันสะสม	BO1	6800	RO1	2800			DO1	15500
ในถังน้ำมันเชื้อเพลิง								
ที่วัดได้จริงสิ้นงวด								
2. รวมขอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด		6800		2800				15500
3. น้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด	BO1	4693.8	RO1	2781.3			DO1	11993.6
4. บวก ขอดน้ำมันรับประจำวัน		3000		3000				8000
5. หัก ขอดน้ำมันขายประจำวัน		794.3		2846.1				4373.4
หัก อื่น ๆ (ระบุ) เบิกใช้		-		-				200
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)		6899.5		2935.2				15420.2
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)		(99.5)		(135.2)				79.8
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา		(93.8)		(81.3)				(93.6)
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป (7+8)		(193.3)		(216.5)				(13.8)

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

รายงานภาษีซื้อ

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรอุทู่่ง จำกัด

ชื่อสถานประกอบการ สหกรณ์การเกษตรอุทู่่ง จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ใบกำกับภาษี		รายการ	มูลค่าสินค้า หรือบริการ		จำนวนเงินภาษี ที่ชำระไว้แล้ว	
วัน เดือน ปี	เลขที่					
10 พ.ค. 38	5/0001	อุปกรณ์การจำหน่ายน้ำมัน ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสถานีบริการ น้ำมันรถตัดจ่าย	363,500	-	25,445	-
12 พ.ค. 38	5/0002	ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าขนส่ง	194,074	77	13,585	23
15 พ.ค. 38	5/0003	ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าขนส่ง	96,869	72	6,780	88
	5/0004	ค่าส่งเสริมการขาย	300	-	21	-
รวม			661,964	49	46,337	51

รายงานภาษีขาย

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรลู่ทุ่ง จำกัด

ชื่อสถานประกอบการ สหกรณ์การเกษตรลู่ทุ่ง จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ใบกำกับภาษี		รายการ	มูลค่าสินค้า หรือบริการ		จำนวนเงินภาษี ที่ชำระไว้แล้ว	
วัน เดือน ปี	เลขที่					
12 พ.ค. 38	5/0020	ขายน้ำมันเชื้อเพลิง	65,906	44	4,613	45
15 พ.ค. 38	5/0021	ขายน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นเงินสด	58,655	66	4,105	90
		ขายน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นเงินเชื่อ	2,800	-	196	-
รวม			127,362	10	8,915	35

ตัวอย่างที่ 2 การบันทึกรายการปริมาณน้ำมันที่ได้รับไม่ครบถ้วนตามจำนวนปริมาณที่ระบุไว้ในใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี

วันที่ 15 มิถุนายน 2538

สหกรณ์การเกษตรนำหวาน จำกัด สั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงจาก บริษัท ไทยซิลล์-ออย จำกัด คือ น้ำมันเบนซินพิเศษ จำนวน 4000 ลิตร ราคาลิตรละ 8.00 บาท จำนวนเงิน 32,000 บาท ไร้สารตะกั่ว จำนวน 4000 ลิตร ราคาลิตรละ 8.50 บาท เป็นจำนวนเงิน 34,000 บาท และดีเซล จำนวน 8000 ลิตร ราคาลิตรละ 7.00 บาท เป็นจำนวนเงิน 56,000 บาท และมีภาษีซื้อจำนวน 7,981.31 บาท โดยสหกรณ์จ่ายเงินค่าน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้นเป็นเงินสด

เมื่อตรวจรับแล้วปรากฏว่ามีน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดขาดจำนวน ดังนี้

เบนซินพิเศษ ขาดจำนวน 200 ลิตร

ไร้สารตะกั่ว ขาดจำนวน 100 ลิตร

ดีเซล ขาดจำนวน 100 ลิตร

สหกรณ์ได้ติดต่อกับบริษัท ไทยซิลล์ออย จำกัด แล้ว บริษัทยินดีชดใช้คืนให้ โดยจะออกใบลดหนี้ให้ภายหลัง ทั้งนี้ให้สหกรณ์เขียนหมายเหตุและให้พนักงานขับรถลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีด้วย

วันที่ 20 มิถุนายน 2538

สหกรณ์ได้รับใบลดหนี้จากบริษัทตรงตามจำนวนปริมาณและราคาต่อหน่วยที่ระบุไว้ในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีของวันที่ 15 มิถุนายน 2538

ให้ทำ 1. แสดงรายการบันทึกบัญชีเดบิตและเครดิต

2. จัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดส่วน ข.

การบันทึกรายการบัญชี

15 มิถุนายน 2538

เดบิต	บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	114,018.69	
	บัญชีภาษีซื้อ	7,981.31	
เครดิต	บัญชีเงินสด		122,000

20 มิถุนายน 2538

เดบิต	บัญชีเงินจ่ายล่วงหน้าค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	3,150	
เครดิต	บัญชีซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง		2,943.93
	บัญชีภาษีซื้อ		206.07
(ได้รับใบลดหนี้จากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย)			

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2538

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรกำลังดี จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ สหกรณ์การเกษตรกำลังดี จำกัด

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสม ในถังน้ำมัน- เชื้อเพลิง ที่วัดได้จริงสิ้นงวด น้ำมันเชื้อเพลิงรอไหลคหน้า		18900		17500		13600		24800
		200		100		-		100
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด		19100		17600		13600		24900
3. น้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด		16600		16800		14300		19100
4. บวก ยอดน้ำมันรับประจำวัน		4000		4000		-		8000
5. หัก ยอดน้ำมันขายประจำวัน หัก อื่น ๆ (ระบุ).....		1495.69		3129.3		645.2		2244.1
		-		-		-		-
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)		19104.31		17670.70		13654.8		24855.9
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)		(4.31)		(70.70)		(54.80)		44.1
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา		(610.62)		(768.34)		(226.1)		(453.79)
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป (7+8)		(614.93)		(839.04)		(280.90)		(409.69)

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่ 20 มิถุนายน 2538

ชื่อผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตรกำลังดี จำกัด เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ สหกรณ์การเกษตรกำลังดี จำกัด

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสม ในถังน้ำมัน- เชื้อเพลิง ที่วัดได้จริงสิ้นงวด น้ำมันเชื้อเพลิงรอไหลคณนี้		15300		18200		14800		31840
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด		15300		18200		14800		31840
3. น้ำมันที่วัดได้จริงคณงวด		7460		2280		15350		22260
4. บวก ยอดน้ำมันรับประจำวัน		10000		22000		-		16000
5. หัก ยอดน้ำมันขายประจำวัน หัก อื่นๆ (ระบุ) ยอดน้ำมันรับ ชดใช้ของยอดรับ 15 มิ.ย.		2080.5		6044.8		553.2		6355
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)		200		100		-		100
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)		15179.5		18135.2		14796.8		31809
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา		120.5		64.8		3.2		31
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป (7+8)		(97.5)		(4.5)		(125.6)		(89.2)
		23		60.3		(122.4)		(58.2)

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

ภาคผนวก 1

รูปแบบเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

(เอกสารหมายเลข 1)

เล่มที่.....

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด
ที่อยู่.....

เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....

ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อผู้ซื้อ.....

สมาชิกเลขที่.....

ที่อยู่.....

มิใช่สมาชิก.....

ได้รับเงินเป็นค่าสินค้าตามรายการต่อไปนี้

จำนวน หน่วย	รายการ	ราคา ต่อหน่วย	จำนวนเงิน (รวมภาษี)
จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น			
จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม			
ราคาสินค้า			

จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น (ตัวอักษร).....

.....

ผู้รับเงิน

(เอกสารหมายเลข 2)

เล่มที่.....

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด

ที่อยู่.....

เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....

ใบกำกับภาษีอย่างย่อ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อผู้ซื้อ.....

สมาชิกเลขที่.....

มิใช่สมาชิก.....

ได้รับเงินเป็นค่าสินค้าตามรายการต่อไปนี้

จำนวน หน่วย	รายการ	ราคา		จำนวนเงิน	
		ต่อหน่วย			
(รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) รวมเงิน					

(.....)

.....

ผู้รับเงิน

ใบกำกับภาษีอย่างย่อ โดยเครื่องบันทึกการเก็บเงิน

สหกรณ์.....หรือชื่อย่อ	
TAX INVOICE (ABB)	
เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....	
(ราคาสินค้ารวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)	
รหัสเครื่อง.....	
วันที่.....	
รายการ	จำนวนเงิน
.....
.....
.....
.....
รวมเงิน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%
หมายเหตุ.....	

(เอกสารหมายเลข 4)

สหกรณ์.....จำกัด เล่มที่.....
 สำนักงาน.....เลขที่.....ตำบล..... เลขที่.....
 อำเภอ.....จังหวัด..... เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....
 โทร.

ใบกำกับภาษี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อผู้ซื้อ.....

ที่อยู่.....

อัตราภาษี

อัตราร้อยละ 7

อัตราศูนย์

ลำดับที่	รายการสินค้าหรือบริการ	จำนวน หน่วย	ราคา ต่อหน่วย	จำนวนเงิน (รวมภาษี)
จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น				
จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม				
ราคาสินค้า				

จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น (ตัวอักษร).....

ลงชื่อ.....ผู้รับสินค้า

ลงชื่อ.....ผู้ขาย

(.....)

(เอกสารหมายเลข 5)

เล่มที่.....

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด

เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ใบเสร็จรับเงิน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ได้รับเงินจาก..... สมาชิก/มิใช่สมาชิก.....

เลขทะเบียนที่.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด..... ตามรายการดังต่อไปนี้

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	
(ตัวอักษร)..... รวม			

ใบเสร็จรับเงินนี้จะสมบูรณ์ต่อเมื่อนำเช็คขึ้นเงินเรียบร้อยแล้ว

.....

ผู้รับเงิน

.....

ผู้จัดการ

(เอกสารหมายเลข 6)

เล่มที่.....

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด

ที่อยู่.....

เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....

ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อผู้ซื้อ.....

สมาชิกเลขที่.....

ที่อยู่.....

มิใช่สมาชิก.....

ได้รับสินค้าตามรายการข้างล่างนี้ไว้เป็นการถูกต้องแล้ว

จำนวน หน่วย	รายการ	ราคา ต่อหน่วย	จำนวนเงิน (รวมภาษี)
จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น			
จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม			
ราคาสินค้า			

จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น (ตัวอักษร).....

.....ผู้รับมอบสินค้า

.....ผู้ส่งมอบสินค้า

.....ผู้จัดการ

สหกรณ์..... จำกัด
ใบส่งมอบเงินค้ำขายน้ำมันเชื้อเพลิง
ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....

รายการ	หัวข้อ เลขที่	จัดครั้งแรก		จัดครั้งหลัง		เบิกใช้/ ทดสอบ	จำนวนหน่วยที่ขาย			ราคาขาย ต่อลิตร	รวมเงินสด	หมายเหตุ
		ตัวเลข ช่องลิตร (ลิตร)	ตัวเลข ช่องเงิน (บาท)	ตัวเลข ช่องลิตร (ลิตร)	ตัวเลข ช่องเงิน (บาท)		รวม (ลิตร)	ขายเชื้อ (ลิตร)	ขายสด (ลิตร)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)

รวม
ภาษีมูลค่าเพิ่ม
ราคาน้ำมัน

(14)
(15)
(16)

ผู้รับเงิน.....
ผู้ส่งเงิน.....

วิธีบันทึกรายการ ใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน

- (1) บันทึกรายละเอียดชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น เบนซิน ดีเซล
- (2) บันทึกเลขที่หว่าจ่าย ตามที่สหกรณ์แจ้งไว้เมื่อขอเข้าสู่ระบบ ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 54 และฉบับที่ 60
- (3) บันทึกตัวเลขเป็นจำนวนลิตรในช่องตัวเลขสะสมของแต่ละหว่าจ่ายให้ตรงกับแต่ละรายการ ณ เวลาเริ่มเปิดขายของแต่ละวัน
- (4) บันทึกจำนวนเงินในช่องตัวเลขจำนวนเงินสะสมของแต่ละหว่าจ่ายให้ถูกต้องตรงกับช่องจำนวนลิตร ณ เวลาเริ่มเปิดขายของแต่ละวัน
- (5) บันทึกตัวเลขเป็นจำนวนลิตร เช่นเดียวกับข้อ (3) แต่ให้บันทึก ณ เวลาปิดยอดขายประจำวันเพื่อส่งมอบเงิน
- (6) บันทึกจำนวนเงิน เช่นเดียวกับข้อ (4) แต่ให้บันทึก ณ เวลาปิดยอดขายประจำวันเพื่อส่งมอบเงิน
- (7) บันทึกจำนวนลิตรของน้ำมันเชื้อเพลิงที่สหกรณ์เบิกใช้ในกิจการ หรือจำนวนลิตรที่สหกรณ์นำมาทดสอบมิเตอร์ หรือจำนวนลิตรที่สหกรณ์บีบน้ำมันเชื้อเพลิงออกจากตู้จ่าย แล้วเติมลงในถังน้ำมันของรถขนส่งน้ำมัน เพื่อดูปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขาดจำนวน
- (8) นำตัวเลขในช่องที่ (3) หักด้วยช่องที่ (5) และช่องที่ (7) เหลือเป็นจำนวนหน่วยที่ขายได้
- (9) นำตัวเลขจำนวนลิตรที่ขายเป็นเงินเชื่อของวันนี้ โดยเก็บรวบรวมจากใบกำกับสินค้า
- (10) นำช่องที่ 8 หักออกจากช่องที่ 9 เป็นยอดขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินสด
- (11) เขียนราคาขายต่อหน่วย
- (12) นำช่องที่ 11 คูณที่ช่องที่ 10 ของแต่ละรายการ
- (13) เขียนหมายเหตุ ข้อสังเกตที่จำเป็น เช่น เบิกใช้จำนวน 10 ลิตร เป็นต้น
- (14) ให้นำตัวเลขรวมยอดจำนวนเงินที่ขายได้เป็นเงินสดในแต่ละวัน
- (15) คำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% จากจำนวนเงินในช่องที่ (14)
- (16) คำนวณหาราคาน้ำมันหลังจากหักภาษีมูลค่าเพิ่ม

(เอกสารหมายเลข 8)

เล่มที่.....

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด

เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ใบสั่งซื้อ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถึงบริษัท/ห้าง/ร้าน.....

สหกรณ์มีความประสงค์จะสั่งซื้อสินค้าจากท่าน ดังรายการดังต่อไปนี้

ที่	รายการ	จำนวน หน่วย	ราคา		จำนวนเงิน	
			ต่อหน่วย			
จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น						
จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม						
ราคาสินค้า						

โปรดส่งสินค้าดังกล่าวไปให้สหกรณ์ภายในวันที่.....

พร้อมใบกำกับสินค้าของท่านที่ระบุเลขที่ใบสั่งซื้อข้างต้นไว้ด้วย

ผู้สั่งซื้อ.....

ผู้จัดการ.....

(เอกสารหมายเลข 9)

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด

สำนักงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

เงินสด

ใบเบิกเงิน

เช็คเลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

จ่ายให้.....สมาชิก/ผู้มีใช้สมาชิก เลขทะเบียนที่.....

กลุ่มที่.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ตั้งรายการต่อไปนี้

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน	
(ตัวอักษร)..... รวม			

ผู้อนุมัติ

รับเงินแล้ว

.....

.....

(เอกสารหมายเลข 10)

เล่มที่.....

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด
สำนักงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

ใบเบิกสินค้า

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

จ่ายสินค้าให้.....สมาชิก/ผู้มีใช้สมาชิก เลขทะเบียนที่.....
กลุ่มที่.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....ตั้งรายการต่อไปนี้

จำนวน หน่วย	รายการ	ราคา ต่อหน่วย	จำนวนเงิน (รวมภาษี)
(ตัวอักษร).....	รวมทั้งสิ้น		

.....ผู้รับมอบสินค้าผู้อนุมัติ
.....ผู้ส่งมอบสินค้าวันที่

(เอกสารหมายเลข 12)

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด

สำนักงานเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ใบสำคัญจ่าย เงินสด.....บาท
 เช็ค.....บาท
.....บาท

จ่ายให้.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประเภทบัญชี.....		
รวมทั้งสิ้น		
ลงชื่อ	ตรวจสอบ	ผู้อนุมัติ
.....

(เอกสารหมายเลข 13)

เลขที่.....

สหกรณ์.....จำกัด

สำนักงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ใบโอนบัญชี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประเภทบัญชี	หน้าบัญชี	เดบิต		เครดิต	
คำอธิบาย.....					
.....					

.....ลงบัญชี.....ตรวจสอบ.....ผู้อนุมัติ

(เอกสารหมายเลข 14)

สหกรณ์.....จำกัด
สำนักงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

ใบทดสอบมิเตอร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับที่	รายการ	เลขมิเตอร์ ก่อนทดสอบ ลิตร	เลขมิเตอร์ หลังทดสอบ ลิตร	จำนวน หน่วยทดสอบ ลิตร	หมายเหตุ

.....ผู้ทดสอบ
(.....)

.....ผู้อนุมัติ
(.....)

ภาคผนวก 2

รูปแบบสมุดบัญชีและทะเบียน

การบันทึกรายการในช่องต่าง ๆ ในสมุดเงินสด ให้บันทึกดังนี้

- ช่องที่ (1) บันทึก วัน เดือน ปี ที่รับเงิน
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขที่ตามใบสำคัญรับ
- ช่องที่ (3) บันทึกเล่มที่/เลขที่ ใบเสร็จรับเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี แล้วแต่กรณีที่สหกรณ์ ออกให้แก่ผู้ซื้อสินค้า/บริการ
- ช่องที่ (4) บันทึกชื่อบัญชีตามประเภทของรายการเงินที่ปรากฏในใบสำคัญรับ และบันทึกข้อความ เกี่ยวกับการรับเงินที่เห็นว่าจำเป็น โดยย่อ
- ช่องที่ (5) บันทึกหน้าบัญชีแยกประเภท ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
- ช่องที่ (6) บันทึกจำนวนเงินที่รับตามประเภทของบัญชีที่ปรากฏยอดรวมเงินในใบสำคัญรับ (ก่อนจะ บันทึกบัญชีควรตรวจสอบเอกสารที่ประกอบใบสำคัญรับว่ามีจำนวนเงินถูกต้องตรงกับชื่อ บัญชีตามประเภทของรายการเงินที่ได้เขียนไว้ในใบสำคัญรับ)
- ช่องที่ (7) บันทึกจำนวนเงินภาษีขายที่สหกรณ์เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า/บริการ ตามประเภทของ รายการเงินในช่องที่ (4)
- ช่องที่ (8) บันทึก วัน เดือน ปี ที่จ่ายเงิน
- ช่องที่ (9) บันทึกเลขที่เอกสารตาม ใบสำคัญจ่าย
- ช่องที่ (10) บันทึกเลขที่ใบกำกับภาษีที่สหกรณ์จัดเรียงลำดับขึ้นใหม่ ตามวัน เดือน ปีที่เกิดขึ้น ก่อนหลัง ซึ่งสหกรณ์ได้รับใบกำกับภาษีจากผู้ขายสินค้า/บริการ
- ช่องที่ (11) บันทึกชื่อบัญชีตามประเภทของรายการเงินที่ปรากฏในใบสำคัญจ่าย และบันทึกข้อความ เกี่ยวกับการจ่ายเงินที่เห็นว่าจำเป็น โดยย่อ
- ช่องที่ (12) บันทึกหน้าบัญชีแยกประเภท ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
- ช่องที่ (13) บันทึกจำนวนเงินที่จ่ายตามประเภทของบัญชีที่ปรากฏจำนวนเงินในใบสำคัญรับ
- ช่องที่ (14) บันทึกจำนวนเงินภาษีซื้อที่สหกรณ์ได้จ่ายให้กับผู้ขายสินค้า/บริการ ตามประเภทของ รายการเงินในช่อง (11)

เมื่อสิ้นวันให้รวมจำนวนเงินในช่องที่ (6) และช่องที่ (7) ด้านเดบิตเป็นรายการ “รวมรับ” บวกด้วยเงินสดคงเหลือยกมาจากวันก่อน แล้วแสดงยอดรวมทั้งสิ้น และรวมจำนวนช่องที่ (13) และช่องที่ (14) ด้านเครดิตเป็นรายการ “รวมจ่าย” แล้วนำไปหักยอดรวมรับด้านเดบิต ผลต่างเป็นยอดเงินสดคงเหลือประจำวัน ให้แสดงไว้เป็นรายการ “เงินสดคงเหลือยกไป” ด้านเครดิต และรวมจำนวนเงินทั้ง 2 ด้าน ให้เท่ากัน

สำหรับรายการรวมรับ และรวมจ่ายให้ใส่เลขหน้าบัญชีแยกประเภทที่ผ่านรายการไปบัญชีเงินสดในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปด้วย นอกจากนี้ ให้ใส่เลขหน้าบัญชีไว้ได้เส้นที่ขีดเส้นใต้ของบรรทัดรวมเงินของช่องภาษีขาย ทางด้านเดบิตโดยเขียนไว้ในวงเล็บว่า (ป.....) และของช่องภาษีซื้อ ทางด้านเครดิตโดยเขียนไว้ในวงเล็บว่า (ป.....) เช่นเดียวกัน หรือในทางปฏิบัติการผ่านรายการบัญชีภาษีซื้อ ภาษีขาย ถ้าต้องการทราบรายละเอียดก็ให้ผ่านบัญชีที่ละรายการโดยใส่เลขหน้าบัญชีให้ตรงกับรายการที่เกิดขึ้นก็ได้

สมุดซื้อสินค้า (น้ำมัน)

วัน เดือน ปี	เลขที่เอกสาร	เลขที่ใบกำกับภาษี	ชื่อผู้ขาย (เจ้าหน้า-การซื้อ)	รายการ	หน้าบัญชีย่อย	เงินสด				เงินเชื่อ				เครดิตเจ้าหนี้ (บาท)
						ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ค่าขนส่ง (บาท)	ภาษีซื้อ (บาท)	ปริมาณ (ลิตร)	จำนวนเงิน (บาท)	ค่าขนส่ง (บาท)	ภาษีซื้อ (บาท)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
						(๗.....)	(๗.....)	(๗.....)	(๗.....)	(๗.....)	(๗.....)	(๗.....)	(๗.....)	(๗.....)

การบันทึกรายการในช่องต่าง ๆ ในสมุดซื้อสินค้า(น้ำมัน) มีดังต่อไปนี้

- ช่องที่ (1) บันทึก วัน เดือน ปี ที่ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง หรือน้ำมันหล่อลื่น
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขที่เอกสารการซื้อสินค้า(น้ำมัน) ได้แก่ ใบเสร็จรับเงินที่ได้รับจากผู้ขาย ในกรณีซื้อสินค้าเป็นเงินสด ใบกำกับสินค้าที่ได้รับจากผู้ขายในกรณีซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ
- ช่องที่ (3) บันทึกเลขที่ใบกำกับภาษีที่สหกรณ์จัดเรียงลำดับขึ้นใหม่ ตามวัน เดือน ปีที่เกิดขึ้นก่อนหลัง ซึ่งสหกรณ์ได้รับใบกำกับภาษีจากผู้ขายสินค้า
- ช่องที่ (4) บันทึกชื่อผู้ขาย(เจ้าหน้าที่การค้า) ในกรณีที่ซื้อสินค้า(น้ำมัน) เป็นเงินเชื่อ
- ช่องที่ (5) บันทึกรายการเกี่ยวกับชนิดน้ำมันที่ซื้อตามใบกำกับสินค้า
- ช่องที่ (6) บันทึกหน้าบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่การค้าที่ผ่านบัญชีไปบันทึกไว้
- ช่องที่ (7) บันทึกปริมาณเป็นหน่วยของสินค้า(น้ำมัน) ที่ซื้อเป็นเงินสด แล้วนำยอดปริมาณไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข.
- ช่องที่ (8) บันทึกจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ที่ซื้อเป็นเงินสด และนำยอดจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ควบคู่กับปริมาณที่ซื้อ
- ช่องที่ (9) บันทึกจำนวนเงินค่าขนส่งที่ต้องจ่ายตามใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีที่แจ้งไว้
- ช่องที่ (10) บันทึกจำนวนภาษีซื้อตามใบกำกับภาษี
- ช่องที่ (11) บันทึกปริมาณเป็นหน่วยของสินค้า(น้ำมัน) ที่ซื้อเป็นเงินเชื่อ นำยอดปริมาณไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข.
- ช่องที่ (12) บันทึกจำนวนเงินค่าน้ำมันที่ซื้อเป็นเงินเชื่อ (ไม่รวมค่าขนส่งและภาษีซื้อ) และนำจำนวนเงินค่าสินค้าน้ำมันไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมัน ส่วน ข, สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง และบันทึกในทะเบียนคูน้ำมันหล่อลื่น สำหรับน้ำมันหล่อลื่น
- ช่องที่ (13) บันทึกจำนวนเงินค่าขนส่ง ตามใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี
- ช่องที่ (14) บันทึกจำนวนภาษีซื้อที่สหกรณ์ต้องจ่ายให้ผู้ขายตามหลักฐาน ใบกำกับภาษี [คือภาษีซื้อของสินค้าและค่าขนส่ง (ถ้าต้องเสียภาษีซื้อค่าขนส่ง)]
- ช่องที่ (15) บันทึกจำนวนเงินที่จะต้องเครดิตบัญชีเจ้าหน้าที่ หมายถึง ตัวเลขในช่องที่ (12), ช่องที่ (13) และช่องที่ (14) รวมกัน

เมื่อสิ้นวันให้ปิดสมุดซื้อสินค้า(น้ำมัน) โดยการขีดเส้นใต้ตั้งแต่ช่องที่ (7)-(15) เพื่อหาผลรวมของจำนวนเงินในช่องที่ (8), (9), (10), (12), (13), (14) และช่องที่ (15) แล้วนำผลรวมของจำนวนเงินที่คำนวณได้จากช่องที่ (8), (9) และ (10) ผ่านรายการไปบันทึกในสมุดเงินสดตามข้อบัญญัติของแต่ละช่อง และบันทึกเลขที่ของหน้าบัญชีสมุดเงินสดกำกับไว้ที่ผลรวมในแต่ละช่องด้วย สำหรับผลรวมของจำนวนเงินที่คำนวณได้จากช่องที่ (12), (13), (14) และ (15) ให้ผ่านรายการไปบันทึกในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป พร้อมทั้งบันทึกเลขที่ของหน้าบัญชี สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปกำกับไว้ในแต่ละช่องด้วย

การบันทึกรายการในช่องต่าง ๆ ในสมุดขายสินค้า(น้ำมัน) มีดังต่อไปนี้

- ช่องที่ (1) บันทึก วัน เดือน ปีที่ขายสินค้า
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขที่เอกสารการขายสินค้า ได้แก่ ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีในกรณีขายสินค้าเป็นเงินสด และใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษีในกรณีขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ
- ช่องที่ (3) บันทึกชื่อผู้ซื้อ(ลูกหนี้การค้า) ในกรณีที่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ
- ช่องที่ (4) บันทึกรายการเกี่ยวกับการขายสินค้า(น้ำมัน) เช่น น้ำมันดีเซล, น้ำมันหล่อลื่น ฯลฯ เป็นต้น
- ช่องที่ (5) บันทึกหน้าบัญชีย่อยลูกหนี้การค้าที่ผ่านรายการบัญชีไปบันทึกไว้
- ช่องที่ (6) บันทึกปริมาณเป็นหน่วยของสินค้า(น้ำมัน) ที่ขายให้สมาชิกเป็นเงินสด นำยอดปริมาณไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื่อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก.
- ช่องที่ (7) บันทึกจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ที่ขายเป็นเงินสดให้แก่สมาชิก นำยอดจำนวนเงินค่าสินค้าไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื่อเพลิงฯ ควบคู่ไปกับปริมาณที่ขาย
- ช่องที่ (8) บันทึกปริมาณเป็นหน่วยของสินค้า(น้ำมัน) ที่ขายเป็นเงินสดให้ผู้มิใช่สมาชิกนำยอดปริมาณไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื่อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก.
- ช่องที่ (9) บันทึกจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมันที่ขาย) เป็นเงินสดให้ผู้มิใช่สมาชิกนำยอดจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื่อเพลิงฯ ควบคู่กับปริมาณที่ขาย
- ช่องที่ (10) บันทึกจำนวนเงินภาษีขายที่สหกรณ์ได้เรียกเก็บจากผู้ซื้อ โดยใช้ตัวเลขภาษีมูลค่าเพิ่มจากใบส่งมอบเงินค่าขายน้ำมันในแต่ละวัน
- ช่องที่ (11) บันทึกปริมาณเป็นหน่วยของสินค้า(น้ำมัน) ที่ขายเป็นเงินเชื่อให้สมาชิก นำยอดปริมาณไปบันทึกในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื่อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก.
- ช่องที่ (12) บันทึกจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ที่ขายเป็นเงินเชื่อให้สมาชิกผ่านรายการไปบันทึกในบัญชีย่อยลูกหนี้การค้า นำยอดจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ไปบันทึกในทะเบียนคุมสินค้า(น้ำมัน) คือรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื่อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก.ควบคู่กับปริมาณ นำยอดรวมไปบันทึกในบัญชีลูกหนี้การค้า ช่องเดบิต

- ช่องที่ (13) บันทึกปริมาณเป็นหน่วยของสินค้าที่ขายเป็นเงินเชื่อ ให้ผู้มีใช้สมาชิกนำยอดปริมาณไปบันทึกในทะเบียนคุมสินค้า (น้ำมัน) คือรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก.
- ช่องที่ (14) บันทึกจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ที่ขายเป็นเงินเชื่อให้ผู้มีใช้สมาชิก โดยไม่รวมภาษีขาย
- ช่องที่ (15) บันทึกจำนวนเงินภาษีขาย โดยสังเกตว่าใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี แสดงยอดภาษีขายไว้ให้เห็นชัดเจนหรือไม่ ต้องคำนวณภาษีขายให้ถูกต้อง
- ช่องที่ (16) บันทึกยอดจำนวนเงินที่จะต้องเดบิตลูกหนี้ โดยนำตัวเลขในช่องที่ (12) หรือช่องที่ (14) บวกกับตัวเลขในช่องที่ (15)

เมื่อสิ้นวันให้ปิดสมุดขายสินค้า(น้ำมัน) โดยขีดเส้นใต้ตั้งแต่ช่องที่ (6) - ช่องที่ (16) เพื่อหาผลรวมของจำนวนเงินค่าสินค้า(น้ำมัน) ในช่องที่ (7), (9), (10), (12), (14), (15) และช่องที่ (16) แล้วนำผลรวมที่คำนวณได้จากช่องที่ (7) + (9) และ (10) ผ่านรายการไปบันทึกในสมุดเงินสด และบันทึกเลขหน้าบัญชีของสมุดเงินสดกำกับไว้ด้วย สำหรับผลรวมที่คำนวณได้จากช่องที่ (12)+(14), (15) และ (16) ให้ผ่านรายการไปบันทึกในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป พร้อมทั้งบันทึกเลขหน้าบัญชีของสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไปกำกับไว้ด้วย

(แบบบัญชีหมายเลข 4)

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	เลขที่ ใบโอน	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน เดบิต	จำนวนเงิน เครดิต
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

- ช่องที่ (1) บันทึก วัน เดือน ปีที่เกิดรายการ
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขที่เอกสารใบโอนบัญชี
- ช่องที่ (3) บันทึกรายการบัญชีเดบิตและเครดิต พร้อมทั้งเขียนอธิบายรายการโดยย่อ และให้ได้ความชัดเจนในการบันทึกบัญชีนี้
- ช่องที่ (4) บันทึกเลขหน้าของบัญชีต่าง ๆ ที่จะต้องผ่านรายการไปบันทึกในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
- ช่องที่ (5) บันทึกจำนวนเงินให้ตรงกับรายการบัญชีเดบิต
- ช่องที่ (6) บันทึกจำนวนเงินให้ตรงกับรายการบัญชีเครดิต

(แบบบัญชีหมายเลข 5)

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

บัญชี.....

หน้า.....

วัน เดือน ปี	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต	คงเหลือ เดบิต	คงเหลือ เครดิต
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

การบันทึกรายการในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

- ช่องที่ (1) บันทึก วัน เดือน ปีที่เกิดรายการ
- ช่องที่ (2) เขียนอธิบายรายการว่า ผ่านรายการบัญชีจากสมุดรายวันเล่มใด เช่น สมุดเงินสด สมุดซื้อ สมุดขาย สมุดรายวันทั่วไป เป็นต้น
- ช่องที่ (3) เขียนเลขที่ของหน้าบัญชีของสมุดรายวันขึ้นต้นที่ผ่านรายการ
- ช่องที่ (4) เขียนรายการจำนวนเงินให้ถูกต้องตรงกับจำนวนเงินในสมุดรายวันขึ้นต้น
- ช่องที่ (5) เขียนรายการจำนวนเงินให้ถูกต้องตรงกับจำนวนเงินสมุดรายวันขึ้นต้น
- ช่องที่ (6),(7) นำผลต่างของรายการเงินในช่องที่ (4) และ (5) มาหาผลต่าง ถ้าผลต่างทางด้านเดบิตมากกว่า ให้ใส่ยอดคงเหลือไว้ในช่องที่ (6) คงเหลือเดบิต แต่ถ้าผลต่างทางด้านเครดิตมากกว่า ให้ใส่ยอดคงเหลือไว้ในช่องที่ (7) คงเหลือเครดิต
- และให้สังเกตว่าบัญชีต่าง ๆ ต้องมียอดคงเหลือถูกต้องตามลักษณะของบัญชี เช่น
บัญชีประเภทสินทรัพย์	ยอดคงเหลือ	เดบิต
บัญชีประเภทหนี้สิน	ยอดคงเหลือ	เครดิต
บัญชีประเภททุน	ยอดคงเหลือ	เครดิต
บัญชีประเภทรายได้	ยอดคงเหลือ	เครดิต
บัญชีประเภทรายจ่าย	ยอดคงเหลือ	เดบิต

(แบบบัญชีหมายเลข 6)

บัญชีย่อยลูกหนี้การค้า

ชื่อลูกหนี้.....
ที่อยู่.....

วัน เดือน ปี	เลขที่เอกสาร	รายการ	จำนวนเงิน		คงเหลือ		หมายเหตุ
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	

บัญชีย่อยเข้ามีการค้า

ชื่อเจ้าหน้าที่.....

ที่อยู่.....

วัน เดือน ปี	เลขที่เอกสาร	รายการ	จำนวนเงิน		คงเหลือ		หมายเหตุ
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	

(แบบทะเบียนหมายเลข 1)

ทะเบียนรถใบเพิ่ม/ลดหนี้

วัน เดือน ปี	เลขที่ ใบกำกับสินค้า	รายการ	ใบเพิ่มหนี้		ใบลดหนี้	
			จำนวนเงิน (4)	เลขที่/วันที่ (5)	จำนวนเงิน (6)	เลขที่/วันที่ (7)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

ทะเบียนคุมใบเพิ่มหนี้/ลดหนี้ (แบบทะเบียนหมายเลข 1)

ใช้สำหรับบันทึกรายการในกรณีที่สหกรณ์ทราบแล้วว่า สหกรณ์จะต้องได้รับใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้จากบริษัท เช่น อาจเกิดจากราคาน้ำมันที่สั่งซื้อเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสะดวกในการตรวจสอบว่า สหกรณ์ได้รับใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้ ครบถ้วนเรียบร้อยแล้วหรือไม่

วิธีบันทึกรายการ

- ช่องที่ (1) บันทึก วัน เดือน ปี ของใบกำกับสินค้าที่สหกรณ์ทราบว่าต้องได้รับใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขที่ใบกำกับสินค้า
- ช่องที่ (3) เขียนสาเหตุที่ต้องได้รับใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้ โดยสรุป
- ช่องที่ (4) เขียนจำนวนเงินที่จะต้องได้รับใบเพิ่มหนี้
- ช่องที่ (5) เมื่อสหกรณ์ได้รับใบเพิ่มหนี้แล้ว ให้นำเลขที่และวันที่ในใบเพิ่มหนี้มาเขียนไว้ในช่องนี้ เพื่อทราบว่าได้รับใบเพิ่มหนี้เรียบร้อยแล้ว
- ช่องที่ (6) เขียนจำนวนเงินที่จะต้องได้รับใบลดหนี้
- ช่องที่ (7) เช่นเดียวกันช่องที่ (5) ให้ใส่เลขที่และวันที่ของใบลดหนี้ เพื่อทราบว่าสหกรณ์ได้รับใบลดหนี้เรียบร้อยแล้ว

และทุกสิ้นเดือนพนักงานบัญชีควรตรวจสอบทะเบียนคุมใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้ด้วยว่า สหกรณ์ได้รับครบถ้วนแล้วหรือไม่ และรายงานให้ผู้จัดการทราบเพื่อติดตามทวงถาม เพื่อนำมาบันทึกบัญชีให้ครบถ้วนต่อไป

(แบบทะเบียนหมายเลข 2)

สหกรณ์.....จำกัด

เลขทะเบียนผู้เสียภาษี.....

ทะเบียนคู้มน้ำมันหล่อตื้น

ชนิด.....(1).....

วัน เดือน ปี	เลขที่ เอกสาร	รับ		จ่าย		คงเหลือ	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)

ทะเบียนคูน้ำมันหล่อลื่น (แบบทะเบียนหมายเลข 2)

ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดการรับ-จ่ายน้ำมันหล่อลื่น โดยแยกออกตามแต่ละชนิดของน้ำมันหล่อลื่น เพื่อใช้ควบคุมปริมาณคงเหลือ และใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาวางแผนการสั่งซื้อ

การบันทึกรายการในทะเบียนคูน้ำมันหล่อลื่น

- ช่องที่ (1) บันทึกชนิดของน้ำมันหล่อลื่น
- ช่องที่ (2) บันทึก วัน เดือน ปีที่เกิดรายการ
- ช่องที่ (3) บันทึกเลขที่เอกสาร เช่น ใบกำกับสินค้า หรือใบเสร็จรับเงิน
- ช่องที่ (4) บันทึกจำนวนหน่วยที่ได้รับให้ถูกต้องตรงตามเลขที่เอกสาร
- ช่องที่ (5) บันทึกจำนวนเงินที่ได้รับน้ำมันหล่อลื่นในแต่ละครั้ง ให้ถูกต้องตรงกับจำนวนหน่วยในช่องที่ (4) ด้วย
- ช่องที่ (6) บันทึกจำนวนหน่วยที่ขายไปให้ถูกต้องตรงตามเลขที่เอกสาร
- ช่องที่ (7) บันทึกจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละครั้งให้ถูกต้องตรงกับจำนวนหน่วยในช่องที่ (6) ด้วย
- ช่องที่ (8) บันทึกจำนวนหน่วยคงเหลือ โดยนำตัวเลขในช่องที่ (4) หักออกจากช่องที่ (6)
- ช่องที่ (9) บันทึกจำนวนเงิน โดยราคาต่อหน่วยที่จะนำมาคำนวณยอดคงเหลือ ให้ปฏิบัติตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการตีราคาสินค้าคงเหลือ

(แบบทะเบียนหมายเลข 8)

ทะเบียนสถิติการซื้อ

ชื่อสมาชิก.....	ทะเบียนสมาชิก.....						
วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนเงิน	เฉลี่ยคืน อัตราร้อยละ	จำนวนเงิน	ลายมือชื่อผู้รับเงิน	วันที่รับเงิน	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	

ทะเบียนสถิติการซื้อ (แบบทะเบียนหมายเลข 3)

ใช้สำหรับบันทึกยอดซื้อสะสมของสมาชิกที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เพื่อสะสมไว้คำนวณการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ เมื่อมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อจัดสรรกำไรสุทธิ

วิธีบันทึกรายการในทะเบียนสถิติการซื้อ

- ช่องที่ (1) เขียนวัน เดือน ปี ที่สมาชิกซื้อสินค้ากับสหกรณ์
- ช่องที่ (2) เขียนอธิบายรายการซื้อสินค้าของสมาชิกเป็นชนิดใด
- ช่องที่ (3) เขียนจำนวนเงินที่สมาชิกซื้อสินค้าให้ตรงกับวัน เดือน ปี
- ช่องที่ (4) เขียนอัตราร้อยละที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ โดยปกติจะเขียนไว้บรรทัดที่ตรงกับรวมเงินยอดซื้อทั้งหมด เมื่อปิดบัญชีวันสิ้นปี ถ้าจ่ายเฉลี่ยคืนตามส่วนซื้อของสินค้าทุกชนิดในอัตราร้อยละที่เท่ากัน
- ช่องที่ (5) เขียนจำนวนเงินที่คำนวณได้ โดยนำช่องที่ (4) คูณกับผลรวมของช่องที่ (3)
- ช่องที่ (6) สมาชิกผู้รับเงินลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน
- ช่องที่ (7) เขียน วัน เดือน ปีที่รับเงิน

ภาคผนวก 3

รูปแบบรายงาน

สหกรณ์.....จำกัด
 รายงานการตรวจรับน้ำมัน
 วันที่.....

ชนิดน้ำมัน	เดซิเตอร์ก่อนรับ (Lts) (2)	เดซิเตอร์หลังรับ (Lts) (3)	ชำระหว่างรับ (Lts) (4)	หลังรับ วัดถังได้ (5)	รวมน้ำมันทั้งสิ้น (6)	ก่อนรับ วัดถังได้ (7)	รวมรับจริง (8)	รับตาม INVOICE (9)	+ เกิน - ขาด (10)
(1)	(2)	(3)	(3) - (2)	(5)	(5) - (7) + (4)	(7)	(8)	(9)	(8) - (9)

ช่องที่	ชนิดน้ำมัน	ค่าความถ่วงจำเพาะ (13)	ค่า API ที่วัดได้		API ตาม INVOICE (16)	แตกต่าง (17)	เปรียบเทียบการวัดเป็นรูดจากปากถัง-หลังเป็น		ผลการวัดนำ		
			อุณหภูมิจำเพาะ (14)	API ที่ 60 oF (15)			ระยะที่อ่านได้จากข้างรูด (18)	ระยะที่วัดได้ (19)	แตกต่าง (20)	มี/ไม่มี (21)	ปริมาณ (22)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)

หมายเหตุ แตกต่างเกิน +/-0.5 คิวรี อย่างรับน้ำมัน
 หมายเหตุ แตกต่างเกิน +/-3 มิลลิเมตร ให้แจ้งสำนักงานใหญ่
 หมายเลขรูด (23) ใบ INVOICE เลขที่ (24) เวลาวัด (25) น. วัดโดย (26)

รายงานการตรวจรับน้ำมันขณะรับน้ำมัน (แบบรายงานหมายเลข 1)

ใช้สำหรับบันทึกการตรวจรับน้ำมันขณะรับน้ำมันเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการรับน้ำมันตามใบกำกับสินค้า โดยจัดทำขึ้นจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ช่องที่ (1) เขียนชนิดของน้ำมัน เช่น ดีเซล เบนซิน ซุปเปอร์ เป็นต้น
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขมิเตอร์เป็นจำนวนลิตรสะสมของแต่ละหัวจ่ายก่อนรับน้ำมัน
- ช่องที่ (3) บันทึกเลขมิเตอร์เป็นจำนวนลิตรสะสมของแต่ละหัวจ่าย หลังรับน้ำมัน
- ช่องที่ (4) บันทึกจำนวนลิตรที่ได้ขายไประหว่างรับน้ำมัน โดยนำตัวเลขในช่องที่ (3) หักช่องที่ (2)
- ช่องที่ (5) บันทึกจำนวนลิตรที่อ่านได้ โดยการวัดน้ำมันจากถังน้ำมัน ซึ่งวัดหลังจากเอาน้ำมันจากรถขนส่งน้ำมันใส่ในถังน้ำมันของสหกรณ์จนหมดแล้ว โดยใช้ไม้วัด
- ช่องที่ (6) บันทึกยอดรวมน้ำมันทั้งสิ้นเป็นจำนวนลิตรที่มีอยู่หลังจากลงน้ำมันจากรถขนส่งเรียบร้อยแล้ว ซึ่งคำนวณได้จากการนำตัวเลขในช่องที่ (5) หักด้วยตัวเลขช่องที่ (7) บวกด้วยตัวเลขในช่องที่ (4)
- ช่องที่ (7) บันทึกจำนวนลิตรที่อ่านได้โดยที่วัดน้ำมันจากถังน้ำมัน ซึ่งวัดและบันทึกไว้ก่อนที่จะลงน้ำมัน
- ช่องที่ (8) บันทึกจำนวนลิตรที่สหกรณ์ได้รับน้ำมันจริง ซึ่งเท่ากับช่องที่ (6)
- ช่องที่ (9) บันทึกจำนวนลิตรตามที่ระบุไว้ในใบกำกับสินค้า
- ช่องที่ (10) บันทึกจำนวนน้ำมัน(ขาด)/เกิน เมื่อนำจำนวนน้ำมันที่ได้รับจริงเปรียบเทียบกับจำนวนน้ำมันตามใบกำกับสินค้า
- ช่องที่ (11) บันทึกเลขที่ ช่องที่ใส่น้ำมันจากรถขนส่งน้ำมัน
- ช่องที่ (12) บันทึกชนิดของน้ำมัน โดยใส่ให้ตรงกับเลขที่ของแต่ละช่องด้วย
- ช่องที่ (13) บันทึกค่าความถ่วงจำเพาะที่หาได้ของน้ำมัน
- ช่องที่ (14) บันทึกอุณหภูมิที่วัดได้จากเครื่องวัด API ของน้ำมันแต่ละชนิด
- ช่องที่ (15) บันทึกค่า API ที่วัดได้จากเครื่องวัดของน้ำมันแต่ละชนิด

อนึ่ง ถ้าในแต่ละช่องบรรจุน้ำมันของรถน้ำมันเป็นน้ำมันชนิดเดียวกันก็ให้ตักน้ำมันของแต่ละช่องใส่กระบอกลงแก้วสำหรับวัดค่า API ช่องละชนิดรวมกันครั้งเดียวได้ แล้วนำมาหาค่าความถ่วงจำเพาะ

ช่องที่ (16) บันทึกค่า API ตามที่ระบุไว้ในใบกำกับสินค้า

ช่องที่ (17) บันทึกผลต่างระหว่างค่า API ตามใบกำกับสินค้ากับค่า API ที่หาได้ในช่อง (13)

ช่องที่ (18) บันทึกระยะที่ระบุไว้ที่รถน้ำมันของแป้นรถจากปากถังถึงหลังแป้น ของแต่ละช่องที่บรรจุน้ำมัน

ช่องที่ (19) บันทึกระยะที่วัดได้จริงจากปากถังถึงหลังแป้น

ช่องที่ (20) บันทึกผลต่างระหว่างช่องที่ (18) กับช่องที่ (19)

ช่องที่ (21) บันทึกผลการทดสอบน้ำยาวัดน้ำมันว่ามีน้ำปนมาด้วยหรือไม่

ช่องที่ (22) บันทึกปริมาตรของน้ำที่ปนมากับน้ำมันมีจำนวนเท่าใด

ช่องที่ (23) บันทึกหมายเลขทะเบียนรถขนส่งน้ำมัน

ช่องที่ (24) บันทึกเลขที่ใบกำกับสินค้า

ช่องที่ (25) บันทึกเวลาที่รับน้ำมัน

ช่องที่ (26) บันทึกชื่อผู้ทำการตรวจรับน้ำมัน

การตรวจรับน้ำมันทางรถยนต์

เมื่อรถน้ำมันเข้าสู่บริเวณท่าลงน้ำมันเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการตรวจเช็คที่รถน้ำมันคันดังกล่าวออกจากคลังจ่ายน้ำมันเวลาใด สอดคล้องกับการเดินทางมาถึงสถานีบริการหรือไม่ มีสาเหตุใดในการมาล่าช้า และดำเนินการตรวจรับตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจเช็คในรายการดังต่อไปนี้ ว่าตรงกับที่ระบุมาใน Invoice หรือไม่
 - เลขทะเบียนรถ
 - หมายเลขประจำรถ
 - ชื่อลูกค้า
 - สถานที่นำส่ง
 - ชนิดและปริมาณของผลิตภัณฑ์
 - ชื่อพนักงานขับรถ
2. ให้รถเข้าจอดบนพื้นเรียบแนวราบ ตั้งเครื่องยนต์ ใส่ห้ามล้อมือ และนำถังน้ำมันดับเพลิงจากรถมาวางไว้ใกล้ ๆ
3. ตรวจสอบซีลทุกตัวว่าอยู่ในสภาพเรียบร้อย ไม่มีรอยต่อ, หย่อน หรือชำรุด และมีหมายเลขตรงกับที่ระบุใน Invoice
4. ตัดซีลทุกตัว รวบรวม และจดวันที่ไว้ เก็บเป็นหลักฐานกรณีเกิดปัญหาภายหลัง
5. ตรวจระดับน้ำมันที่เป็น โดยใช้ไม้วัด วัดระยะจากปากถังถึงถังหลังแป้น เปรียบเทียบดูกับตัวเลขที่ระบุไว้ข้างรถ ซึ่งจัดทำโดยหน่วยตรวจสอบปริมาณของบริษัท น้ำมันควรแตะแป้น
6. ตรวจวัดน้ำซึ่งอาจปนมากับน้ำมัน โดยใช้น้ำยาวัดน้ำตรวจสอบ ถ้ามีสีแดง แสดงว่ามีน้ำปน
7. ตักน้ำมันจากด้านบนของถังทุกช่องไปวัดค่า API เพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำมันให้ตรงกับที่ระบุไว้ใน Invoice
8. ก่อนลงน้ำมันให้ตรวจปริมาณน้ำมันในถังใต้ดินเพื่อป้องกันน้ำมันล้นถัง
9. หลังจากตรวจสอบทุกอย่างแล้ว แจ้งให้พนักงานขับรถต่อท่อเข้ากับท่อรับ แล้วต่อสายดิน

10. คู่มือการต่อท่อลงน้ำมันเข้ากับท่อรับ และเปิดวาล์วพวงมาลัยให้ถูกต้องตามชนิดของน้ำมัน เพื่อป้องกันการลงน้ำมันผิด แล้วจึงลงน้ำมันตามลำดับ ดังนี้

1. ชูปเปอร์ไร้สารตะกั่ว
2. ชูปเปอร์
3. เบนซินธรรมดา
4. โซลา เพื่อป้องกันการปะปนของน้ำมันแต่ละชนิด

11. ผู้รับต้องดูแลการลงน้ำมันอย่างใกล้ชิด จนกระทั่งลงน้ำมันเสร็จ

12. เมื่อลงน้ำมันเสร็จแล้ว ให้ตรวจดูให้แน่ใจว่าไม่มีน้ำมันค้างท่อ และตรวจดูในถังอีกครั้งว่า น้ำมันลงหมดทุกช่อง (สังเกตจากวาล์วทุกตัวต้องเปิดหมด) แล้วจึงเซ็นชื่อรับน้ำมันใน Invoice หนึ่ง ในกรณีที่คันถึงมีน้ำมันขังอยู่เป็นแอ่ง ไม่สามารถไหลออกมาที่วาล์วได้ ควรแจ้งให้พนักงานขับรถโยกรถให้ โดยต้องถอดท่อลงออกจากท่อรับก่อน

(แบบรายงานหมายเลข 2)

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ส่วน ก

ชื่อผู้ประกอบการ.....
 ชื่อสถานีบริการน้ำมัน.....
 ที่อยู่.....
 เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

หัวข้อ เลขที่	เบนซินพิเศษ			เบนซินไร้สารตะกั่ว			เบนซินธรรมดา			ดีเซลหมุนเร็ว		
	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)
1	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
1 รวม			(5)			(5)			(5)			(5)
2 หักยอดน้ำมันทดสอบ			(7)			(7)			(7)			(7)
หักอื่น ๆ (ระบุ.....)			(9)			(9)			(9)			(9)
3 รวมยอดขายประจำวัน			(11)			(11)			(11)			(11)
4 หักส่วนลดการค้าหน้าลาน			(13)			(13)			(13)			(13)
5 ยอดขายสุทธิ			(14)			(14)			(14)			(14)
6 ภาษีขาย (5)×(7/107)			(16)			(16)			(16)			(16)
7 ภาษีซื้อของน้ำมันเชื้อเพลิง			(17)			(17)			(17)			(17)

รวมภาษีซื้อจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น (18) บาท
 รวมภาษีซื้อจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น (19) บาท
 (20) ใบกักกับภาษีเต็มรูปแบบ ตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)
 เล่มที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท
 เล่มที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท
 ใบกักกับภาษีอย่างย่อ ตามมาตรา 86/6 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)
 เล่มที่.....เลขที่.....ถึงเลขที่.....จำนวน.....ฉบับ.....จำนวน.....บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....บาท

(21) ราคาน้ำมัน ณ วินาที
 เบนซินพิเศษ.....บาท เบนซินไร้สารตะกั่ว.....บาท
 เบนซินธรรมดา.....บาท ดีเซลหมุนเร็ว.....บาท

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก.

วิธีการบันทึกรายการ

- ช่องที่ (1) บันทึกเลขมิเตอร์สะสมที่ปรากฏอยู่บนหน้าตู้จ่ายน้ำมันของน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด โดยบันทึกให้ตรงกับเลขที่หัวจ่าย ในกรณีที่มีหลายหัวจ่าย ณ เวลาที่เริ่มเปิดขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน
ข้อสังเกต ตัวเลขในช่องนี้ จะต้องมีจำนวนเท่ากับตัวเลขในช่องมิเตอร์สิ้นสุดของวันก่อนเสมอ
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขมิเตอร์สะสมที่ปรากฏอยู่บนหน้าตู้จ่ายน้ำมันของน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด โดยบันทึกให้ตรงกับเลขที่หัวจ่าย ในกรณีที่มีหลายหัวจ่าย ณ เวลาที่ปิดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน
ข้อสังเกต ตัวเลขในช่องนี้ จะต้องมีจำนวนเท่ากับตัวเลขในช่องมิเตอร์เริ่มต้น ของวันถัดไปเสมอ
- ช่องที่ (3) บันทึกผลต่างระหว่างช่องที่ (1) กับช่องที่ (2)
- ช่องที่ (4) บันทึกจำนวนเงินที่ขายได้ โดยนำตัวเลขในช่องที่ (3) คูณกับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงหน่วยละของแต่ละชนิดที่แสดงราคาน้ำมัน ณ วันที่ในช่องที่ (21)
- ช่องที่ (5) บันทึกผลรวมของปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่ขายได้จากช่อง (3)
- ช่องที่ (6) บันทึกผลรวมของจำนวนเงินน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่ขายได้ จากช่อง (4)
- ช่องที่ (7) บันทึกจำนวนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ซึ่งได้มาจากใบทดสอบมิเตอร์
- ช่องที่ (8) บันทึกผลคูณของจำนวนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดในช่องที่ (7) กับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ณ วันที่ที่แสดงไว้ในช่องที่ (21)
- ช่องที่ (9) ให้ระบุเหตุผลของการหักอื่น ๆ ไว้ด้วย เช่น การเบิกใช้น้ำมันเชื้อเพลิง การรั่วของท่อจ่ายน้ำมันที่วิศวกรรับรองแล้ว เป็นต้น และบันทึกจำนวนปริมาณไว้ในช่องนี้
- ช่องที่ (10) บันทึกจำนวนเงิน โดยนำจำนวนปริมาณในช่องที่ (9) คูณกับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ณ วันที่ในช่องที่ (21)
- ช่องที่ (11) บันทึกปริมาณน้ำมันที่ขายได้ประจำวัน โดยการคำนวณจากตัวเลขในช่องที่ (5) หักช่องที่ (7) หักช่องที่ (9)
- ช่องที่ (12) บันทึกจำนวนเงินน้ำมันที่ขายได้ประจำวัน โดยการคำนวณจากตัวเลขในช่องที่ (6) หักช่องที่ (8) หักช่องที่ (10)

- ช่องที่ (13) บันทึกจำนวนเงินที่ให้ส่วนลดแก่ผู้ซื้อ เช่น เดิมน้ำมันเบนซินธรรมดาครบ 300 บาท จะให้ส่วนลดเงินสดจำนวน 20 บาท เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องใส่จำนวนเงินส่วนลดให้ถูกต้องตรงกับน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด
- ช่องที่ (14) บันทึกปริมาณน้ำมันที่ขายได้สุทธิ โดยการยกตัวเลขจากช่องที่ (11) มาบันทึกได้
- ช่องที่ (15) บันทึกจำนวนเงินน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขายได้สุทธิ โดยการคำนวณจากตัวเลขในช่องที่ (12) หักช่องที่ (13)
- ช่องที่ (16) บันทึกภาษีขายของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด โดยการคำนวณจากตัวเลขในช่องที่ (15) คูณด้วย 7 หรือด้วย 107
- ช่องที่ (17) บันทึกภาษีซื้อของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดจากใบกำกับภาษี
ข้อสังเกต รายการนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะวันที่สหกรณ์ได้รับน้ำมันจากผู้จำหน่ายเท่านั้น
- ช่องที่ (18) บันทึกภาษีขายของน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น โดยการคำนวณจากภาษีขายของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดในช่องที่ (16) นำมาบวกกัน
- ช่องที่ (19) บันทึกภาษีซื้อของน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น โดยการคำนวณจากภาษีซื้อของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดในช่องที่ (17) นำมาบวกกัน
- ช่องที่ (20) บันทึก เล่มที่ เลขที่ ของใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป และแบบย่อที่สหกรณ์ได้ออกให้แก่ผู้ซื้อประจำวัน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่า เป็นใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปหรือแบบย่อจำนวนกี่ฉบับ จำนวนเงินกี่บาท และเป็นจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มเท่าใด
- ช่องที่ (21) บันทึกราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ณ วันนี้ ของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

(แบบรายงานหมายเลข 3)

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่.....

ชื่อผู้ประกอบการ.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ.....

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสม ในถังน้ำมันเชื้อเพลิง ที่วัดได้จริงสิ้นงวด	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด		(3)		(3)		(3)		(3)
3. น้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด		(4)		(4)		(4)		(4)
4. บวก ยอดน้ำมันรับประจำวัน		(5)		(5)		(5)		(5)
5. หัก ยอดน้ำมันขายประจำวัน		(6)		(6)		(6)		(6)
หัก อื่น ๆ (ระบุ).....		(7)		(7)		(7)		(7)
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)		(8)		(8)		(8)		(8)
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)		(9)		(9)		(9)		(9)
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา		(10)		(10)		(10)		(10)
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป(7+8)		(11)		(11)		(11)		(11)

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าส่งน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ข.

วิธีการบันทึกรายการ

- ช่องที่ (1) บันทึกเลขที่ถังน้ำมัน ของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ในกรณีที่สหกรณ์มีถังน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดเดียวกัน เป็นจำนวนหลายใบ
- ช่องที่ (2) บันทึกจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดในถังน้ำมัน ซึ่งได้จากการวัดถังน้ำมันเมื่อสิ้นเวลาปิดยอดขายประจำวันแล้ว
- ช่องที่ (3) บันทึกยอดรวมน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่วัด ได้จริงเมื่อสิ้นเวลาปิดยอดขายประจำวัน โดยการคำนวณจากผลรวมของตัวเลขในช่องที่ (2)
- ช่องที่ (4) บันทึก ดังนี้
1. สำหรับสหกรณ์ที่จัดทำรายงานส่วน ข นี้เป็นครั้งแรก (คือเมื่อสหกรณ์ได้รับอนุมัติจากกรมสรรพากรให้เป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย) จำนวนน้ำมันที่วัดได้ต้นงวดให้หมายถึง จำนวนน้ำมันที่วัดได้จริง ณ เวลาเริ่มทำการก่อนจะมีการขายน้ำมันเชื้อเพลิงประจำวัน
 2. หลังจากที่บันทึกตามข้อ 1 แล้ว ในวันถัดไปน้ำมันที่วัด ได้จริงต้นงวด ให้นำตัวเลขน้ำมันคงเหลือในบัญชีในช่องที่ (8) ของวันก่อน มาบันทึกไว้ในช่องนี้
- ช่องที่ (5) บันทึกจำนวนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่ได้รับตามจำนวนที่ปรากฏในใบกำกับสินค้าประจำวันนี้
- ช่องที่ (6) บันทึกจำนวนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่ขายได้ประจำวัน โดยการนำตัวเลขจากช่องที่ (11) ของรายงานฯ ส่วน ก. ของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด มาบันทึกไว้ในช่องนี้
- ช่องที่ (7) ให้นำจำนวนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดในช่องที่ (7) และหรือช่องที่ (9) ของรายงานฯ ส่วน ก. มาบันทึกไว้ในช่องนี้
- ช่องที่ (8) บันทึกได้โดยนำตัวเลขในช่องที่ (4) บวกช่องที่ (5) หักช่องที่ (6) และช่องที่ (7)
- ช่องที่ (9) บันทึกโดยนำตัวเลขในช่องที่ (3) หักช่องที่ (8)
- ช่องที่ (10) บันทึกโดยนำตัวเลขในช่องที่ (11) ของวันก่อนมาบันทึกไว้ในช่องนี้
- ช่องที่ (11) บันทึกโดยนำตัวเลขในช่องที่ (9) บวกช่องที่ (10)

ข้อสังเกต

- ทุกวันที่ 1 ของเดือนจำนวนน้ำมันที่วัดได้จริงตั้งงวดในช่องที่ (4) จะมีจำนวนเท่ากับจำนวนน้ำมันที่วัดได้จริง ณ วันสิ้นเดือนก่อนในช่องที่ (2) ทั้งนี้เนื่องจากทุกวันสิ้นเดือนสหกรณ์จะทำการปรับปรุงจำนวนน้ำมันที่ขาดหายไปจากการระเหยของน้ำมันตามสภาพปกติได้ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของปริมาณน้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์หัวจ่ายในแต่ละเดือนภาษี และจำนวนปริมาณน้ำมันที่เกินนั้นได้ทำการปรับปรุงบัญชีเรียบร้อยแล้ว (ดูรายละเอียดกรณีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี)
- ผลต่างสะสมยกมา ณ วันต้นเดือน จะต้องมีจำนวนเท่ากับ 0 เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากได้ทำปรับปรุงบัญชีเรียบร้อยแล้ว

ส่วน ค

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด
ประจำเดือน.....

ชื่อผู้ประกอบการ.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ.....

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสม ที่วัดได้ในถังน้ำมันเชื้อเพลิง ณ วันปิดสำรวจสิ้นเดือน	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นเดือน		(3)		(3)		(3)		(3)
3. น้ำมันในถัง ณ วันเปิดสำรวจ ต้นเดือน		(4)		(4)		(4)		(4)
4. บวก ยอดน้ำมันรับระหว่างเดือน		(5)		(5)		(5)		(5)
5. หัก ยอดน้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์ ระหว่างเดือน		(6)		(6)		(6)		(6)
หัก อื่น ๆ (ระบุ).....		(7)		(7)		(7)		(7)
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)		(8)		(8)		(8)		(8)
7. จำนวนน้ำมันเพิ่มขึ้น/(ลดลง) (2-6)		(9)		(9)		(9)		(9)
8. ร้อยละของน้ำมันเพิ่มขึ้น(ลดลง) ต่อจำนวนน้ำมันที่ขาย ระหว่างเดือน (7/5)x100		(10)		(10)		(10)		(10)

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ก.

วิธีบันทึกรายการ

ช่องที่ (1) บันทึกเลขที่ถังน้ำมันของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ในกรณีที่สหกรณ์มีถังน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดเป็นจำนวนมากกว่า 1 ใบ

ช่องที่ (2) บันทึกจำนวนปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ณ วันสิ้นเดือน และ ณ เวลาปิดยอดขายน้ำมันประจำวันแล้วด้วย

ช่องที่ (3) บันทึกผลรวมของช่องที่ (2)

ช่องที่ (4) ให้นำตัวเลขที่แสดงไว้ในช่องที่ (4) ของรายงานฯ ส่วน ข. ณ วันต้นเดือน มาบันทึกไว้ในช่องนี้

ช่องที่ (5) ให้นำตัวเลขที่แสดงไว้ในช่องที่ (5) ของรายงานฯ ส่วน ข. ณ วันต้นเดือน บวกกับตัวเลขที่แสดงในช่องที่ (5) ของรายงานส่วน ข. ของวันถัดไปทุกวัน จนถึงวันสิ้นเดือน ผลลัพธ์ที่ได้เท่าใด นำมาบันทึกไว้ในช่องนี้

ช่องที่ (6) เช่นเดียวกันกับช่องที่ (5) แต่ให้นำตัวเลขที่แสดงไว้ในช่องที่ (6) ของรายงานฯ ส่วน ข. บวกกันตั้งแต่วันต้นเดือนจนถึงวันสิ้นเดือน ผลลัพธ์ที่ได้เท่าใด นำมาบันทึกในช่องนี้

ช่องที่ (7) เช่นเดียวกันกับช่องที่ (5) แต่ให้นำตัวเลขที่แสดงไว้ในช่องที่ (7) ของรายงานฯ ส่วน ข. บวกกันตั้งแต่วันต้นเดือนจนถึงวันสิ้นเดือน

ช่องที่ (8) บันทึกโดยนำตัวเลขในช่องที่ (4) บวกช่องที่ (5) หักช่องที่ (6) และช่องที่ (7)

ช่องที่ (9) บันทึกโดยนำตัวเลขในช่องที่ (3) หักช่องที่ (8)

ช่องที่ (10) บันทึกโดยนำตัวเลขในช่องที่ (9) หาดด้วยช่องที่ (6) คูณด้วย 100

อนึ่ง น้ำมันคงเหลือตามบัญชีในช่องที่ (8) ณ วันวินปีทางบัญชี สหกรณ์จะต้องตีราคาน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือตามราคาทุนหรือตลาด แล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้เป็นการปฏิบัติตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2531

ข้อสังเกต ราคาทุนของน้ำมันเชื้อเพลิงจะต้องนำค่าขนส่งมาเฉลี่ยเป็นราคาทุนของน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือด้วย ในกรณีที่สหกรณ์ต้องจ่ายค่าขนส่งทุกครั้งที่มีการสั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง

(แบบรายงานหมายเลข 5)

รายงานการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์หัวจ่าย

ณ วันที่.....

ชื่อผู้ประกอบการ..... เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานบริการน้ำมัน.....

ที่อยู่.....

หัวจ่ายเลขที่	ชนิดของน้ำมัน	มิเตอร์สิ้นสุด ก่อนเปลี่ยนแปลง	มิเตอร์เริ่มต้น หลังเปลี่ยนแปลง	สาเหตุที่เปลี่ยนแปลงมิเตอร์

หมายเหตุ : ตามข้อ 4 ของประกาศอธิบดีฯ เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54)

(แบบรายงานหมายเลข 6)

สหกรณ์.....จำกัด

รายงานดั่งน้ำมันคงเหลือ

ชนิด.....

วัน เดือน ปี	ยอดยกมา (ลิตร)	รับ (ลิตร)	จ่าย (ลิตร)	ควรมีเหลือ (ลิตร)	วัดถังได้ (ลิตร)	ขาด/เกิน (ลิตร)	คิดเป็นร้อยละ ของยอดขาย

(แบบรายงานหมายเลข 7)

รายงานภาษีซื้อ

ชื่อผู้ประกอบการ.....

ชื่อสถานประกอบการ..... เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....

ใบกำกับภาษี		รายการ	มูลค่าสินค้า หรือบริการ		จำนวนเงินภาษี ที่ชำระไว้แล้ว	
วัน เดือน ปี	เลขที่		(4)		(5)	
(1)	(2)	(3)	(4)		(5)	
รวม						

- หมายเหตุ 1. ช่อง “วัน เดือน ปี” ให้กรอกวัน เดือน ปี ของใบกำกับภาษี
2. ช่อง “เลขที่” ให้ใช้เลขที่ใบกำกับภาษีที่ผู้ประกอบการได้จัดเรียงลำดับขึ้นใหม่

รายงานภาษีซื้อ

วิธีบันทึกรายการ

- ช่องที่ (1) บันทึก วัน เดือน ปีที่เกิดรายการตามที่ปรากฏในใบกำกับภาษี
- ช่องที่ (2) บันทึกเลขที่ของใบกำกับภาษีที่สหกรณ์ได้เรียงลำดับใหม่ทางด้านบนขวา ตามวัน เดือน ปีที่เกิดรายการ
- ช่องที่ (3) อธิบายรายการที่เกิดขึ้นตามใบกำกับภาษี เช่น ซืื่อน้ำมันเชื้อเพลิง ซืื่อน้ำมันหล่อลื่น ซื้อสินค้า ฯลฯ เป็นต้น
- ช่องที่ (4) บันทึกจำนวนมูลค่าของสินค้าก่อนภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ช่องที่ (5) บันทึกจำนวนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มตามใบกำกับภาษี

ข้อสังเกต การจัดทำ และการลงรายการในรายงานภาษีซื้อ

การจัดทำรายงาน

- ต้องจัดทำเป็นรายงานประกอบการ (กรณีสหกรณ์ผู้ประกอบการจดทะเบียน มีสถานประกอบการหลายแห่ง)
- ต้องจัดทำตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด
- สำหรับสหกรณ์ผู้ประกอบการจดทะเบียน ซึ่งประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการ โดยแยกประเภทสินค้าหรือบริการแต่ละแผนกต่างหากจากกัน จะจัดทำรายงานภาษีซื้อ โดยแยกจัดทำเป็นแต่ละแผนกต่างหากจากกันก็ได้

การลงรายการในรายงาน

- ลงรายการในรายงานภาษีซื้อ ให้ลงรายการตามใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป ซึ่งไม่สามารถนำไปหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย (เช่น ใบกำกับภาษีที่มีรายการภาษีซื้อที่เกิดจากรายจ่ายเพื่อการรับรอง) โดยให้หมายเหตุว่า เป็นรายการที่ไม่สามารถนำไปหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม
- วิธีการลงรายการในรายงาน ให้เขียนด้วยหมึก หรือพิมพ์ดีด หรือดีพิมพ์ และจะลงรายการเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษก็ได้ หากสหกรณ์ผู้ประกอบการจดทะเบียนประสงค์จะลงรายการเป็นรหัสด้วยเครื่องจักรทำบัญชี ต้องส่งมอบคำแปลรหัสที่เป็นภาษาไทยต่ออธิบดีกรมสรรพากร หรือหากจะลงบัญชีเป็นรหัสซึ่งบันทึกด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จะต้องส่งมอบ โปรแกรมสั่งงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ต่ออธิบดีกรมสรรพากร และให้มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการแปลงข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นรายการของรายงานที่ต้องจัดทำ

(แบบรายงานหมายเลข 9)

สหกรณ์.....จำกัด
สำนักงาน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

รายงานฐานะเงินสดคงเหลือ

ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เงินสดคงเหลือยกมา

เงินสดรับ :-

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

รวม

หัก เงินสดจ่าย :-

.....
.....
.....
.....
.....

ยอดคงเหลือยกไป

เงินสดรับตามจำนวนข้างต้นฝากไว้กับธนาคารดังต่อไปนี้

.....
.....
.....

(แบบรายงานหมายเลข 10)

รายงานการวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ

ณ วันที่.....

ลำดับที่	รายการ	ชนิดน้ำมัน					
		เลขที่ ถังน้ำมัน	ปริมาณ (ลิตร)	เลขที่ ถังน้ำมัน	ปริมาตร (ลิตร)	เลขที่ ถังน้ำมัน	ปริมาณ (ลิตร)
1.	น้ำมันที่วัดได้จริง		(1)		(1)		(1)
2.	น้ำมันคงเหลือตามบัญชี		(2)		(2)		(2)
3.	หัก ลดหย่อน 0.5%ของ ปริมาณขาย		(3)		(3)		(3)
4.	น้ำมันคงเหลือตามบัญชี หลังหักจำนวนสูญระเหย (ข้อ 3) แล้ว		(4)		(4)		(4)
5.	น้ำมัน(ขาด)/เกินบัญชี		(5)		(5)		(5)

หมายเหตุ

.....ผู้จัดทำ

8. รายงานการวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ

เป็นรายงานที่จัดทำขึ้น ณ วันสิ้นเดือน เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์หาน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดสุญระเหยตามสภาพปกติ และขาดบัญชีในแต่ละเดือน

วิธีการบันทึกรายการ

- ช่องที่ (1) บันทึกรายการน้ำมันที่วัดได้จริง ซึ่งได้มาจากรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ค. ณ วันสิ้นเดือน
- ช่องที่ (2) บันทึกรายการน้ำมันคงเหลือตามบัญชี ซึ่งได้มาจากรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ส่วน ค. เช่นเดียวกับข้อ 1
- ช่องที่ (3) กำหนดหาจำนวนน้ำมันสุญระเหยตามสภาพปกติ คือร้อยละ 0.5 ของปริมาณขายต่อเดือนของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด
- ช่องที่ (4) บันทึกผลต่างของข้อ 2 หักด้วยข้อ 3
- ช่องที่ (5) บันทึกจำนวนน้ำมัน(ขาด)/เกินบัญชีแต่ละชนิด โดยนำปริมาณน้ำมันที่วัดได้จริง หักด้วยน้ำมันคงเหลือตามบัญชีหลังจากหักจำนวนสุญระเหยแล้ว

ให้เขียนหมายเหตุไว้ด้วย ในกรณีที่มีผู้รับผิดชอบใช้ ซึ่งจะใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงบัญชีเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี

อนึ่ง ในกรณีน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี ให้แสดงแยกรายการไว้ต่างหากด้วยตัวอักษร

“สีแดง” ในรายการน้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด ในรายงานฯ ส่วน ข. อีก 1 ฉบับต่างหาก ณ วันที่ตรวจพบน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชี และแสดงรายการหักด้วยขายน้ำมัน (ขาดบัญชี) เพื่อแสดงให้เห็นชัดถึงการตัดน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีออกมาจากน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ และนำมาตั้งบัญชีพักไว้ต่างหาก ในบัญชี “น้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ” เพื่อดำเนินการหาผู้รับผิดชอบต่อไป

และถ้าสหกรณ์ยังไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้ รายการน้ำมันเชื้อเพลิงขาดบัญชีรอหาผู้รับผิดชอบ จะปรากฏเป็นยอดสะสมไปจนถึงวันสิ้นปีทางบัญชี แล้วจึงจัดทำรายการปรับปรุงบัญชีเกี่ยวกับสินค้าขาดบัญชี ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตัดหนี้สูญและสินค้าขาดบัญชี พ.ศ. 2532 ต่อไป

(แบบรายงานหมายเลข 11)

รายงานการขายน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับสมาชิก

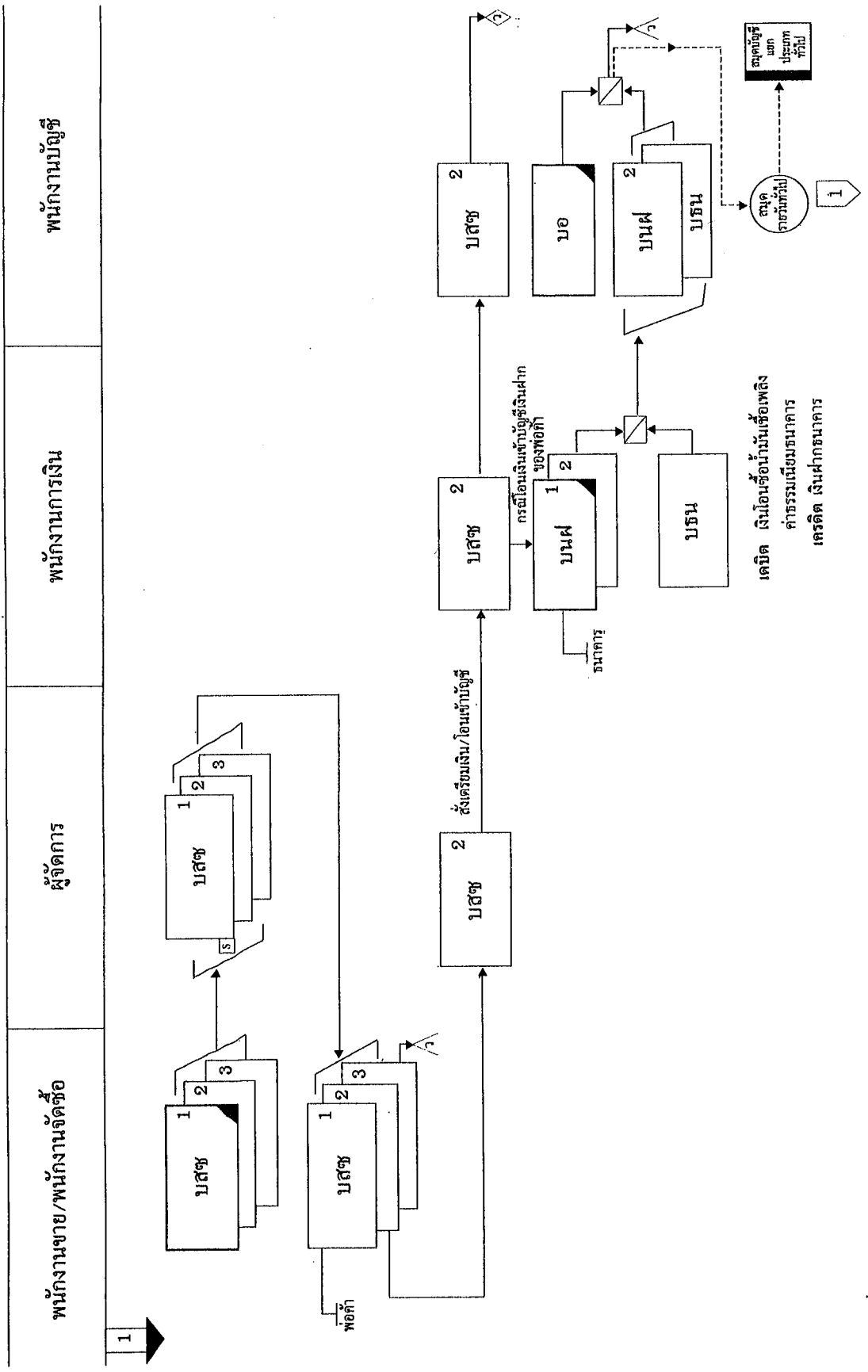
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับที่	เลขทะเบียน	รายชื่อสมาชิก	จำนวนเงิน	

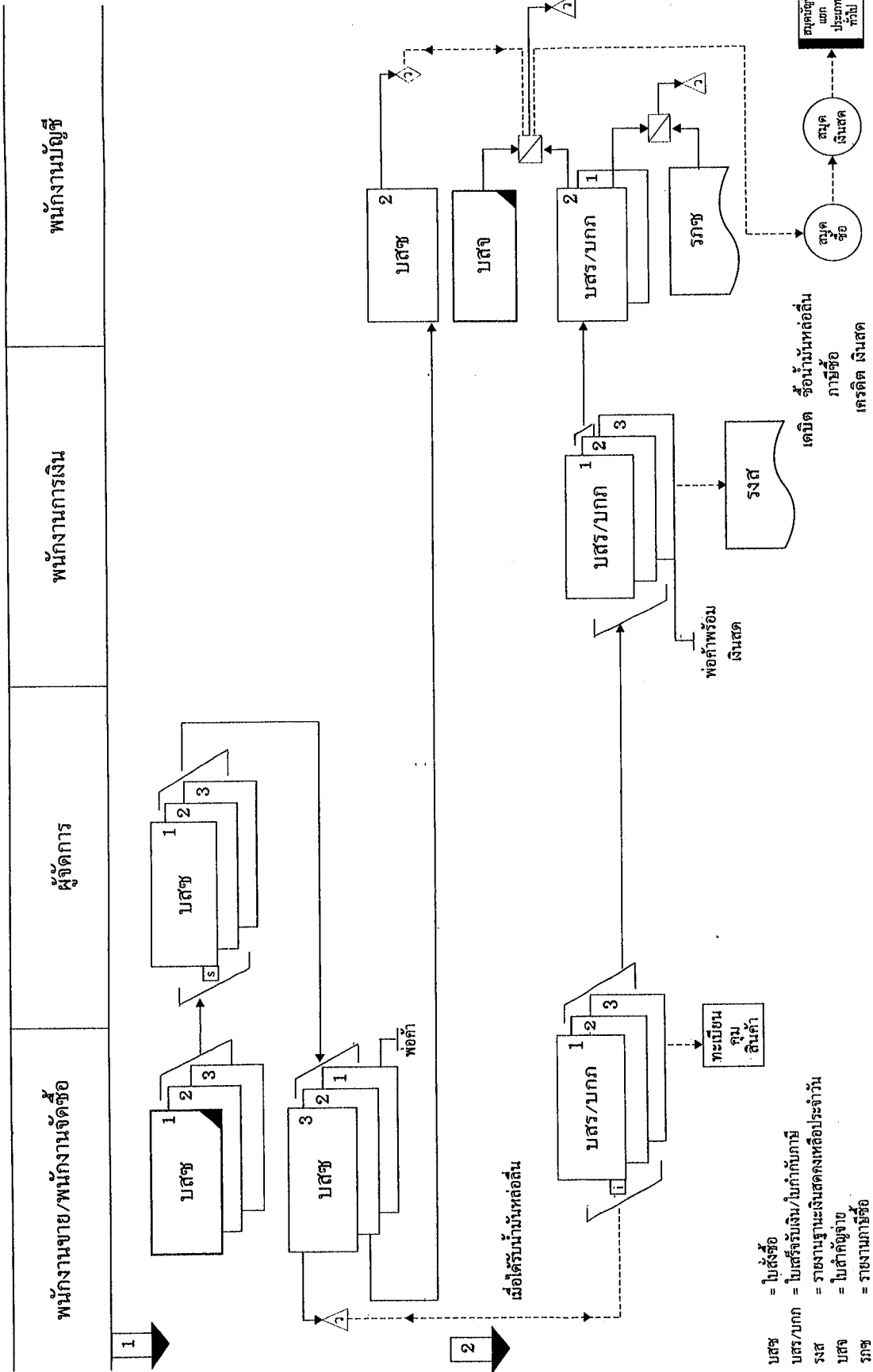
ภาคผนวก 4

รูปแบบทางเดินเอกสาร

สู่นำมาซื้อเพลิงเป็นเงินสด

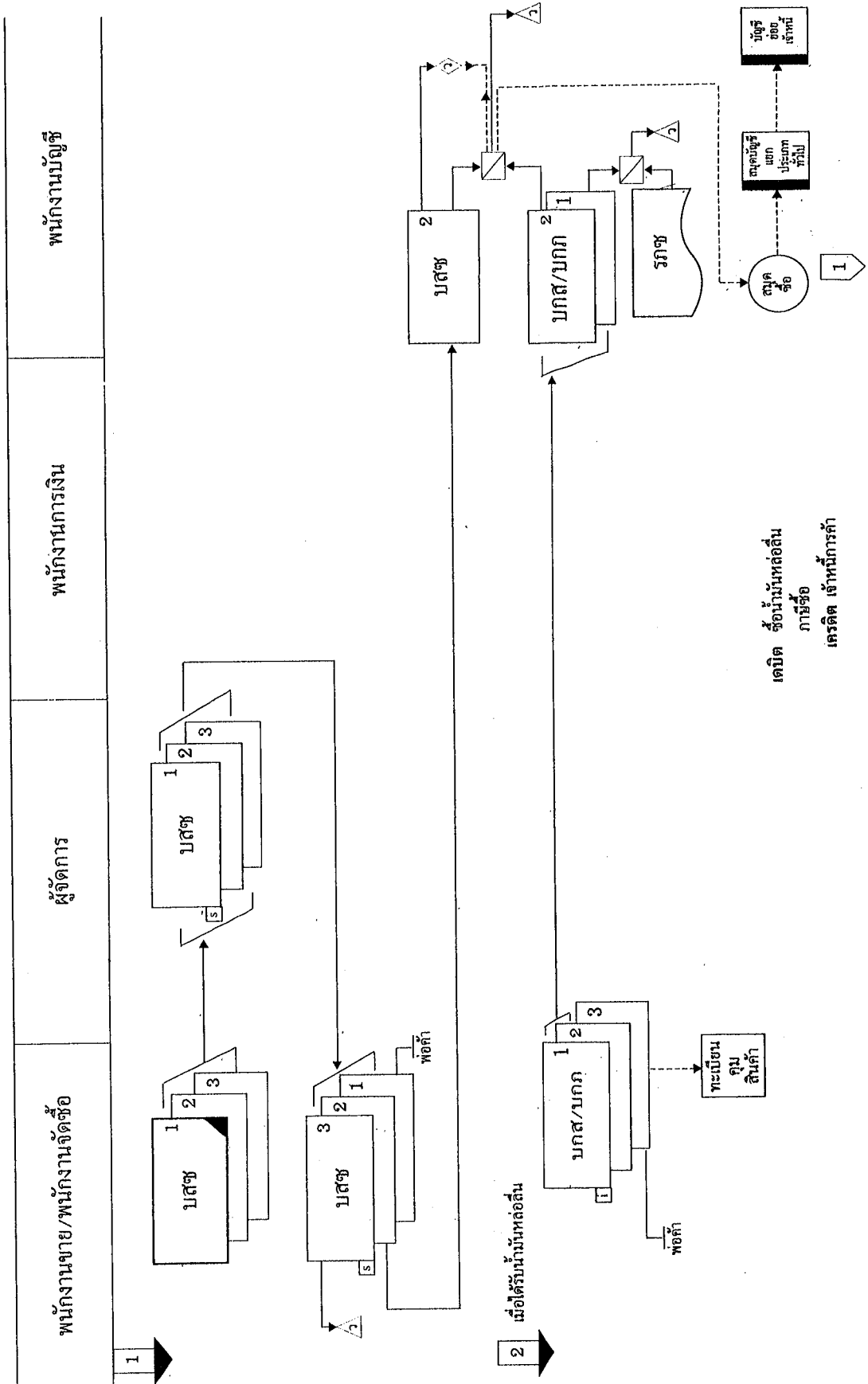

ซื้องานหมุนเวียนเป็นเงินสด

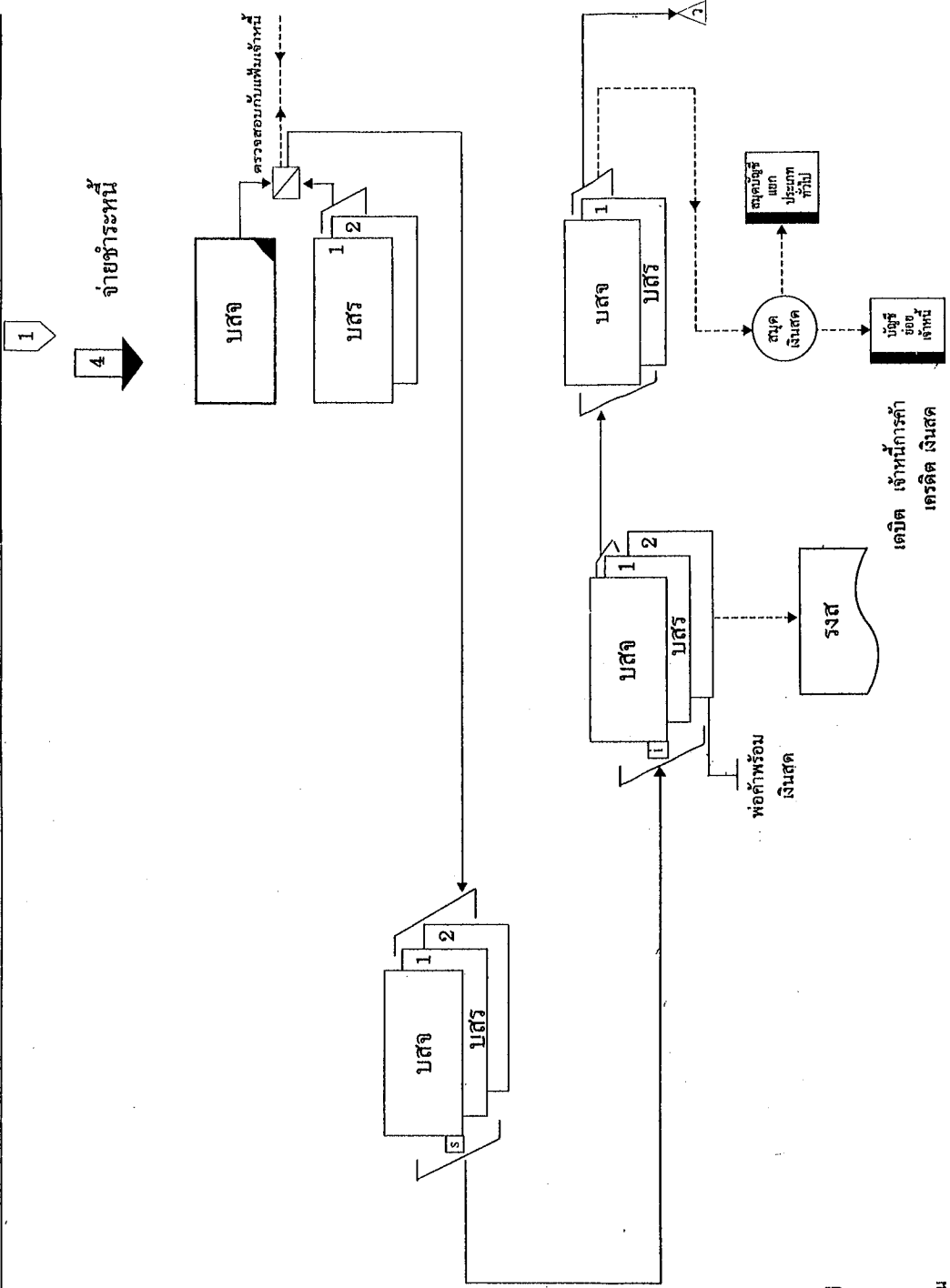

ขั้นตอนนำหลอดขึ้นเป็นเงินเชื่อ

(แบบทางเดินเอกสารหมายเลข 3)

พนักงานขาย/พนักงานจัดซื้อ	ผู้จัดการ	พนักงานการเงิน	พนักงานบัญชี
---------------------------	-----------	----------------	--------------

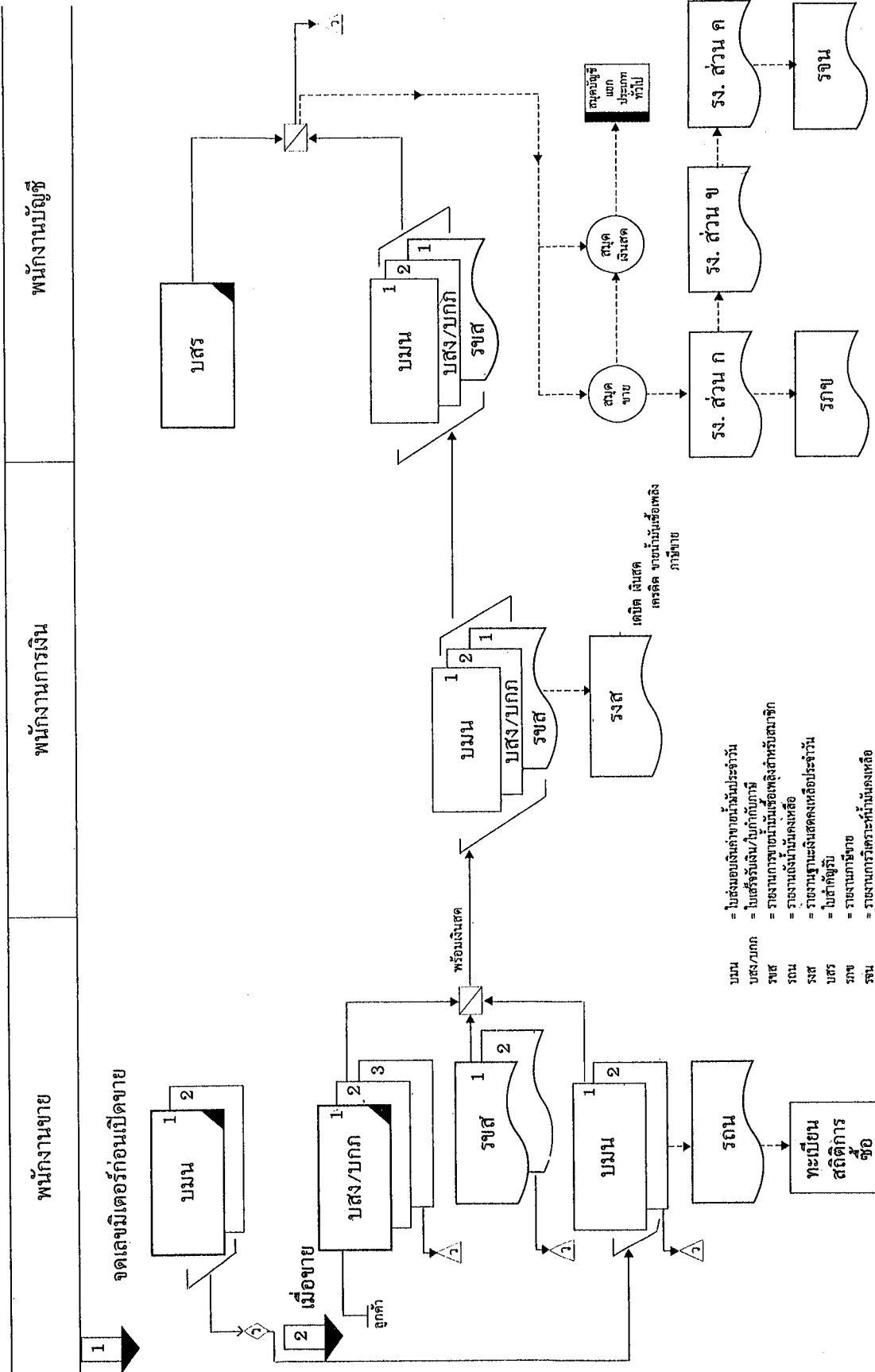

- บสช = ใบสั่งซื้อ
- บคส/บคก = ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี
- บคช = รายงานภาษีซื้อ
- บคจ = ใบสำคัญจ่าย
- บคร = ใบเสร็จรับเงิน
- บคด = รายงานฐานะเงินสดประจำวัน

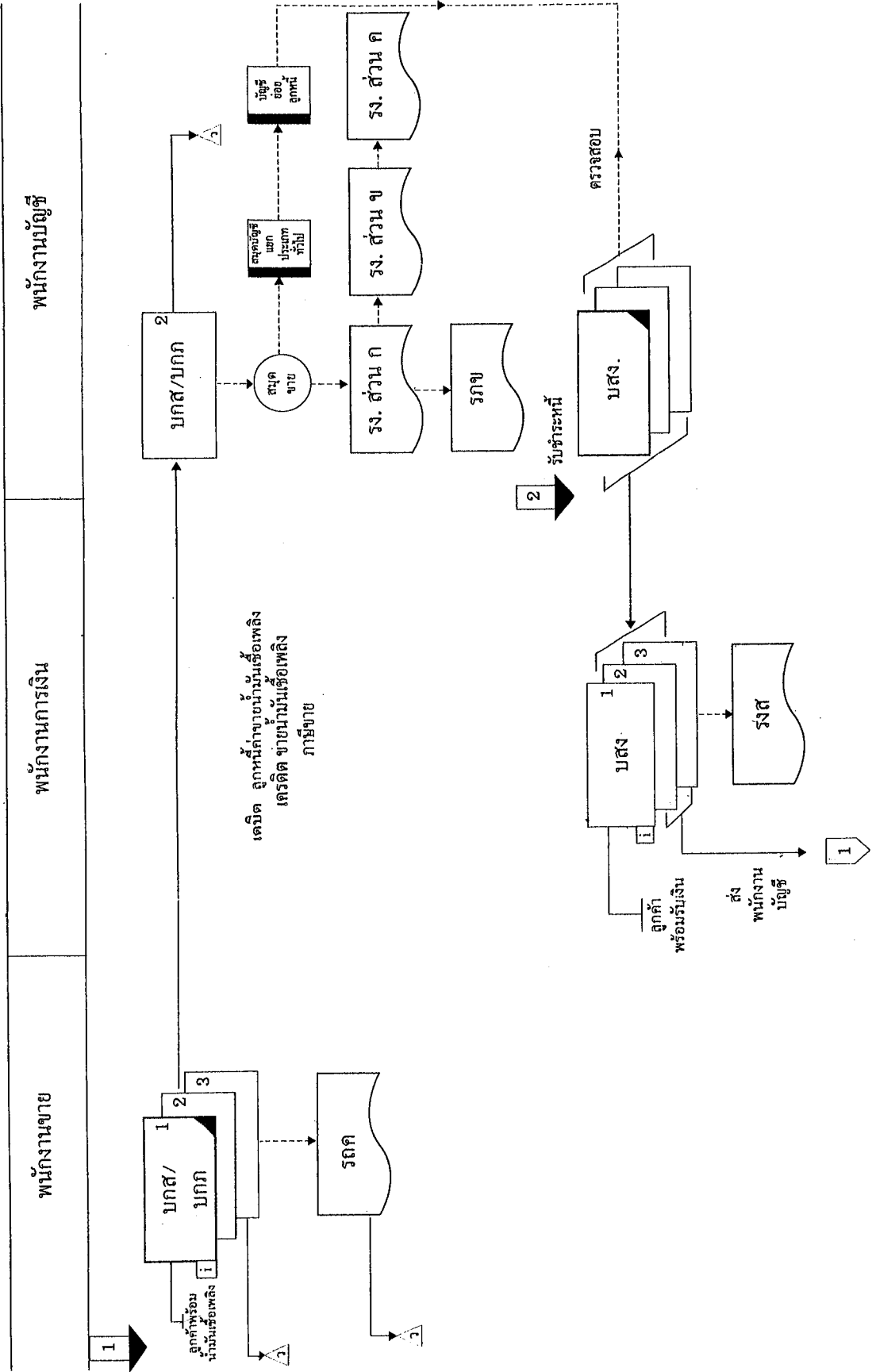
เดบิต เจ้าหนี้การค้า
เครดิต เงินสด

(แบบทางเดินเอกสารหมายเลข 4)

ขายนามเชื้อเพลิงเป็นเงินสด

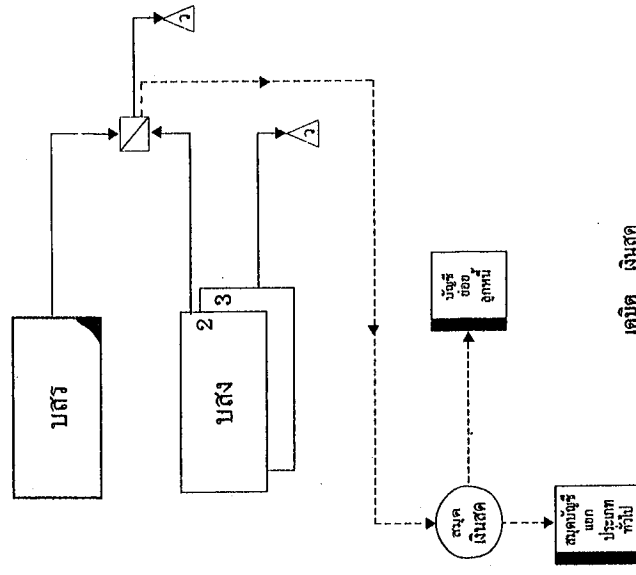

ขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเงินเชื่อ

พนักงานขาย	พนักงานการเงิน	พนักงานบัญชี
------------	----------------	--------------

1

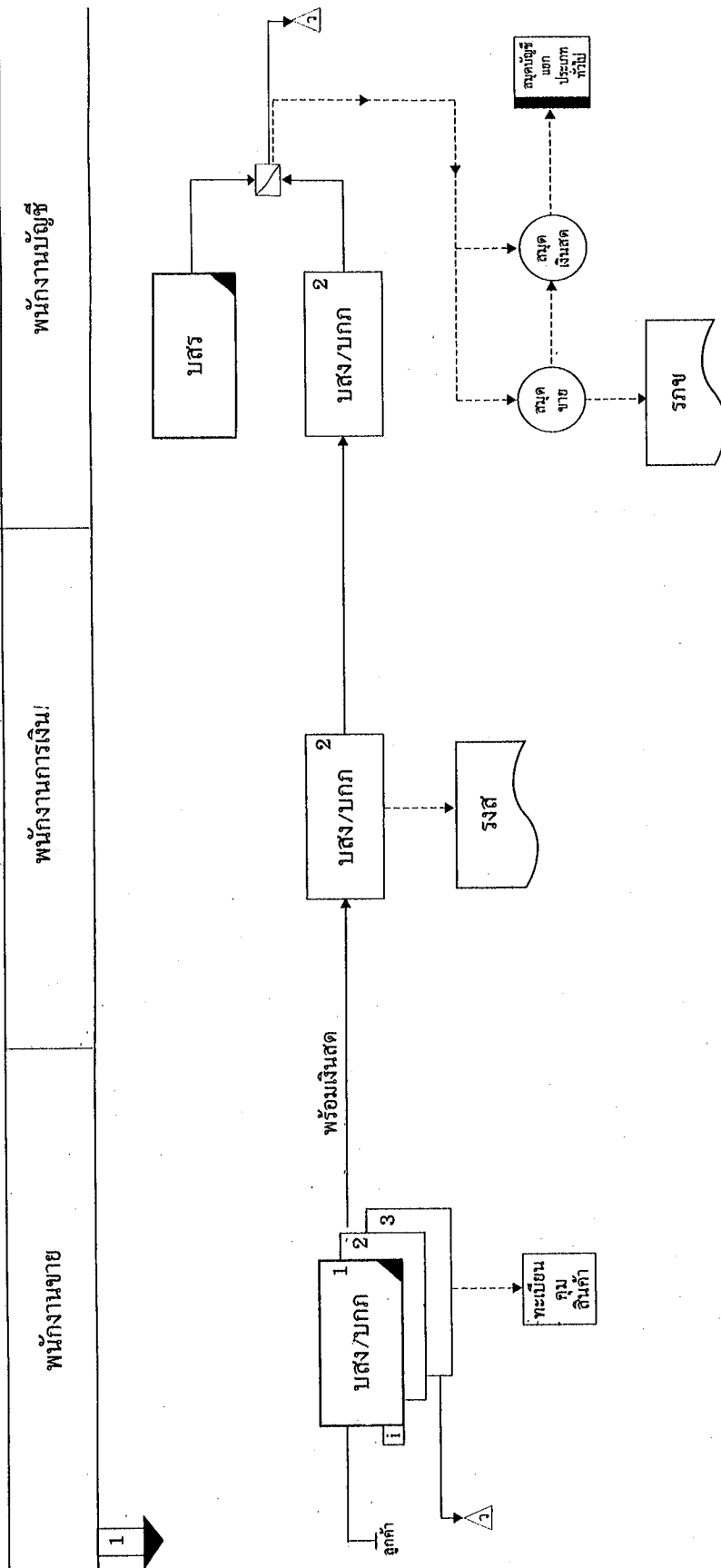

เดบิต เงินสด
เครดิต ลูกหนี้ค้าขายน้ำมันเชื้อเพลิง

- บคช/บคก = ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี
- รคค = รายงานถึงน้ำมันคงเหลือ
- รคช = รายงานภาษีขาย
- รคส่วน ก = รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละวัน/ส่วน ก /ส่วน ข /ส่วน ค
- บสง = ใบเสร็จรับเงิน
- รคช = รายงานฐานะเงินสดคงเหลือประจำวัน

(แบบทางเดินเอกสารหมายเลข 6)

ขายนามนหมุนเป็นเงินสด

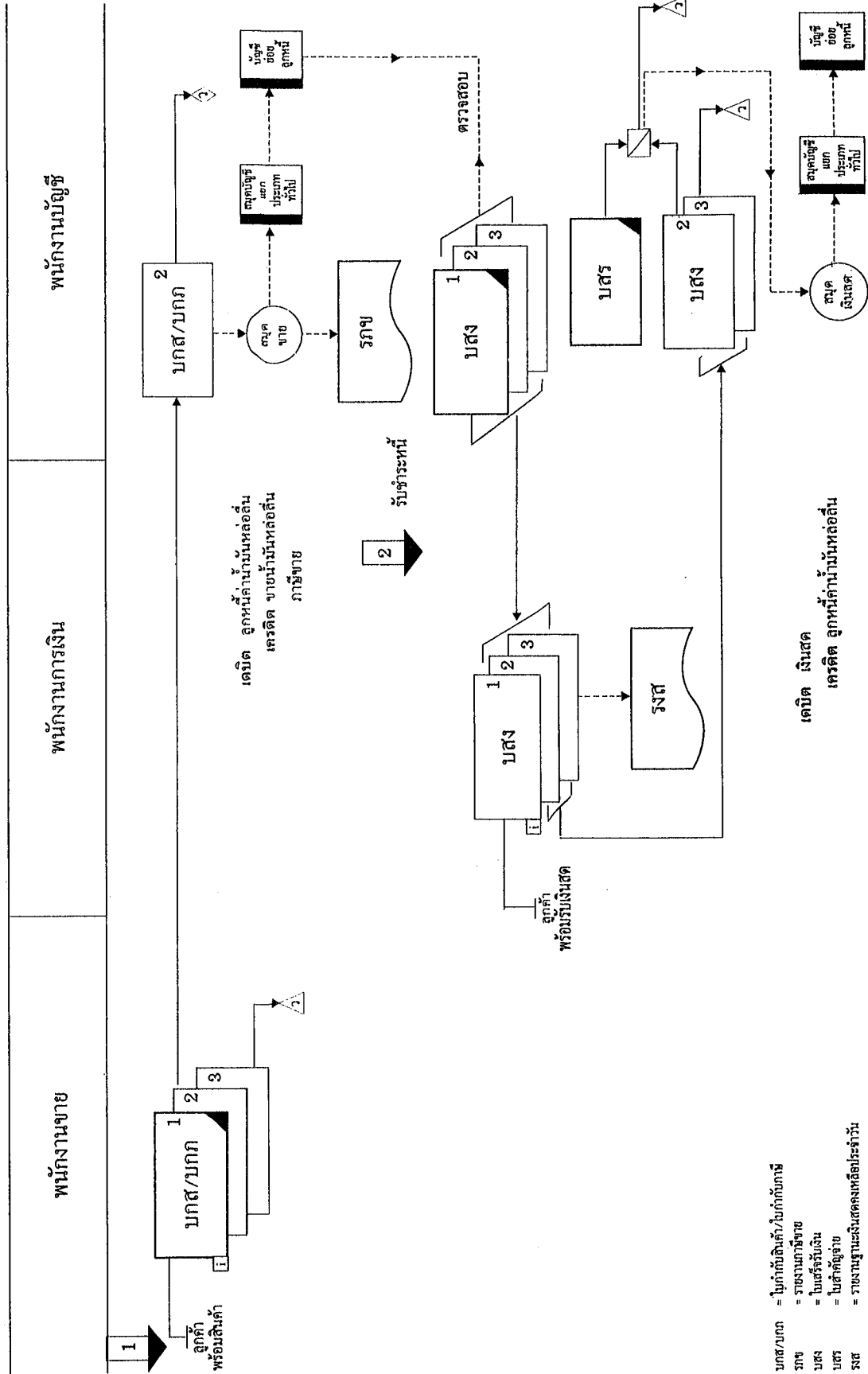

เคบิต เงินสด
เคเรตติค ขายนามนหมุน
ภาณีขาย

บสข/บสก = ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี
 รงส = รายงานฐานะเงินสดคงเหลือประจำวัน
 บสข = ใบกำกับผู้รับ
 รภข = รายงานกำไรขาย

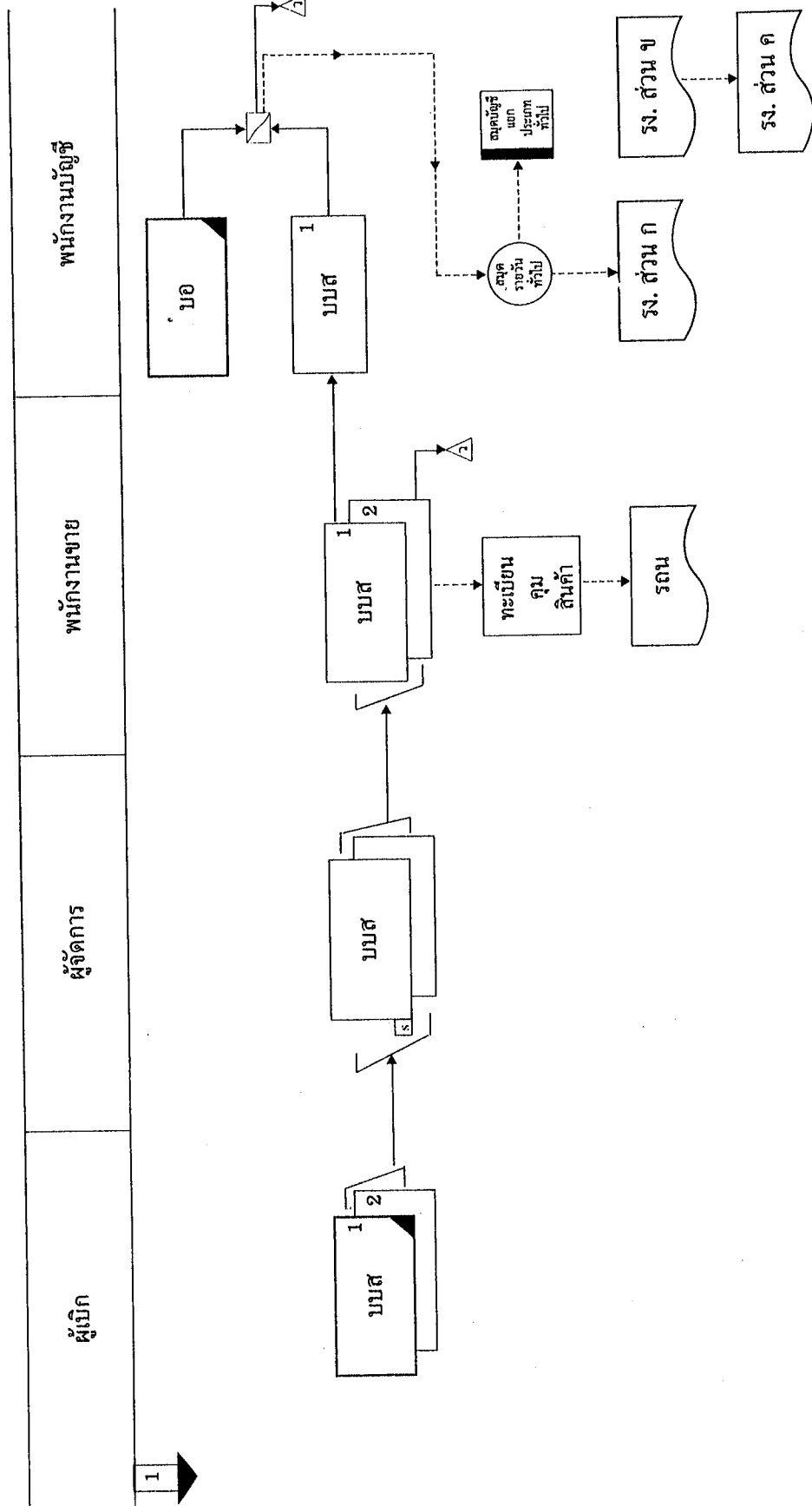
(แบบทางเดินเอกสารหมายเลข 7)

ขายน้ำมันหล่อลื่นเป็นเงินเชื่อ

(แบบทางเดินเอกสารหมายเลข 8)

การเบิกน้ำมันใช้ไป

เคเบิต น้ำมันเชื้อเพลิงใช้ไป/น้ำมันหล่อลื่นใช้ไป
 เคเรดิต น้ำมันเชื้อเพลิงเบิกใช้
 เคเรดิต น้ำมันหล่อลื่นเบิกใช้

- บปส = ใบเบิกสินค้า
- บอ = ใบโอนบัญชี
- รณ = รายงานส่งน้ำมันคงเหลือ
- รณ ก = รายงานแสดงรายละเอียดการขาย
- รณ ข = น้ำมันเชื้อเพลิงเคเบิต
- รณ ค = ส่วน ก/ ส่วน ข / ส่วน ค

ภาคผนวก 5

ประมวลรัชฎาภรณ์

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร

เกี่ยวกับ

ภาษีมูลค่าเพิ่มของน้ำมัน

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร
เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 52)
เรื่อง กำหนดข้อความอื่นในใบกำกับภาษีตามมาตรา 86/4(8) แห่งประมวลรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 86/4(8) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2534 อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดข้อความอื่นในใบกำกับภาษี ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 4 แห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 39) เรื่อง กำหนดข้อความอื่นในใบกำกับภาษีตามมาตรา 86/4(8) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2535

“ข้อ 4 ในกรณีผู้ประกอบการจดทะเบียน ซึ่งประกอบกิจการสถานบริการน้ำมัน ได้ขายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือได้ขายสินค้าหรือให้บริการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรถยนต์ ที่ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ จะต้องระบุเลขทะเบียนรถยนต์ไว้ในใบกำกับภาษีตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร โดยข้อความดังกล่าวจะพิมพ์ จัดทำขึ้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ประทับด้วยตรายางเขียนด้วยหมึกพิมพ์ดีด หรือทำให้ปรากฏขึ้นด้วยวิธีการอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกันก็ได้”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2537 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2537

(ลงชื่อ) จิตุมงคล โสณกุล
(ม.ร.ว.จิตุมงคล โสณกุล)
อธิบดีกรมสรรพากร

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร
เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 53)

เรื่อง กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการจัดทำรายงาน
การลงรายการในรายงาน การเก็บใบกำกับภาษีและเอกสารหลักฐานอื่น
ที่ใช้ประกอบการลงรายงานภาษีซื้อ ตามมาตรา 87 และมาตรา 87/3
วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 87 และมาตรา 87/3 วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2534 อธิบดีกรม
สรรพากรกำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการจัดทำรายงาน การลงรายการใน
รายงาน การเก็บใบกำกับภาษีและเอกสาร หลักฐานอื่นที่ใช้ประกอบการลงรายงานภาษีซื้อ ดังต่อไปนี้
ข้อ 1 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของข้อ 4 แห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากร
เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 22) เรื่อง กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการ
จัดทำรายงาน การลงรายการในรายงาน การเก็บใบกำกับภาษี และเอกสารหลักฐานอื่นที่ใช้ประกอบการ
ลงรายงานภาษีซื้อ ตามมาตรา 87 และมาตรา 87/3 วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 27
ธันวาคม พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่
37) ลงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2535

“การลงรายการในรายงานภาษีขายตามมาตรา 87(1) แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรให้เป็นการขายสินค้าหรือให้บริการ รายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก กรณีประกอบกิจการขายน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานบริการน้ำมันให้ลง รายการเฉพาะมูลค่าสินค้าและจำนวนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมดต่อวัน ที่ได้รับหรือพึงได้รับการขาย สินค้าน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่รวมถึงการขายสินค้าหรือการให้บริการอย่างอื่น ตามเงื่อนไขที่อธิบดีกรม สรรพากรกำหนด”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2537 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2537

(ลงชื่อ) จตุมงคล โสณกุล
(ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล)
อธิบดีกรมสรรพากร

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร
เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54)

เรื่อง กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย
การออกไปกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียน ตามมาตรา 86/8 แห่งประมวล
รัษฎากร และการเก็บรักษารายงาน ตามมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 86/8 และมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2534 อธิบดีกรมสรรพากร
กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย การออกไปกำกับ
ภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียน การจัดทำรายงาน และการเก็บรักษารายงาน ไว้ดังนี้

ข้อ 1 กำหนดให้การประกอบกิจการขายน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานบริการน้ำมัน เฉพาะ
ที่ไม่ใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินหรือระบบคอมพิวเตอร์รับชำระค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และมีรายได้
จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเกินปีละ 10 ล้านบาท ทั้งนี้ เฉพาะที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร
เป็นการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก

คำขออนุมัติให้ยื่นตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด โดยจะต้องแนบ
เอกสารและรายการดังต่อไปนี้ พร้อมกับคำขออนุมัติ

(1) หลักฐานแสดงรายได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงในรอบปีภาษี หรือรอบ
ระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา หรือประมาณการรายได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิง ในกรณีเป็นสถานบริการ
น้ำมันที่ตั้งขึ้นใหม่หรือจะตั้งขึ้นใหม่

(2) แผนผังแสดงที่ตั้ง พร้อมทั้งจำนวนหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและถังน้ำมัน

ได้คืน

ความในวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการขายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ของสถานบริการ
น้ำมัน

ข้อ 2 ผู้ประกอบการจดทะเบียนตามข้อ 1 ไม่จำเป็นต้องออกไปกำกับภาษีสำหรับการขาย
น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีมูลค่าครั้งหนึ่งไม่เกิน 1,000 บาท เว้นแต่ผู้ซื้อสินค้าจะเรียกร้อยไปกำกับภาษี
ผู้ประกอบการจดทะเบียน ตามข้อ 1 ต้องจัดทำใบกำกับภาษีตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร
ทุกครั้งและผู้ซื้อสินค้าเรียกร้อยพร้อมทั้งส่งมอบใบกำกับภาษีดังกล่าวให้แก่ผู้ซื้อสินค้า

ข้อ 3 ผู้ประกอบการจดทะเบียนตามข้อ 1 ต้องจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขาย
น้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด เพื่อประกอบการบันทึกยอดขายน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งวันในรายงานภาษีขาย
ตามมาตรา 87(1) แห่งประมวลรัษฎากร และให้ถือรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเป็น
รายงานสินค้าและวัตถุดิบ ตามมาตรา 87(3) แห่งประมวลรัษฎากรด้วย โดยให้จัดทำแยกเป็นรายสถาน
บริการ

รายงานตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด และ
ต้องมีรายการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนสินค้าคงคลังในถังน้ำมันใต้ดิน ณ วันเปิดสำรวจแต่ละเดือน (ใช้ไม้วัด
หรือเครื่องวัดถังไฟฟ้า)
- (2) การรับมอมน้ำมันระหว่างเดือน
- (3) จำนวนสินค้าคงคลังในถังน้ำมันใต้ดิน ณ วันปิดสำรวจแต่ละเดือน (ใช้ไม้วัด
หรือเครื่องวัดถังไฟฟ้า)
- (4) จำนวนเงิน(บาท) และปริมาณน้ำมัน(ลิตร) ในมิเตอร์หัวจ่าย ณ วันเปิดอ่าน
ในแต่ละเดือน
- (5) จำนวนเงิน(บาท) และปริมาณน้ำมัน(ลิตร) ในมิเตอร์หัวจ่าย ณ วันปิดอ่าน
ในแต่ละเดือน
- (6) ยอดการขายประจำวัน ทั้งจำนวนเงิน(บาท) และปริมาณน้ำมัน(ลิตร)
- (7) จำนวนน้ำมันที่เพิ่มขึ้น หรือจำนวนน้ำมันที่ลดลง ซึ่งสะสมในถังน้ำมันใต้ดิน
โดยคำนวณจากรายงานสินค้าคงคลังสะสม (จำนวนสินค้าคงคลังในถังน้ำมันใต้ดิน ณ วันเปิดสำรวจ +
จำนวนซื้อ - จำนวนขาย) กับจำนวนสินค้าคงคลังสะสมในถังน้ำมันใต้ดิน
- (8) ภาษีซื้อ
- (9) ภาษีขาย

(10) จำนวนใบกำกับภาษีตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร ที่ออกตามข้อ 2 ประจำวัน และจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นตามใบกำกับภาษี

รายงานตามวรรคหนึ่งต้องเก็บไว้ที่สถานบริการน้ำมันเป็นรายสถานบริการเป็นเวลาสองปี ภายหลังจากนั้นจะเก็บไว้ ณ สถานประกอบการที่เป็นสำนักงานใหญ่จนครบห้าปีก็ได้

ข้อ 4 ผู้ประกอบการจดทะเบียนตามข้อ 1 ต้องจัดทำรายงานการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์หัวจ่ายทุกครั้งที่มีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้เกิดขึ้น

(1) ตัวเลขมิเตอร์หัวจ่ายเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงตัวเลขมิเตอร์หรือซ่อมแซมมิเตอร์หัวจ่าย

(2) การติดตั้งอุปกรณ์หัวจ่ายใหม่

(3) การหมุนกลับของตัวเลขมิเตอร์หัวจ่าย (เช่น มิเตอร์กลับมาที่เลข 0 หลังจากถึงเลขสูงสุด)

ข้อ 5 การจัดทำรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด ตามข้อ 3 ให้คำนวณจำนวนน้ำมันในถังได้คืนที่ขาดหายไปเนื่องจากการระเหยของน้ำมันตามสภาพปกติได้ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของปริมาณน้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์หัวจ่ายในช่วง 3 เดือน นับแต่เดือนที่มีการขายเกิดขึ้น

ข้อ 6 ผู้ประกอบการจดทะเบียนตามข้อ 1 ซึ่งให้ส่วนลดแก่ลูกค้าบางรายในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่แสดงอยู่ในมิเตอร์หัวจ่ายต้องออกใบกำกับภาษีตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับการขายน้ำมันดังกล่าว

ข้อ 7 ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรเป็นผู้ประกอบการรายย่อยตามข้อ 1 จะต้องจัดทำแผ่นป้ายที่มีข้อความ “เก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย” โดยแผ่นป้ายดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามแบบที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร

แผ่นป้ายตามวรรคหนึ่งจะต้องแสดงไว้ ณ จุดแสดงราคาขายน้ำมันเชื้อเพลิงปลีกต่อหน่วย ตามประกาศคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้า และป้องกันการผูกขาด ฉบับที่ 200/35 ลงวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2535 หากผู้ประกอบการจดทะเบียนมีความจำเป็นที่จะต้องแสดงแผ่นป้ายไว้ ณ สถานที่อื่น จะต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร

แผ่นป้ายตามวรรคหนึ่งจะต้องมีขนาดของข้อความอย่างน้อยเท่ากับขนาดของข้อความแสดงราคาขายน้ำมันเชื้อเพลิงปลีกต่อหน่วย

ข้อ 8 สถานบริการน้ำมันซึ่งเริ่มประกอบกิจการขายน้ำมันเชื้อเพลิง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2539 เป็นต้นไป และมีหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่ 50 หัวจ่ายขึ้นไป ต้องใช้ระบบคอมพิวเตอร์รวมควบคุมการจ่ายน้ำมันของหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงในสถานบริการทั้งหมด

ข้อ 9 การยื่นคำขออนุมัติตามข้อ 1 ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ในกรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากรผ่านสรรพากรเขตพื้นที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่

(2) ในกรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากรผ่านสรรพากรจังหวัด หรือสรรพากรเขตพื้นที่ ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่

ถ้าผู้ประกอบการจดทะเบียนมีสถานประกอบการหลายแห่ง ให้ยื่นคำขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากรผ่านสรรพากรเขตพื้นที่หรือสรรพากรจังหวัด ที่สถานประกอบการแต่ละแห่งตั้งอยู่

ข้อ 10 ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติ ให้อธิบดีกรมสรรพากรมีอำนาจวินิจฉัย และคำวินิจฉัยของอธิบดีกรมสรรพากรให้ถือเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามประกาศนี้ด้วย

ข้อ 11 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2537 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2537

(ลงชื่อ) จัตุมงคล โสณกุล

(ม.ร.ว.จัตุมงคล โสณกุล)

อธิบดีกรมสรรพากร

รายงานการเปลี่ยนแปลงมิเตอร์หัวจ่าย
ณ วันที่.....

ชื่อผู้ประกอบการ..... เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานีบริการน้ำมัน.....

ที่อยู่.....

หัวจ่ายเลขที่	ชนิดของน้ำมัน	มิเตอร์สิ้นสุด ก่อนเปลี่ยนแปลง	มิเตอร์เริ่มต้น หลังเปลี่ยนแปลง	สาเหตุที่เปลี่ยนแปลงมิเตอร์

หมายเหตุ : ตามข้อ 4 ของประกาศอธิบดีฯ เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54)

แบบคำขออนุมัติ ให้สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ภ.พ.07 เป็นผู้ประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย	เลขทะเบียนคุมเอกสาร	ทะเบียนรับเลขที่..... สถานที่รับ..... วันเดือนปีที่รับ..... เจ้าหน้าที่ผู้รับ.....
☐ สรรพากรเขตพื้นที่..... ☐ สรรพากรจังหวัด.....		
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร <input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/>		
1. ชื่อผู้ประกอบการ..... เลขบัตรประจำตัวประชาชน <input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/> ที่อยู่เลขที่..... ต.รอก/ซอย..... หมู่ที่..... ถนน..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์ <input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/> โทรศัพท์.....		
2. ชื่อสถานประกอบการ..... ที่อยู่เลขที่..... ต.รอก/ซอย..... หมู่ที่..... ถนน..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์ <input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/> โทรศัพท์..... หมายเหตุ กรณีมีสาขา ให้กรอกแบบคำขออนุมัติเป็นรายสาขา		
3. จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....		
4. เครื่องหมายการค้าของน้ำมันเชื้อเพลิงที่จำหน่าย..... รายได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงปีละ.....ล้านบาท หมายเหตุ กรณีเป็นสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งใหม่ หรือที่จะตั้งใหม่ ประมาณการรายได้ปีละ.....ล้านบาท		
5. มีความประสงค์ขออนุมัติเป็นผู้ประกอบกิจการ ขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54) และขอยืนยันว่ากิจการนี้ไม่ใช่เครื่องบันทึกการเก็บเงิน หรือระบบคอมพิวเตอร์รับชำระค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง โดยเริ่มตั้งแต่เดือนภาษี.....พ.ศ.....		
6. จำนวนหัวจ่ายน้ำมัน.....หัวจ่าย จำนวนถังน้ำมันใต้ดิน ขนาดความจุรวม.....ลิตร จำนวน.....ถัง		
7. เอกสารประกอบคำขออนุมัติ ☐ 7.1 สำเนา ภ.พ.20 ☐ 7.2 หลักฐานการมีรายได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงในรอบปีภาษีหรือรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา ☐ 7.3 ประมาณการรายได้ ☐ 7.4 แผนผังแสดงที่ตั้งพร้อมทั้งจำนวนหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและถังน้ำมันใต้ดิน ☐ 7.5 ตัวอย่างแผ่นป้ายข้อความ "เก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากมิเตอร์หัวจ่าย" ที่ได้รับอนุมัติจากกรมสรรพากร ☐ 7.6 อื่น ๆ (ระบุ).....		
ข้าพเจ้าขอรับรองว่ารายการที่แจ้งไว้ข้างต้นเป็นรายการที่ถูกต้องสมบูรณ์ทุกประการ		
	ลงชื่อ.....ผู้ประกอบการ (.....) ขึ้นวันที่.....	

ความเห็นเจ้าหน้าที่ ☐ อนุมัติให้เป็นผู้ประกอบกิจการ ขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย ตั้งแต่เดือนภาษี.....พ.ศ.....เป็นต้นไป ☐ ไม่อนุมัติเนื่องจาก..... ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ ตำแหน่ง.....ยศ..... วันที่.....	ความเห็นผู้บังคับบัญชา ☐ เห็นชอบตามเสนอ ☐ ไม่เห็นชอบตามเสนอเนื่องจาก..... ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ ตำแหน่ง.....ยศ..... วันที่.....
---	---

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร
เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 60)

เรื่อง กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย
การออกไปกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียน ตามมาตรา 86/8 แห่งประมวล
รัษฎากร และการเก็บรักษารายงาน ตามมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 86/8 และมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2534 อธิบดีกรมสรรพากร
กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย การออกไปกำกับ
ภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียน การจัดทำรายงาน และการเก็บรักษารายงาน ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความในข้อ 1 แห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม
(ฉบับที่ 54) เรื่อง กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย
การออกไปกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียนตามมาตรา 86/8 แห่งประมวลรัษฎากร และการเก็บ
รักษารายงาน ตามมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2537 และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“ข้อ 1 กำหนดให้การประกอบกิจการขายน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานบริการ
น้ำมันดังต่อไปนี้ เป็นการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก

(1) เป็นสถานบริการน้ำมันที่ไม่ใช่เครื่องบันทึกการเก็บเงินหรือระบบ
คอมพิวเตอร์รับชำระค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

(2) เป็นสถานบริการน้ำมันซึ่งเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงด้วยถังเก็บ
น้ำมันเชื้อเพลิง ที่เป็นถังใต้ดินซึ่งมีความจุใบละ 5,000 ลิตรขึ้นไป ไม่ว่าจะมิถึงลอยรวมอยู่ใน
สถานบริการน้ำมันด้วยหรือไม่ หรือที่เป็นถังลอยอย่างเดียวโดยสถานบริการน้ำมันที่ใช้ถังลอยเก็บรักษา
น้ำมันเชื้อเพลิงอย่างเดียวต้องได้รับอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันประเภทสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง
ของกรมทะเบียนการค้า และ

(3) เป็นสถานบริการน้ำมันที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร เป็น การขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก

คำขออนุมัติให้ยื่นตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด โดยจะต้องแนบ เอกสารและรายการดังต่อไปนี้พร้อมกับคำขออนุมัติ

- (1) สำเนา ภ.พ.20
 - (2) สำเนาใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันประเภทสถานีบริการจำหน่ายน้ำมัน เชื้อเพลิงของกรมทะเบียนการค้า
 - (3) แผนผังแสดงที่ตั้ง พร้อมทั้งจำนวนหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและถังเก็บน้ำมัน เชื้อเพลิง
- ความในวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการขายก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ของสถาน บริการน้ำมัน”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 3 แห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54) เรื่อง กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย การออกใบกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียนตามมาตรา 86/8 แห่งประมวลรัษฎากร และการเก็บ รัษฎากรตาม มาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2537 และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“ข้อ 3 ผู้ประกอบการจดทะเบียนตามข้อ 1 ต้องจัดทำรายงานแสดงรายละเอียด การขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด เพื่อประกอบการบันทึกยอดขายน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งวันในรายงาน ภาษีขายตามมาตรา 87(1) แห่งประมวลรัษฎากร และให้ถือรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมัน เชื้อเพลิงเป็นรายงานสินค้าและวัตถุดิบตามมาตรา 87(3) แห่งประมวลรัษฎากรด้วย โดยให้จัดทำแยก เป็นรายสถานบริการ

รายงานตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด และ ต้องมีรายการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนสินค้าคงคลังในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ณ วันเปิดสำรวจแต่ละเดือน (ใช้ไม้วัดหรือเครื่องวัดถังไฟฟ้า)
- (2) การรับมอบน้ำมันเชื้อเพลิงระหว่างเดือน และเลขลำดับแสดงจำนวนครั้งที่ รับมอบน้ำมันเชื้อเพลิงในระหว่างเดือน พร้อมทั้งหมายเลขของใบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือใบกำกับ การขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง โดยให้แยกเป็นรายบริษัทผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิง

(3) จำนวนสินค้าคงคลังในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ณ วันปิดสำรวจแต่ละเดือน
(ใช้ไม้วัด หรือเครื่องวัดถังไฟฟ้า)

(4) จำนวนเงิน(บาท) และปริมาณน้ำมัน(ลิตร) ในมิเตอร์หัวจ่าย ณ วันเปิดอ่าน
ในแต่ละเดือน

(5) จำนวนเงิน(บาท) และปริมาณน้ำมัน(ลิตร) ในมิเตอร์หัวจ่าย ณ วันปิดอ่าน
ในแต่ละเดือน

(6) ยอดการขายประจำวัน ทั้งจำนวนเงิน(บาท) และปริมาณน้ำมัน(ลิตร)

(7) จำนวนน้ำมันที่เพิ่มขึ้น หรือจำนวนน้ำมันที่ลดลง ซึ่งสะสมในถังเก็บน้ำมัน
เชื้อเพลิง โดยคำนวณจากรายงานสินค้าคงคลังสะสม (จำนวนสินค้าคงคลังในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ณ
วันเปิดสำรวจ + จำนวนซื้อ - จำนวนขาย) กับจำนวนสินค้าคงคลังสะสมในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง

(8) ภาษีซื้อ

(9) ภาษีขาย

(10) จำนวนใบกำกับภาษีตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร ที่ออกตามข้อ 2
ประจำวัน และจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นตามใบกำกับภาษี

ใบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือใบกำกับการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ประกอบการลง
รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้จัดเก็บแยกเป็นรายเดือน เป็นรายบริษัทผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงเรียงตามลำดับ
ที่ได้รับก่อนหลังในแต่ละเดือน และให้ระบุเลขที่ที่ได้รับใบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือใบกำกับการขนส่ง
น้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งแยกเป็นรายบริษัทผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละเดือน เรียงตามลำดับชั้นใหม่
ทางด้านบนขวาของใบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือใบกำกับการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น

รายงานตามวรรคหนึ่งและใบจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือใบกำกับการขนส่งน้ำมัน
เชื้อเพลิงให้เก็บไว้ที่สถานบริการน้ำมันเป็นรายสถานบริการเป็นเวลาสองปี. ภายหลังจากนั้นจะเก็บไว้
ณ สถานประกอบการที่เป็นสำนักงานใหญ่จนครบห้าปีก็ได้”

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 5 แห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54) เรื่อง กำหนดลักษณะและเงื่อนไขของการประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการรายย่อย การออกไปกำกับภาษีของผู้ประกอบการจดทะเบียนตามมาตรา 86/8 แห่งประมวลรัษฎากร และการเก็บรักษารายงานตามมาตรา 87/3 แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2537 และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“ข้อ 5 การจัดทำรายงานตามข้อ 3 ให้คำนวณจำนวนน้ำมันในถังเก็บน้ำมัน เชื้อเพลิงที่ขาดหายไป เนื่องจากการระเหยของน้ำมันตามสภาพปกติได้ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของปริมาณน้ำมันที่ขายผ่านมิเตอร์หัวจ่ายในแต่ละเดือนภาษี”

ข้อ 4 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2538 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2538

(ลงชื่อ) จิตุมงคล โสณกุล
(ม.ร.ว.จิตุมงคล โสณกุล)
อธิบดีกรมสรรพากร

ส่วน ก

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ชื่อผู้ประกอบการ.....
 ชื่อสถานีบริการน้ำมัน.....
 ที่อยู่.....
 ณ วันที่.....
 เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

หัวข้อ เลขที่	บม.บริการเติม			บม.บริการปั๊ม			บม.บริการรถ			บริการพิเศษ						
	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท	มิเตอร์ เริ่มต้น	มิเตอร์ สิ้นสุด	ปริมาณขาย (ลิตร)	บาท
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
1 รวม																
2 หักยอดน้ำมันทดสอบ																
หักอื่น ๆ (ระบุ.....)																
3 รวมยอดขายประจำวัน																
4 หักส่วนลดการค้าหน้าลาน																
5 ยอดขายสุทธิ																
6 ภาษีขาย (5) x (7/107)																
7 ภาษีซื้อของน้ำมันเชื้อเพลิง																

รวมภาษีขายจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น..... บาท
 รวมภาษีซื้อจากน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งสิ้น..... บาท
 ในกำกับภาษีเต็มรูปแบบ ตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)
 เล่มที่..... เลขที่..... ถึงเลขที่..... จำนวน..... ฉบับ..... จำนวน..... บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม..... บาท
 เล่มที่..... เลขที่..... ถึงเลขที่..... จำนวน..... ฉบับ..... จำนวน..... บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม..... บาท
 ในกำกับภาษีอย่างย่อ ตามมาตรา 86/6 แห่งประมวลรัษฎากร (จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงผ่านมิเตอร์หัวจ่าย)
 เล่มที่..... เลขที่..... ถึงเลขที่..... จำนวน..... ฉบับ..... จำนวน..... บาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม..... บาท

ราคาน้ำมัน ณ วันที่.....
 เบนซินพิเศษ..... บาท เบนซินไร้สารตะกั่ว..... บาท
 เบนซินธรรมดา..... บาท ดีเซลหมุนเร็ว..... บาท

ส่วน ข

รายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด

ณ วันที่.....

ชื่อผู้ประกอบการ.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....

ชื่อสถานประกอบการ.....

ที่อยู่..... หน่วยนับ : ลิตร

รายการ	เบนซินพิเศษ		เบนซินไร้สารตะกั่ว		เบนซินธรรมดา		ดีเซลหมุนเร็ว	
	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร	เลขที่ ถังน้ำมัน	จำนวน ลิตร
1. ยอดน้ำมันสะสม ในถังน้ำมันเชื้อเพลิง ที่วัดได้จริงสิ้นงวด								
2. รวมยอดน้ำมันวัดได้จริงสิ้นงวด								
3. น้ำมันที่วัดได้จริงต้นงวด								
4. บวก ยอดน้ำมันรับประจำวัน								
5. หัก ยอดน้ำมันขายประจำวัน หัก อื่น ๆ (ระบุ).....								
6. น้ำมันคงเหลือในบัญชี (3+4-5)								
7. ผลต่างน้ำมันปัจจุบัน (2-6)								
8. บวก ผลต่างสะสมยกมา								
9. ผลต่างสะสมปัจจุบันยกไป(7+8)								

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

ใบจ่ายน้ำมันหรือใบกำกับขนส่งน้ำมันลำดับที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ของผู้ค้าน้ำมันราย.....ผู้จ่ายน้ำมัน.....

หมายเหตุ : ถ้าไม่พอให้ใช้ใบต่อ

แบบตรวจดั่งน้ำมันใต้ดินและหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

วันที่ตรวจ.....

ชื่อผู้ประกอบการ.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

ชื่อสถานีบริการ.....

ที่อยู่.....

จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงยี่ห้อ.....ของบริษัท.....

1. ผลการตรวจดั่งน้ำมันใต้ดิน

ลำดับที่	เลขที่ ดั่งน้ำมัน ใต้ดิน	ความจุ (ลิตร)				มิเตอร์วัดดั่งน้ำมัน ใต้ดิน	
		เบนซิน พิเศษ	เบนซิน ไร่ สารตะกั่ว	เบนซิน ธรรมดา	ดีเซล หมุนเร็ว	มี	ไม่มี
รวม							

2. ผลการตรวจมิเตอร์หัวจ่ายน้ำมัน

เลขที่ ตู้ปั้ม	ลำดับที่ หัวจ่าย (.....ถึง.....)	เลขที่หัวจ่าย				หมายเหตุ
		เบนซิน พิเศษ	เบนซิน ไร่ สารตะกั่ว	เบนซิน ธรรมดา	ดีเซล หมุนเร็ว	

หมายเหตุ : เลขที่ดั่งน้ำมันใต้ดินและเลขที่หัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง จะต้องเป็นเลขเดียวกันกับที่ใช้ในรายงานแสดงรายละเอียดการขายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดตามข้อ 3 แห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 54)

3. สถานบริการน้ำมัน มี ไม่มี การใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินหรือระบบคอมพิวเตอร์
ไว้ใช้เก็บเงินค่าขายน้ำมันเชื้อเพลิง

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ
(.....)ลสภ.....

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ
(.....)ลสภ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

ลงชื่อ.....เจ้าของ/ผู้จัดการ
(.....)

วันที่.....

คำสั่งกรมสรรพากร

ที่ ป.45/2537

เรื่อง วันทำการของผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งขายสินค้าหรือให้บริการ
ตลอด 24 ชั่วโมง

เพื่อให้เจ้าพนักงานสรรพากรถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการตรวจหรือแนะนำผู้ประกอบการจดทะเบียนปฏิบัติสำหรับวันทำการของผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งขายสินค้าหรือให้บริการ ต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อประโยชน์ในการออกใบกำกับภาษีตามมาตรา 86 และการจัดทำรายงาน ตามมาตรา 87 มาตรา 87/1 และมาตรา 87/2 แห่งประมวลรัษฎากร กรมสรรพากรจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการต่อเนื่อง ตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาสิ้นวันทำการที่ชัดเจน เช่น การขายน้ำมันเชื้อเพลิงของ สถานบริการน้ำมันตลอด 24 ชั่วโมง ผู้ประกอบการจดทะเบียนดังกล่าวจะถือช่วงเวลาใดระหว่าง 17.00 น. จนถึง 8.00 น. เป็นช่วง เวลาสิ้นวันทำการก็ได้ และหากได้เลือกปฏิบัติเป็นอย่างไรแล้ว ให้ถือ ปฏิบัติเป็นอย่างเดียวกันตลอดไป เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรให้เปลี่ยนแปลงไป

ข้อ 2 ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ได้เลือกปฏิบัติตามข้อ 1 จะต้องออกใบกำกับภาษี ตามมาตรา 86 และจัดทำรายงานตามมาตรา 87 มาตรา 87/1 และมาตรา 87/2 แห่งประมวลรัษฎากร ให้เป็นไปตามวันทำการตามข้อ 1 ด้วย

ข้อ 3 คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2535 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2537

จตุมงคล โสณกุล

(ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล)

อธิบดีกรมสรรพากร

บรรณานุกรม

กรมสรรพากร ประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2537

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7
เรื่องการบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อ-ทางด้านผู้ให้เช่าซื้อ

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29
เรื่องสัญญาเช่าระยะยาว

บริษัทบางจากปิโตรเลียม (มหาชน) จำกัด เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้บริหาร
ปี่มสหกรณ์

พิมพ์ที่ หจก. รัชนี เอ็นเตอร์ไพรส์

๑๕๕/๓๒-๓๖ ซอยแลนด์ไค้ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ

โทร (๐๑) ๓๐๖-๑๕๑๘, ๑๑๔๔ # ๕๕๗-๐๖๗